

USMERJANJE OBISKA V TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU

POT JULIJSKE ALPE, SMER TNP

METODOLOGIJA SPREMLJANJA OBISKA

Izvajalec: Visoka šola za varstvo okolja Velenje

Velenje, december 2020

USMERJANJE OBISKA V TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU – SMER TNP, JA TRAIL

Naročnik:	Intermatic d.o.o. Glonarjeva ulica 1 1000 LJUBLJANA
Skrbnik pogodbe na strani naročnika:	Sašo Živkovič
Odgovorna oseba na strani naročnika:	Sašo Živkovič, direktor Intermatic d.o.o.
Izvajalec:	Visoka Šola za varstvo okolja, Velenje Trg mladosti 7 3320 VELENJE
Skrbnik pogodbe na strani izvajalca:	izr. prof. dr. Irena Mrak, univ. dipl. geog.
Avtorja poročila:	izr. prof. dr. Irena Mrak, univ. dipl. geog. Klemen Kotnik, univ. dipl. geog.
Odgovorna oseba na strani izvajalca:	doc. dr. Gašper Gantar, univ. dipl. inž. str., direktor Visoke šole za varstvo okolja

Velenje, december 2020

Kazalo

I. Uvod	...5
I.1. Spremljanje obiska – namen, orodja, metode	...6
I.1.1. Namen spremljanja obiska zavarovanih območij	...7
II. Obravnavano območje	...9
III. Stanje – analiza podatkov	...10
III.1. Turistične nastanitvene značilnosti primorskega dela TNP	...10
III.1.1. Občina Bovec	...13
III.1.2. Občina Kobarid	...15
III.1.3. Občina Tolmin	...17
III.2. Turistične nastanitvene značilnosti gorenjskega dela TNP	...19
III.2.1. Občina Bled	...22
III.2.2. Občina Bohinj	...24
III.2.3. Občina Gorje	...26
III.2.4. Občina Jesenice	...28
III.2.5. Občina Kranjska Gora	...30
III.3. Štetje obiskovalcev - števci	...32
III.3.1. Pregled lokacij (primorski del)	...33
III.3.2. Pregled lokacij (gorenjski del)	...43
IV. Metodologija spremljanja in usmerjanja obiska v TNP	...55
IV.1. Načini spremljanja, viri podatkov	...55
V. Priporočeni ukrepi	...59
VI. Zaključek	...64
VII. Viri in literatura	...66
VIII. Priloge	...68

Uporabljene kratice

TNP	Triglavski narodni park
BO JA	Biosferno območje Julijske Alpe
NU	Načrt upravljanja
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
PD	Planinsko društvo
PZS	Planinska zveza Slovenije
LTO	Lokalna turistična organizacija
GRZS	Gorska reševalna zveza Slovenije

I. Uvod

Obiskovanje in doživljanje Triglavskega narodnega parka (v nadaljevanju TNP), na način, ki je v skladu z varstvenimi cilji območja, je ob varstvu narave, ohranjanju kulturne dediščine (vključno s kulturno krajino), raziskovanju ter okoljski vzgoji in izobraževanju eden od ciljev TNP. Zaradi naraščajočega obiska in raznovrstnosti oblik rekreacije je spremljanje obiska nujno, prav tako pa izvajanje ukrepov, ki bodo pripomogli primarno k ohranjanju ugodnega stanja okolja, ob tem pa tudi k doseganju pozitivne izkušnje obiskovalcev.

Prvi pregled stanja na področju obiskovanja je Javni zavod Triglavski narodni park (v nadaljevanju JZ TNP) izvedel v letu 2016, z izvedbo terenskega in spletnega anketiranja obiskovalcev parka, vzporedno s tem pa tudi z naborom različnih kvantitativnih podatkov, povezanih z obiskom območja.

V zaključnem poročilu takratne raziskave (JZ TNP, 2017), so bili kot ključni elementi in nadaljnji koraki spremljanja obiska prepoznani sledeči:

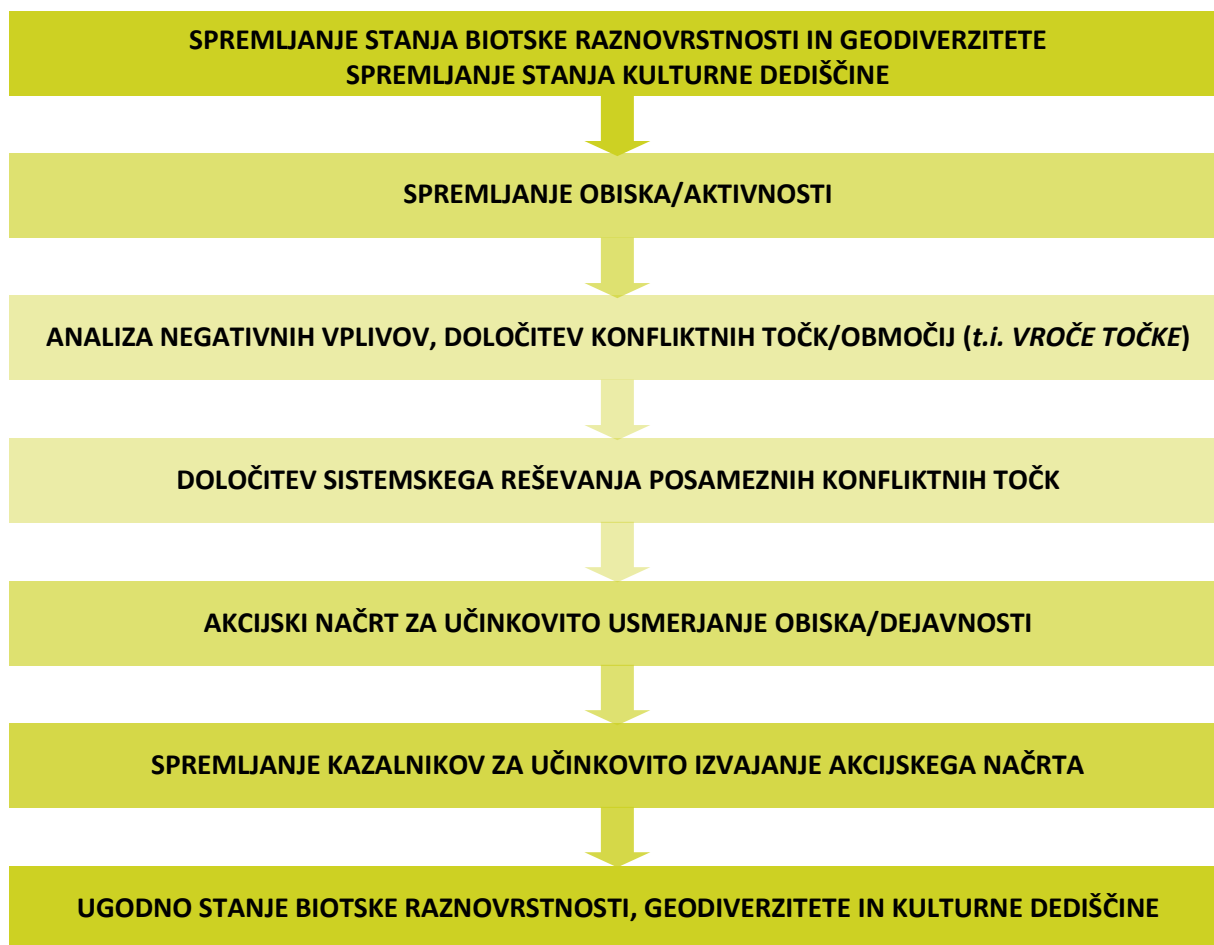
- vzpostavitev točk in mreže za spremljanje števila obiskovalcev v narodnem parku (vstopi v narodni park, vstopi v osrednje območje narodnega parka);
- spremljanje števila obiskovalcev na posameznih točkah in ugotavljanje števila obiskovalcev na posameznih območjih narodnega parka (prednostno v najbolj obiskovanih delih in visoki sezoni);
- spremljanje vplivov na naravo in kulturno krajino, ki so posledica obiska, prednostno na najbolj obiskovanih in najranljivejših območjih (npr. obremenjevanje zaradi prometa, hrupa, odpadkov, povzročanje erozijskih pojavov, motenje življenjskih ciklov živali ipd.).

Načrt upravljanja TNP 2016 – 2025 (NU TNP), je ključni dokument tudi za spremljanje obiska TNP, z zakonodajno podlago v Zakonu o TNP (ZTNO-1).

Glede na izsledke monitoringa obiska TNP v letu 2016 in trendov obiska od takrat dalje se kaže, da je spremljanje in posledično usmerjanje obiska TNP nujno, če želimo zagotavljati ugodno stanje biotske raznovrstnosti in geodiverzitete.

Učinkovito spremljanje obiska temelji na spremljanju števila obiskovalcev (npr. s pomočjo statističnih podatkov, podatkov o obisku planinskih koč, obiska naravnih znamenitosti ter s pomočjo avtomatskih števecov na izbranih planinskih in drugih poteh, lokacijah).

Ti podatki so skupaj s spremljanjem stanja biotske raznovrstnosti in geodiverzitete podpora pri opredeljevanju ukrepov usmerjanja obiska na posameznih območjih v TNP (prednostno na najbolj obiskovanih in najranljivejših območjih).

Vir: prirejeno po Zehner, 2007; JZ TNP, 2016

Slika št. 1: Spremljanje in usmerjanje obiska v zavarovanih območjih

I.1. Spremljanje obiskovalcev - namen, orodja, metode

Pri opredelitvi metodologije spremljanja obiska so ključna vprašanja sledeča:

- **Zakaj spremljanje obiska/monitoring potrebujemo?** Kateri so glavni cilji oz. kaj z monitoringom želimo doseči in/ali reševati (npr. zmanjšati konflikte med različnimi skupinami obiskovalcev, zmanjšati obisk na določenih lokacijah, vzpostavitev parkovne infrastrukture...).
- **Kaj je potrebno spremljati?** Npr. število obiskovalcev, trajanje obiska, lokacije obiska, aktivnosti, ki jih obiskovalci izvajajo ipd. Ob tem velja upoštevati tudi zunanje dejavnike, kot so vreme, čas počitnic, organizirane prireditve.
- **Koga vključiti v monitoring?** Pri tem je potrebno poznati razmere v parku in ločiti dejanske obiskovalce in tiste, ki se čez območje le peljejo, tu delajo in/ali v parku živijo. V primeru, ko nas zanima vpliv človeka na naravo pa je pomembno poznavanje števila obiska, ne glede na motiv zadrževanja na območju parka.
- **Kje spremljati obisk?** V primeru, ko nas zanima le število obiskovalcev, se monitoring lahko

izvaja na vstopnih in informacijskih točkah v parku, ko pa nas zanimajo vplivi človeka na naravo, je nujno potrebno izvajati monitoring tudi na terenu, saj le tako dobimo najbolj relevantne informacije.

- **Kdaj izvajati monitoring?** Štetja se običajno izvajajo v enem dnevu (npr. v lepem vremenu ob koncih tedna), čeprav je z vidika poznavanja dinamike obiska pomembno pridobivati podatke preko celega leta (Muhar s sod., 2002).

Potencialni pristopi spremljanja obiska:

- Anketiranje, intervjuji (Priloga 2)
- Neposredna opazovanja: štetje obiska (npr. na informacijskih točkah, nadzorniki na terenu), avtomatski števci; ponavljajoče fotografiranje posameznih lokacij za ugotavljanje sprememb
- Posredna opazovanja: video kamere
- Zračni in satelitski posnetki – spremljanje stanja okolja in analiza sprememb
- Samovpisovanje na poteh, vrhovih – pri tem je problem zanesljivosti podatkov
- Spremljanje stanja poti (npr. erozija poti, poškodbe vegetacije ob poteh ipd.)

Spremljanje obiska mora temeljiti tako na kvantitativnih, kot tudi kvalitativnih podatkih. Prvi se lahko, glede na razpoložljivost zbirajo sistematično na letni ravni, drugi pa po presoji na nekaj let. V prvem monitoringu obiska TNP je bil narejen nabor kvalitativnih in kvantitativnih virov, ki pa jih je treba smiselno uporabiti pri sistematičnem spremljanju obiska ter opredelitvi in izvajanju ukrepov usmerjanja obiska.

Med podatki, ki jih je potrebno pridobivati na letni ravni so:

- Statistični podatki o turističnih prihodih po občinah (območje TNP);
- Statistični podatki o turističnih nočitvah po občinah (območje TNP);
- Podatki o nočitvah v planinskih kočah na območju TNP;
- Podatki o obisku plačljivih naravnih in kulturnih vrednot na območju TNP;
- Podatki o obisku plačljivih cest na območju TNP;
- Podatki o posredovanjih GRZS na območju TNP;
- Podatki o obisku info središč TNP;
- Podatki o nočitvah v kapacitetah JZ TNP;
- Podatki o prometu na območju TNP (vir DRSC).

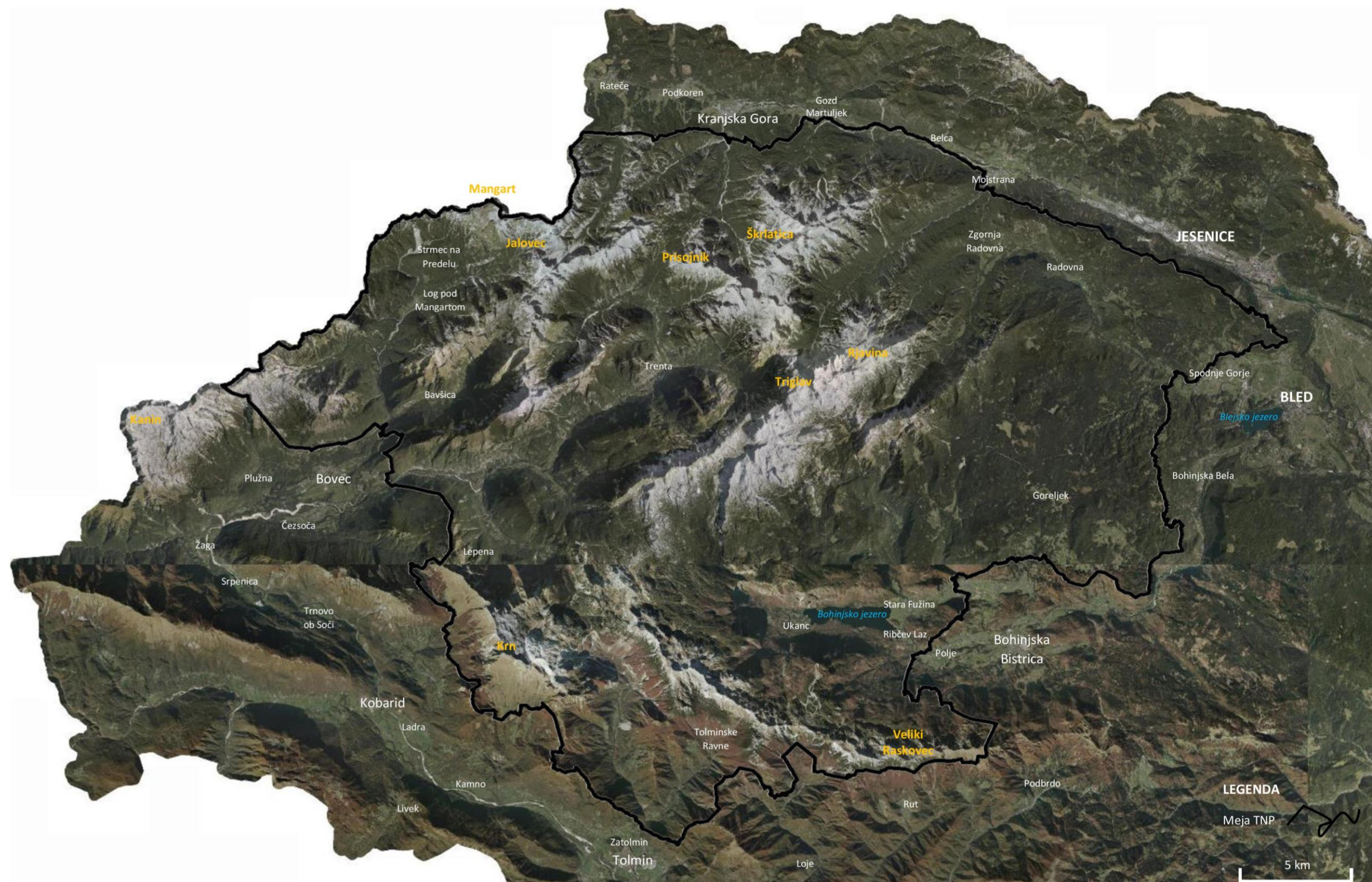
Viri navedenih podatkov so vezani na različne uradne in nevladne institucije (npr. SURS, DRSC, planinska društva, turistična društva, LTO-je ipd.).

1.1.1. Namen spremljanja obiska zavarovanih območij

Povečevanje obiska ZO, ki so običajno povezani s kakovostno ohranjenim naravnim okoljem in so posledično turistično privlačna območja, prav zaradi skrbi za ohranjanje naravnega okolja na eni strani ter zagotavljanja pozitivne izkušnje o obisku, zahteva stalno spremljanje tako stanja okolja, kot tudi obiska. Ob tem so ključni naslednji koraki in podatki:

- pridobitev kvantitativne in v nadaljevanju kvalitativne baze podatkov kot osnovo za strateško načrtovanje nadaljnjih korakov;
- rezultati (analiza) morajo biti dovolj kakovostni, da omogočajo neko kolikor toliko realno (vsaj) oceno dogajanja na terenu;
- primerjava rezultatov z ostalimi »primerljivimi območji«;
- določitev oz. opredelitev vročih točk in pridobivanje argumentov za morebitne omejitve;
- učinkovito upravljanje z obiskom z namenom zaščite občutljivih območij in nudenje boljše kakovosti »turistične izkušnje«;
- učinkovitejše vključevanje pridobljenih podatkov v sistem delovanja in upravljanja;
- boljše načrtovanje ter upravljanje turistične infrastrukture in posledično zagotavljanje boljše kakovosti storitev;
- ozaveščanje o pomenu zavarovanih območij;
- iskanje, pridobivanje novih ponudnikov storitev, ki lahko nudijo strokovno in še kakšno pomoč pri zagotavljanju sonaravnega in trajnostnega razvoja območja;
- pridobitev dodatnih sredstev za razvoj turistične in ostale infrastrukture;
- pomoč pri načrtovanju nadaljnjega razvoja – omejitve v določenih območjih, spodbujanje razvoja na drugih (skladno z možnostmi in povpraševanjem).

II. Obravnavano območje

Slika št. 2: Območje TNP

III. Stanje – analiza podatkov

Poznavanje obstoječega stanja predstavlja enega izmed temeljev za pripravo metodologije. V nadaljevanju so predstavljeni podatki, ki (predvsem) kvantitativno opredeljujejo značilnosti turizma na obravnavanem območju.

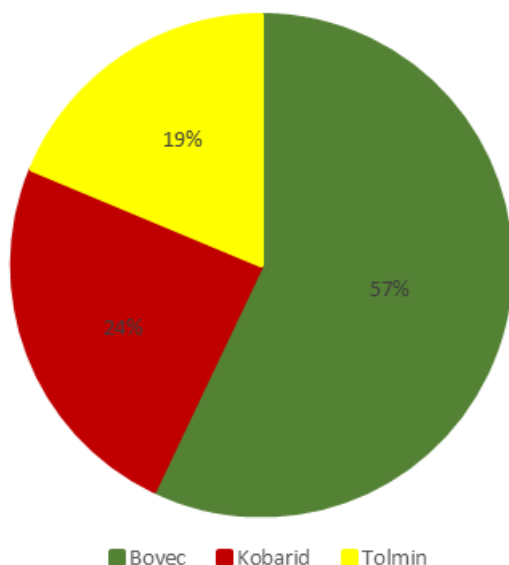
Podatki so pridobljeni iz različnih virov, a ne glede nato, ali gre za uradne statistične podatke ali »neuradne« podatke npr. turističnih organizacij, planinskih koč, kampov ipd. kažejo na splošne značilnosti turistične dejavnosti obravnavanega območja.

III.1. Turistične nastanitvene značilnosti primorskega dela TNP

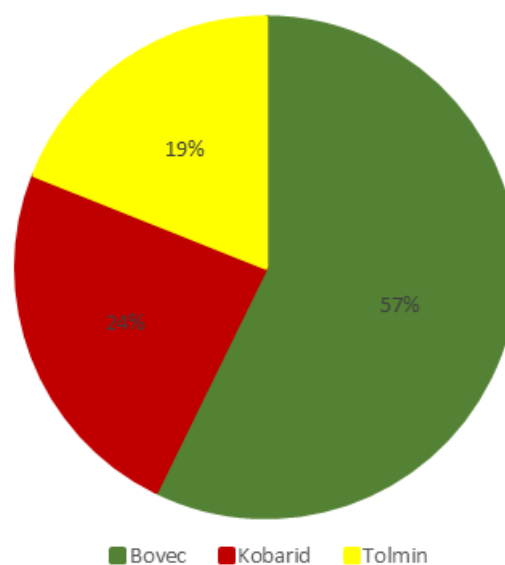
Primorski del TNP z različnimi »ozemeljskimi deleži« sestavljajo tri občine in sicer: Bovec, Kobarid in Tolmin. Z vidika turističnih kapacitet in posledično, »turistične« statistike (nastanitve, prenočitve ...) močno izstopa bovška občina.

Grafikona št. 1 in 2: Delež turističnih prihodov in prenočitev v občinah primorskega dela TNP (2019)

Prihodi

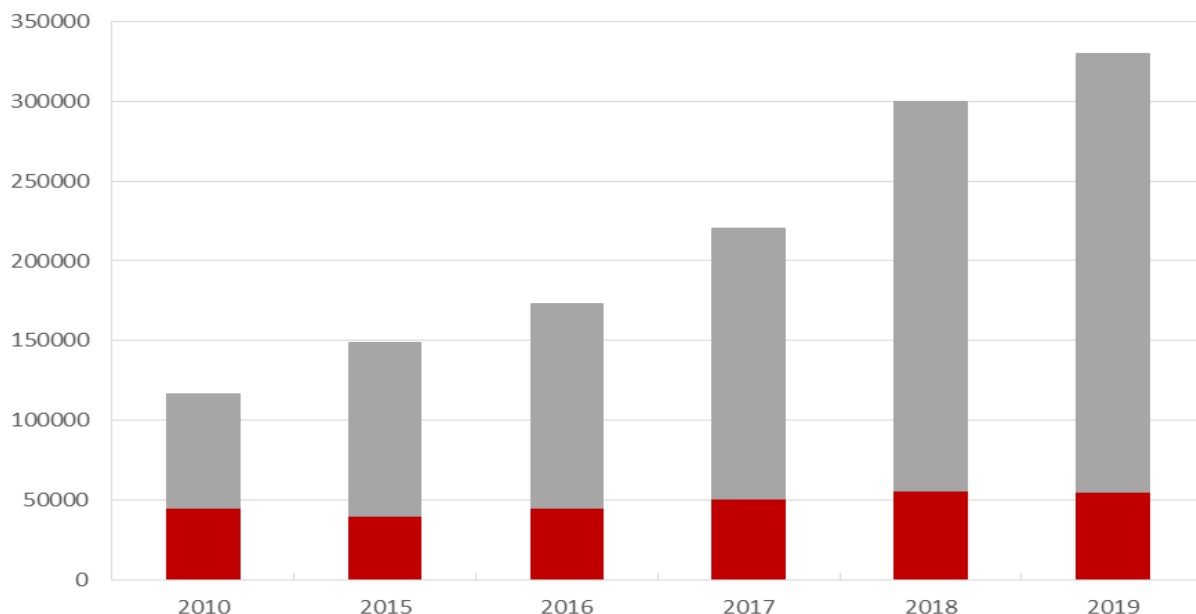
Prenočitve

Vir podatkov: Statistični urad RS

Kljub dejstvu, da se večina nastanitvenih kapacitet ne nahaja neposredno na območju TNP, pa so tako kvantitativni kot kvalitativni podatki v kombinaciji s podatki številnih spremljevalnih dejavnosti, zelo pomembni za razumevanje in posledično načrtovanje turističnih dejavnosti oz. aktivnosti v prihodnje. Vključno s spremljanjem in še bolj, usmerjanjem obiska.

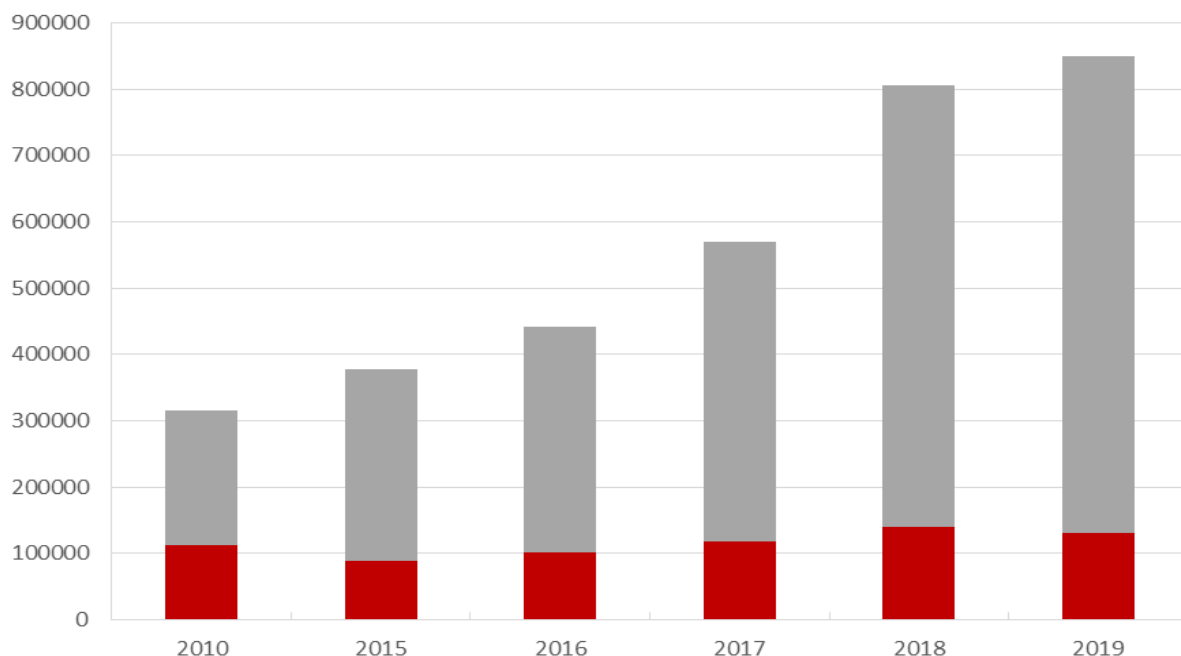
Grafikon št. 3: Prihodi turistov (*domači, tuji*) v občinah Bovec, Kobarid in Tolmin v obdobju 2010 – 2019

Vir podatkov: Statistični urad RS

Število prihodov iz leta v leto narašča. V obdobju med letoma 2010 in 2019 se je slednje povečalo za faktor 2,8, v zadnjih petih letih pa za faktor 2,2. Trend naraščanja je še posebej izrazit pri tujih turistih, ki predstavljajo 83 % vseh; še pred 10-imi leti je bil delež bistveno manjši (62 %).

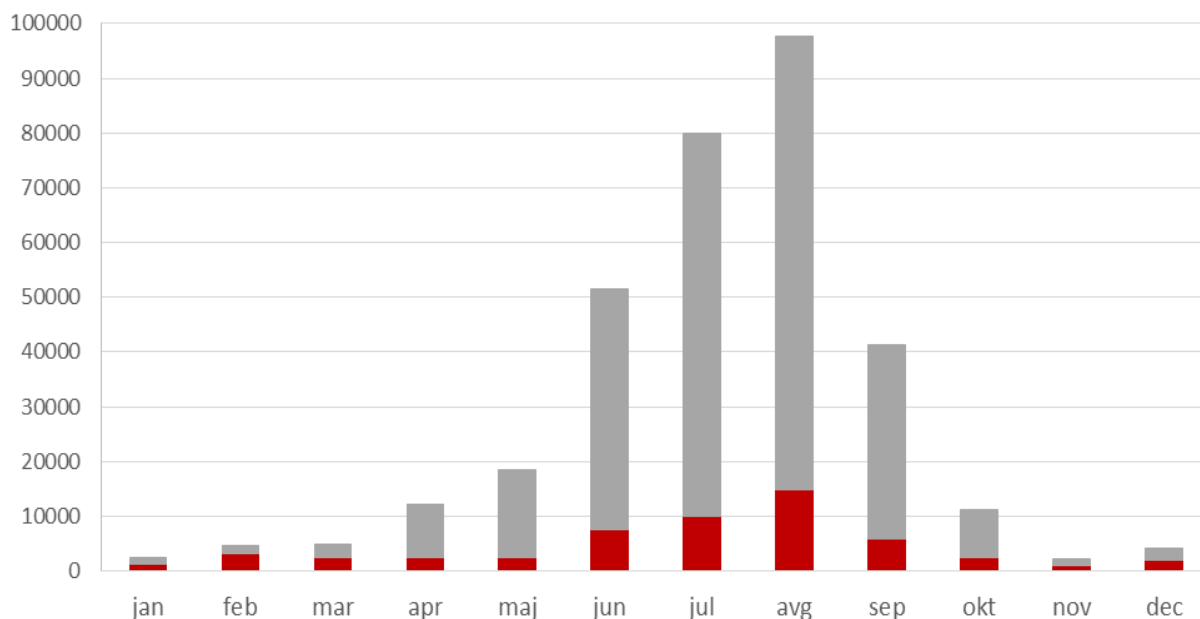
Grafikon št. 4: Prenočitve turistov (*domači, tuji*) v občinah Bovec, Kobarid in Tolmin v obdobju 2010 – 2019

Vir podatkov: Statistični urad RS

Posledično se trend odraža tudi na naraščanju števila prenočitev. V obdobju med letoma 2010 in 2019 se je slednje povečalo za faktor 2,7, v zadnjih petih letih pa več kot podvojilo (faktor 2,25).

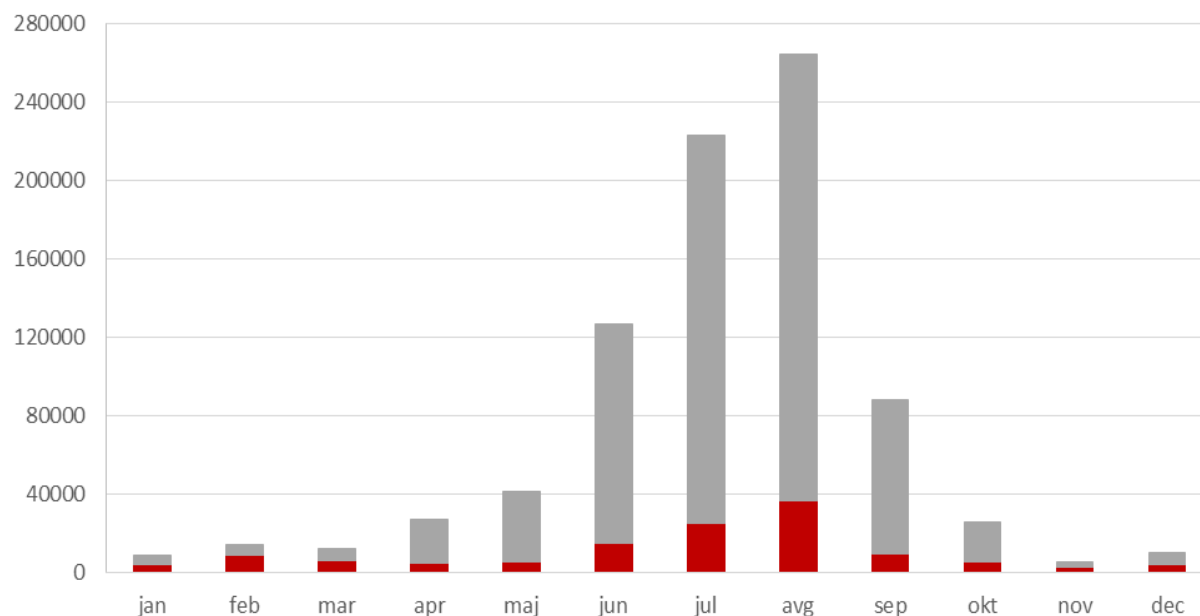
Grafikon št. 5: Prihodi turistov (*domači*, *tuji*) v občinah Bovec, Kobarid in Tolmin v obdobju v letu 2019 (po mesecih)

Vir podatkov: Statistični urad RS

Med posameznimi meseci izstopata julij in avgust, v katerih je zabeleženih več kot 50 % vseh prihodov in skoraj 60 % prenočitev.

Grafikon št. 6: Prenočitve turistov (*domači*, *tuji*) v občinah Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2019 (po mesecih)

Vir podatkov: Statistični urad RS

V turističnih nastanitvenih objektih je bilo v letu 2019 zabeleženih 330.538 prihodov turistov in 850.255 prenočitev.

III.1.1. Občina Bovec

Vir fotografije: www.boveccenter.si

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI (Vir podatkov: Statistični urad RS; Triglavski narodni park: <https://www.tnp.si>)

Površina ozemlja občine: 367,3 km²; **Delež ozemlja v TNP:** 30,1 %; **Število prebivalcev (2020):** 3.073; **Število naselij:** 13; **Naselja:** Bavšica, Bovec, Čezsoča, Kal – Koritnica, Lepena, Log Čezsoški, Log pod Mangartom, Plužna, Soča, Srpenica, Strmec na Predelu, Trenta, Žaga; **Največje naselje:** Bovec (1.586 preb. – 2020);

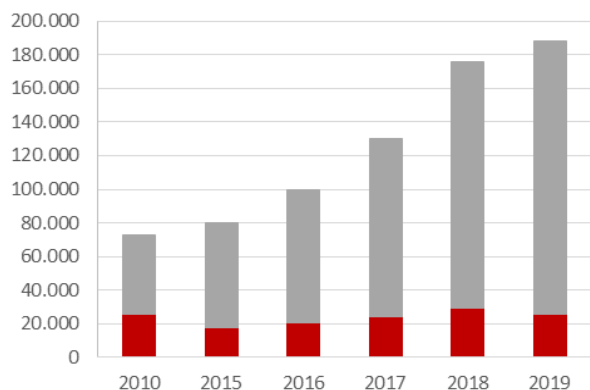
TURIZEM (Vir podatkov: Statistični urad RS)

Prihodi in prenočitve turistov (po letih)

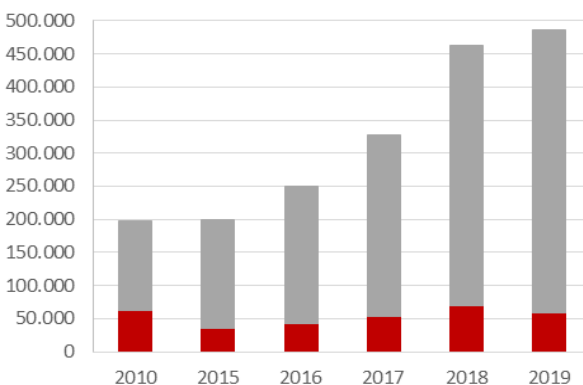
	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	72.466	80.395	99.529	129.962	175.705	188.514
Prenočitve	197.783	198.890	250.454	327.214	462.077	486.798

Grafikona št. 7 in 8: Prihodi in prenočitve turistov (domači, tuji) v občini Bovec v obdobju 2010 – 2019

Prihodi

Prenočitve

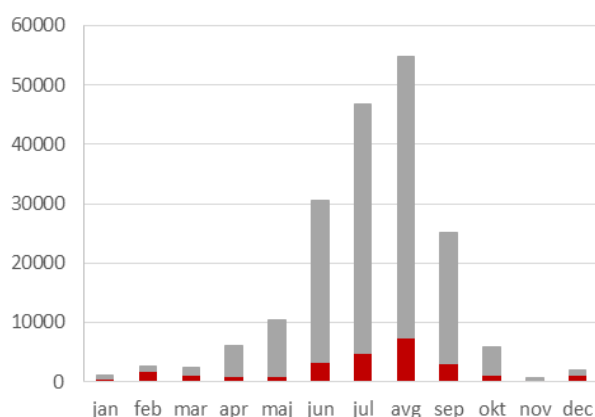

Prihodi in prenočitve turistov v letu 2019 (po mesecih)

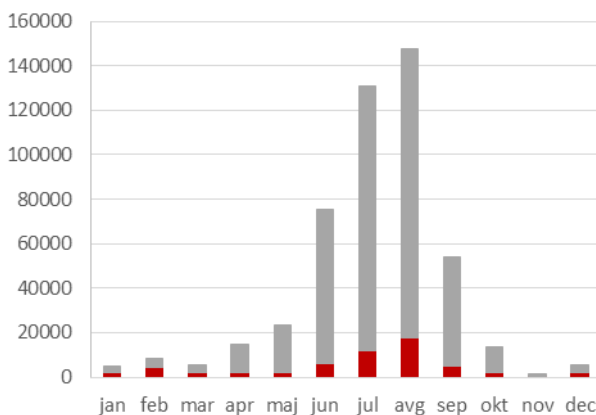
	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
PRIH	1.178	2.682	2.362	6.170	10.392	30.529	46.843	54.834	25.028	5.856	573	2.067
PREN	5.120	8.201	5.579	15.032	23.732	75.663	131.098	147.500	54.048	13.841	1.373	5.611

Grafikona št. 9 in 10: Prihodi in prenočitve turistov (*domači, tuji*) v občini Bovec v letu 2019 (po mesecih)

Prihodi

Prenočitve

V turističnih nastanitvenih objektih v občini Bovec je bilo v letu 2019 zabeleženih 188.514 prihodov turistov in 486.798 prenočitev. Izrazito prevladujejo tuji turisti, katerih delež, tako pri prihodih kot prenočitvah, presega 85 %. Število prihodov turistov in prenočitev iz leta v leto naraščata. Samo v zadnjih petih letih se je število prihodov in prenočitev več kot podvojilo. Pregled po mesecih nakazuje večji obisk med junijem in septembrom z nekoliko izrazitejšim viškom julija in avgusta.

III.1.2. Občina Kobarid

Vir fotografije: <https://www.kobariski-muzej.si>

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI (Vir podatkov: Statistični urad RS; Triglavski narodni park: <https://www.tnp.si>)

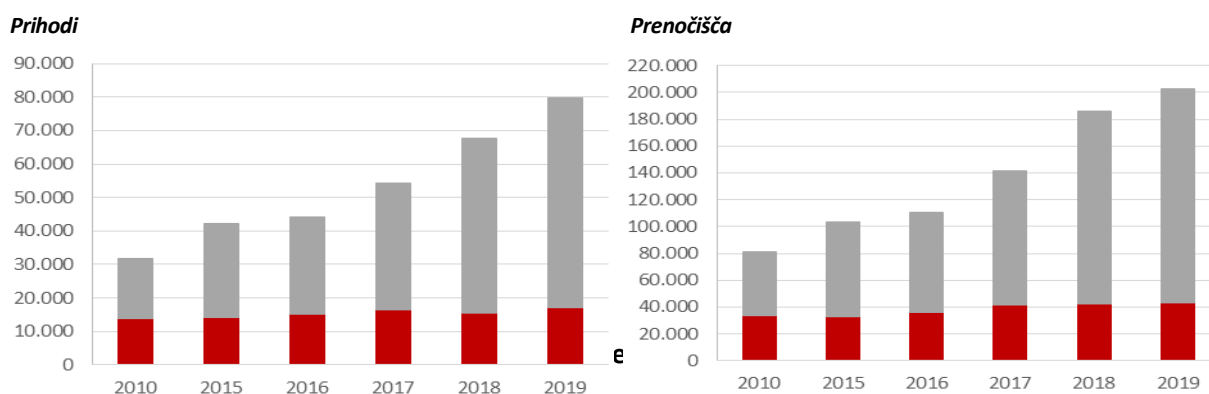
Površina ozemlja občine: 192,7 km²; **Delež ozemlja v TNP:** 3,7 %; **Število prebivalcev (2020):** 4052; **Število naselij:** 33; **Naselja:** Avsa, Borjana, Breginj, Drežnica, Drežniške Ravne, Homec, Idrsko, Jevšček, Jezerca, Kobarid, Koseč, Kred, Krn, Ladra, Libušnje, Livek, Livške Ravnje, Logje, Magozd, Mlinsko, Podbela, Potoki, Robič, Robidišče, Sedlo, Smast, Stanovišče, Staro selo, Sužid, Svino, Trnovo ob Soči, Vrsno, Perati; **Največje naselje:** Kobarid (1.085 preb. – 2020);

TURIZEM (Vir podatkov: Statistični urad RS)

Prihodi in prenočitve turistov (po letih)

	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	31.679	42.248	44.227	54.487	67.698	79.915
Prenočitve	81.376	103.731	110.909	141.295	186.187	202.297

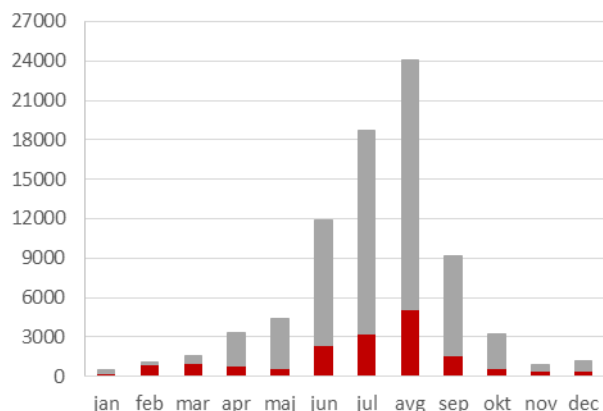
Grafikona št. 11 in 12: Prihodi in prenočitve turistov (*domači, tuji*) v občini Kobarid v obdobju 2010 – 2019

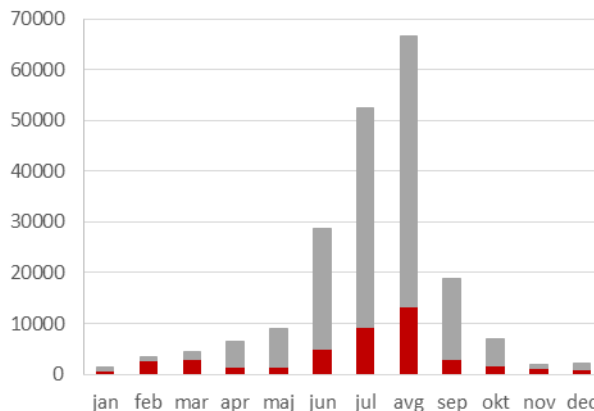
	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
PRIH	467	1.102	1.570	3.333	4.371	11.930	18.693	24.026	9.215	3.208	867	1.133
PREN	1.350	3.539	4.335	6.586	8.896	28.590	52.385	66.707	18.815	6.934	1.857	2.303

Grafikona št. 13 in 14: Prihodi in prenočitve turistov (*domači, tuji*) v občini Kobarid v letu 2019 (po mesecih)

Prihodi

Prenočitve

V turističnih nastanitvenih objektih v občini Kobarid je bilo v letu 2019 zabeleženih 79.915 prihodov turistov in 202.297 prenočitev; od tega je bilo 62.723 prihodov tujih turistov in 158.934 njihovih prenočitev. Delež slednjih tako pri prihodih kot prenočitvah zavzema nekaj manj kot 80 % vseh turistov. Število prihodov turistov in prenočitev iz leta v leto naraščata. Samo v zadnjih petih letih sta se skoraj podvojili. Še posebej je ta trend opazen pri tujih turistih. Pregled po mesecih izkazuje izrazit višek v poletnih mesecih – samo v juliju in avgustu je bilo zabeleženih 53 % vseh letnih prihodov in skoraj 60 % vseh letnih prenočitev.

III.1.3. Občina Tolmin

Vir fotografije: <https://slotrips.si>

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI (Vir podatkov: Statistični urad RS; Triglavski narodni park: <https://www.tnp.si>)

Površina ozemlja občine: 381,5 km²; **Delež ozemlja v TNP:** 8,4 %; **Število prebivalcev (2020):** 11.003; **Število naselij:** 72; **Naselja:** Bača pri Modreju, Bača pri Podbrdu, Bukovski Vrh, Čadrg, Čiginj, Daber, Dolenja Trebuša, Dolgi Laz, Dolje, Drobočnik, Gabrje, Gorenja Trebuša, Gorenji Log, Gorski Vrh, Grahovo ob Bači, Grant, Grudnica, Hudajužna, Idrija pri Bači, Kal, Kamno, Kanalski Lom, Klavže, Kneške Ravne, Kneža, Koritnica, Kozaršče, Kozmerice, Kuk, Lisec, Ljubinj, Logaršče, Loje, Modrej, Modrejce, Most na Soči, Obloke, Pečine, Petrovo Brdo, Podbrdo, Podmelec, Polje, Poljubinj, Ponikve, Porezen, Postaja, Prapetno, Prapetno Brdo, Roče, Rut, Sela nad Podmelcem, Sela pri Volčah, Selce, Selišče, Slap ob Idriji, Stopnik, Stržišče, Šentviška Gora, Temljine, Tolmin, Tolminske Ravne, Tolminski Lom, Trtnik, Volarje, Volčanski Rut, Volče, Zadlaz – Čadrg, Zadlaz – Žabče, Zakraj, Zatoimin, Znojile, Žabče; **Največje naselje:** Tolmin (3.336 preb. – 2020);

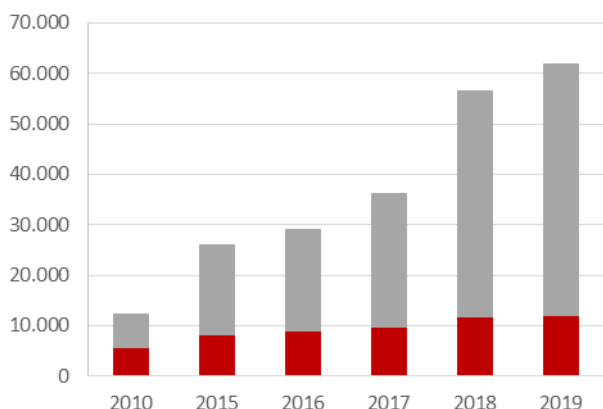
TURIZEM (Vir podatkov: Statistični urad RS)

Prihodi in prenočitve turistov (po letih)

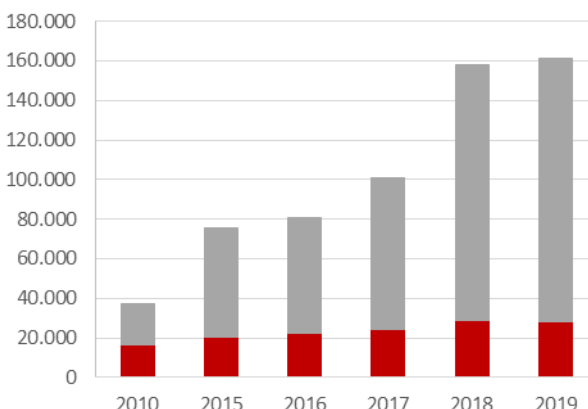
	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	12.196	25.939	29.034	36.093	56.446	61.809
Prenočitve	36.992	75.653	80.954	101.039	157.852	161.160

Grafikona št. 15 in 16: Prihodi in prenočitve turistov (domači, tuji) v občini Tolmin v obdobju 2010 – 2019

Prihodi

Prenočitve

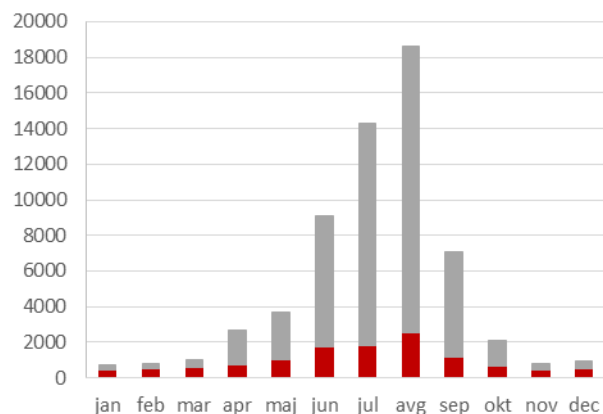

Prihodi in prenočitve turistov v letu 2019 (po mesecih)

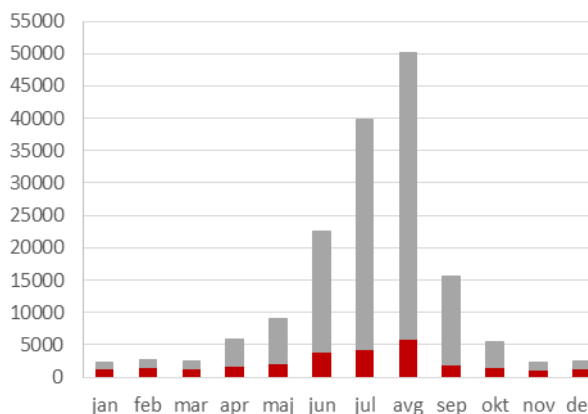
	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
PRIH	749	774	1.009	2.664	3.689	9.065	14.321	18.631	7.066	2.104	770	967
PREN	2.379	2.750	2.421	5.965	9.137	22.628	39.743	50.053	15.680	5.466	2.343	2.595

Grafikona št. 17 in 18: Prihodi in prenočitve turistov (domači, tuji) v občini Tolmin v letu 2019 (po mesecih)

Prihodi

Prenočitve

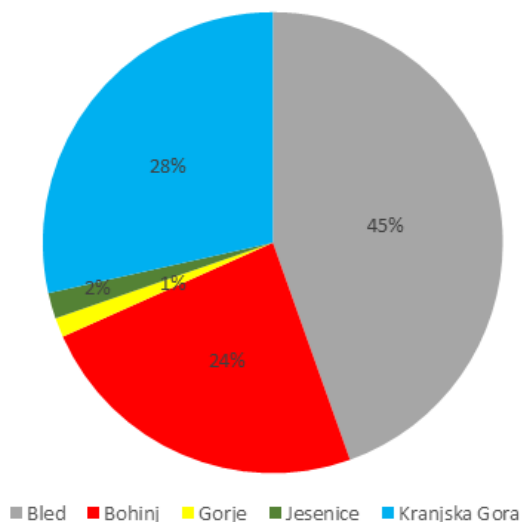
V turističnih nastanitvenih objektih v občini Tolmin je bilo v letu 2019 zabeleženih 61.809 prihodov turistov in 161.160 prenočitev; od tega je bilo 49.818 prihodov tujih turistov in 132.913 njihovih prenočitev. Delež slednjih tako pri prihodih kot prenočitvah zavzema nekaj več kot 80 % vseh turistov. Število prihodov turistov in prenočitev iz leta v leto naraščata. Samo v zadnjih petih letih se je število prihodov povečalo za faktor 2,4, prenočitev pa za 2,1. Še posebej je ta trend opazen pri tujih turistih. Pregled po mesecih izkazuje izrazit višek v poletnih mesecih – samo v juliju in avgustu je bila zabeležena več kot polovica letnih prihodov in prenočitev.

III.2. Turistične nastanitvene značilnosti gorenjskega dela TNP

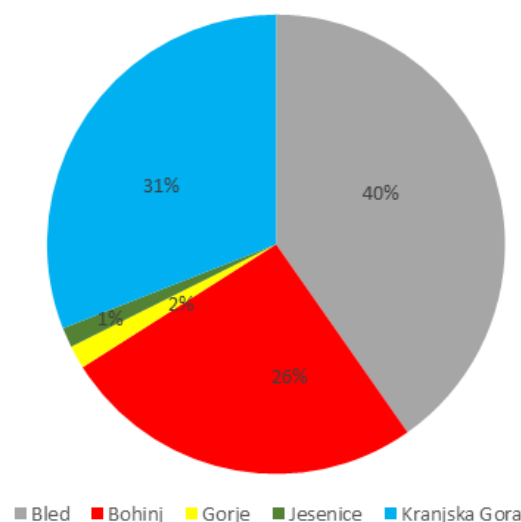
Gorenjski del TNP z različnimi »ozemeljskimi deleži« sestavlja pet občin in sicer: Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice ter Kranjska Gora. Z vidika turističnih kapacitet in posledično, »turistične« statistike (nastanitve, prenočitve ...) močno izstopajo blejska, bohinjska in kranjskogorska občina.

Grafikona št. 19 in 20: Delež turističnih prihodov in prenočitev v občinah gorenjskega dela TNP (2019)

Prihodi

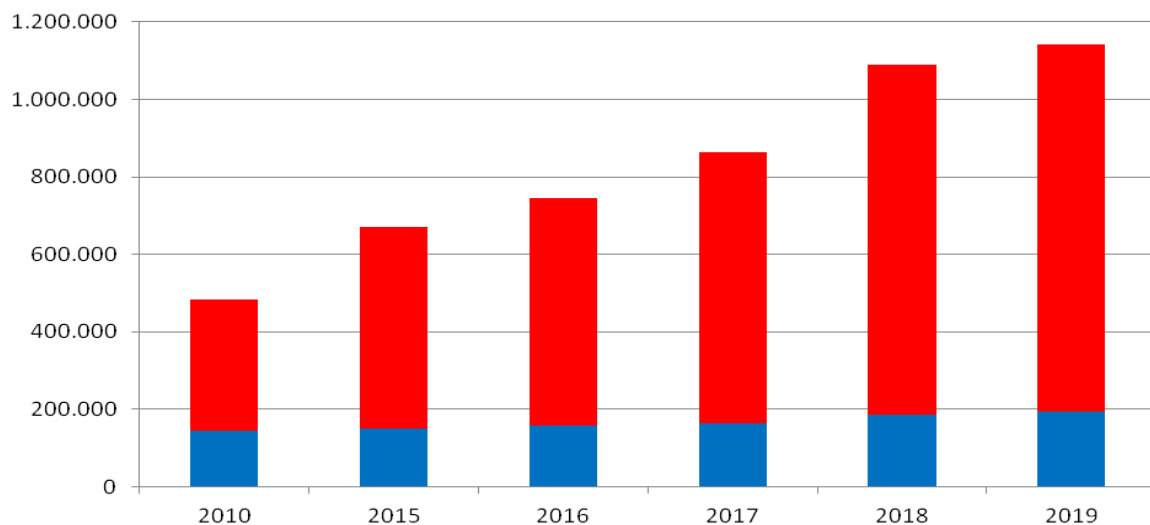
Prenočitve

Vir podatkov: Statistični urad RS

Kljub dejstvu, da se večina nastanitvenih kapacitet ne nahaja neposredno na območju TNP, pa so tako kvantitativni kot kvalitativni podatki v kombinaciji s podatki številnih spremljevalnih dejavnosti, zelo pomembni za razumevanje in posledično načrtovanje turističnih dejavnosti oz. aktivnosti v prihodnje. Vključno s spremljanjem in še bolj, usmerjanjem obiska.

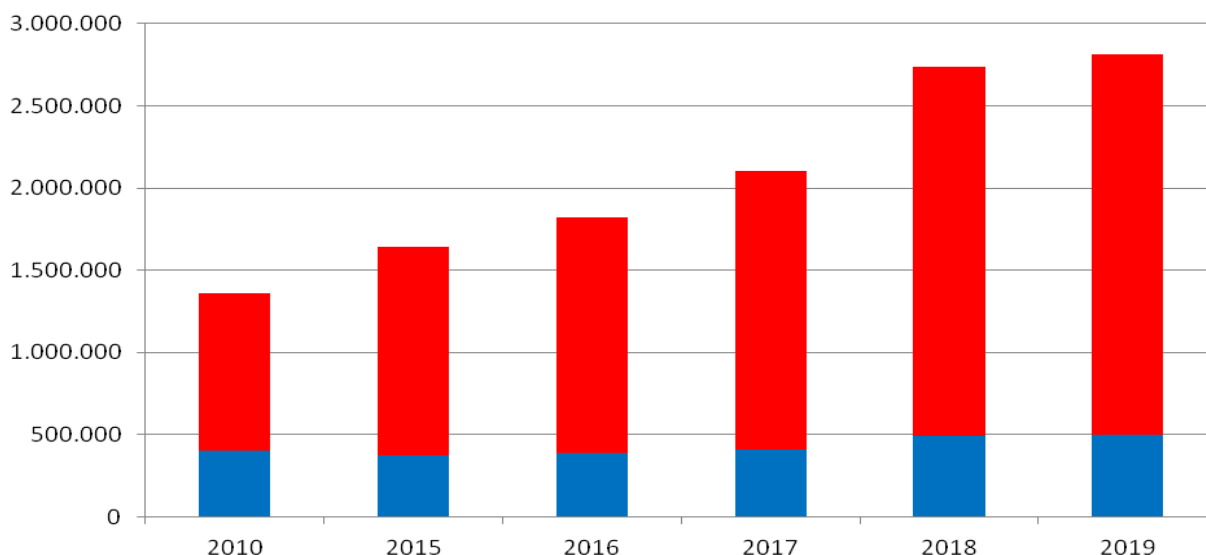
Grafikon št. 21: Prihodi turistov (*domači, tuji*) v občinah Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice in Kranjska Gora v obdobju 2010 – 2019

Vir podatkov: Statistični urad RS

Število prihodov iz leta v leto narašča. V obdobju med letoma 2010 in 2019 se je slednje povečalo za faktor 2,4, v zadnjih petih letih pa za faktor 1,7. Trend naraščanja je še posebej izrazit pri tujih turistih, ki predstavljajo 83 % vseh; še pred 10-imi leti je bil delež bistveno manjši (70 %).

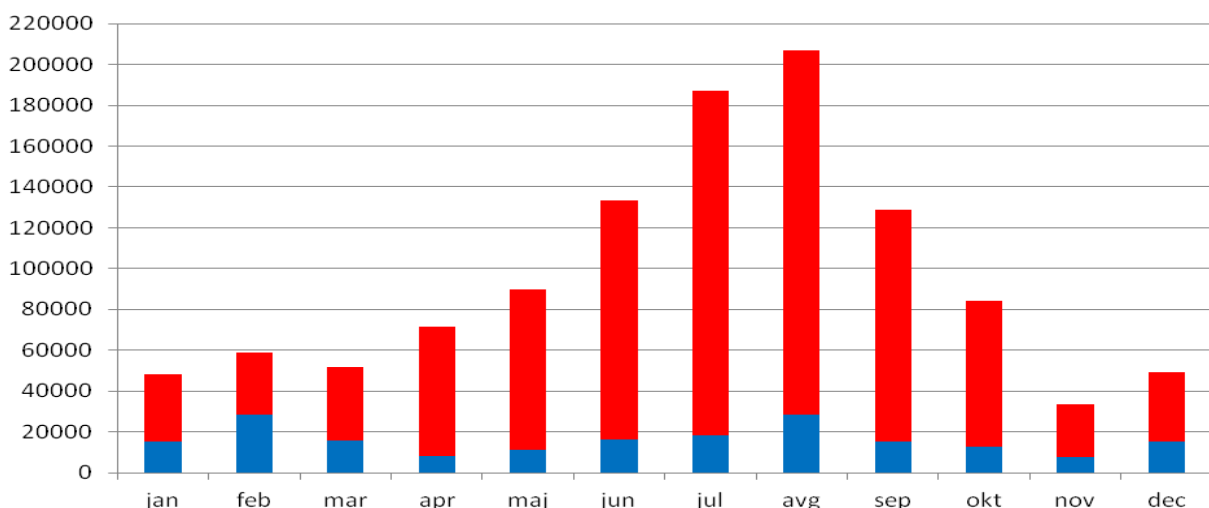
Grafikon št. 22: *Prenočitve turistov (domači, tuji) v občinah Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice in Kranjska Gora v obdobju 2010 – 2019*

Vir podatkov: Statistični urad RS

Posledično se trend odraža tudi na naraščanju števila prenočitev. V obdobju med letoma 2010 in 2019 se je slednje povečalo za faktor 2,7, v zadnjih petih letih pa več kot podvojilo.

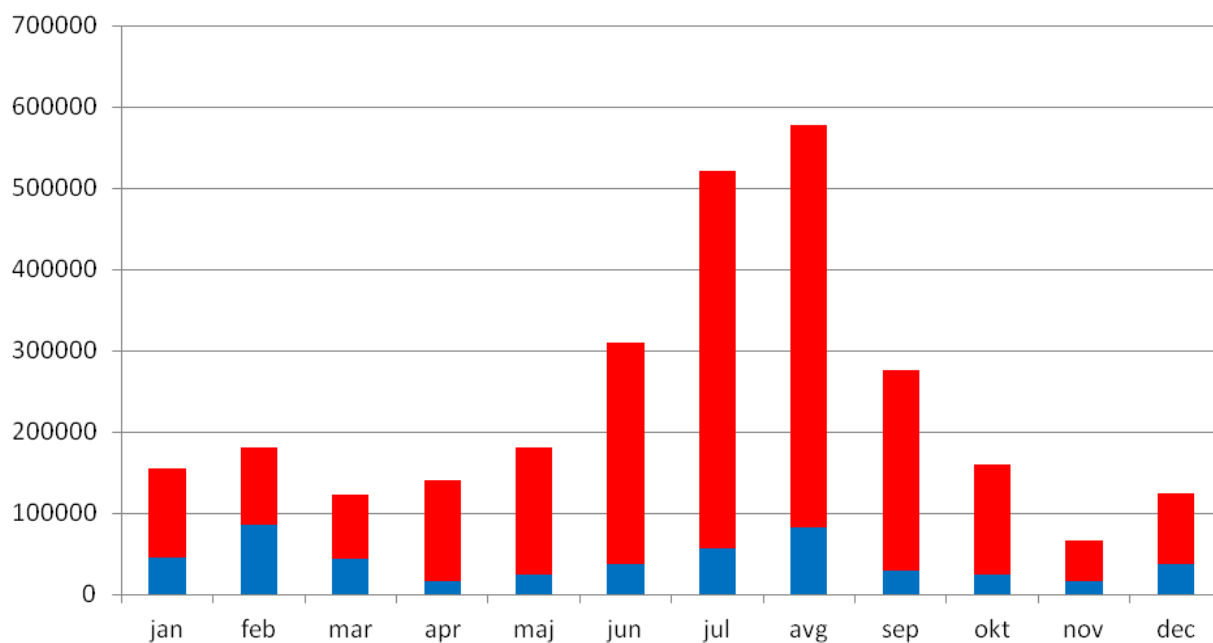
Grafikon št. 23: *Prihodi turistov (domači, tuji) v občinah Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice in Kranjska Gora v letu 2019 (po mesecih)*

Vir podatkov: Statistični urad RS

Med posameznimi meseci izstopata julij in avgust, v katerih je zabeleženih več kot 50 % vseh prihodov in skoraj 60 % prenočitev.

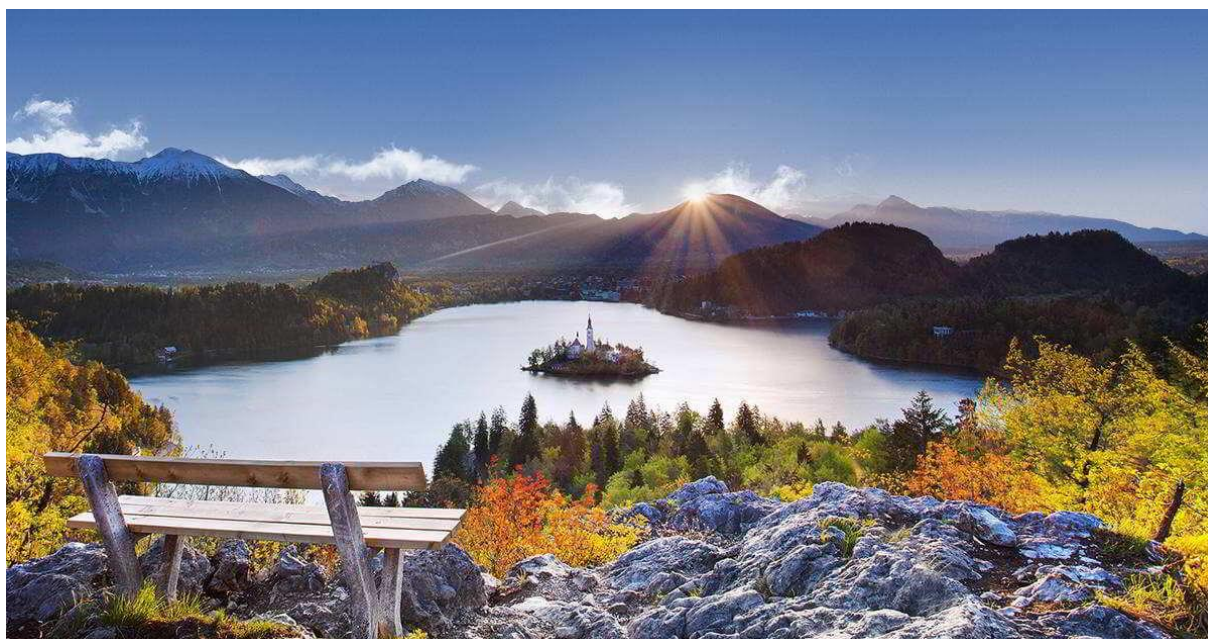
Grafikon št. 24: Prenočitve turistov (*domači, tuji*) v občinah Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice in Kranjska Gora v letu 2019 (po mesecih)

Vir podatkov: Statistični urad RS

V turističnih nastanitvenih objektih je bilo v letu 2019 zabeleženih 1.143.097 prihodov turistov in 2.812.733 prenočitev.

III.2.1. Občina Bled

Vir fotografije: www.bled.si

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI (Vir podatkov: Statistični urad RS; Triglavski narodni park: <https://www.tnp.si>)

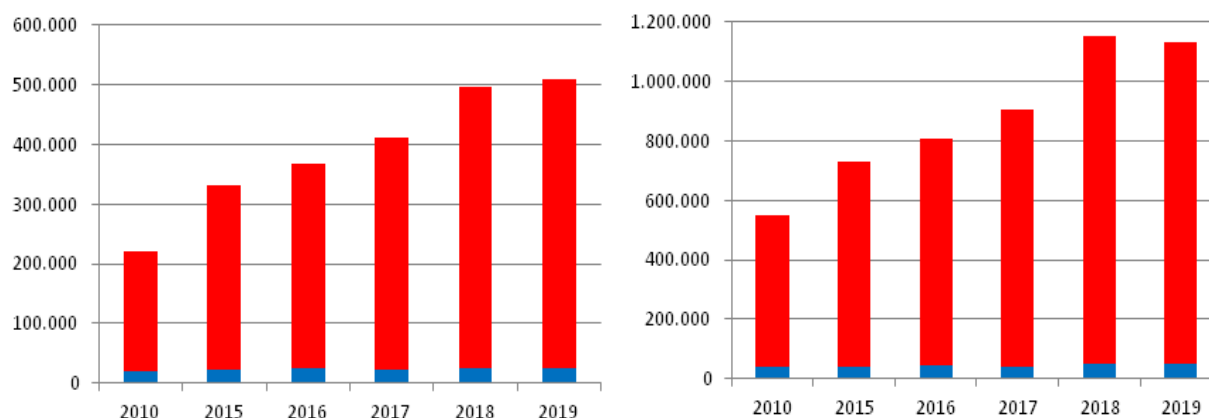
Površina ozemlja občine: 72,3 km²; **Delež ozemlja v TNP:** 1,8 %; **Število prebivalcev (2019):** 7.835; **Število naselij:** 10; **Naselja:** Bled, Bodešče, Bohinjska Bela, Koritno, Kupljenik, Obrne, Ribno, Selo pri Bledu, Slamniki, Zasip; **Največje naselje:** Bled (4.929 preb. – 2019);

TURIZEM (Vir podatkov: Statistični urad RS)

Prihodi in prenočitve turistov (po letih)

	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	220.790	330.390	368.038	410.731	496.677	509.247
Prenočitve	549.590	730.074	807.135	907.417	1.151.831	1.132.574

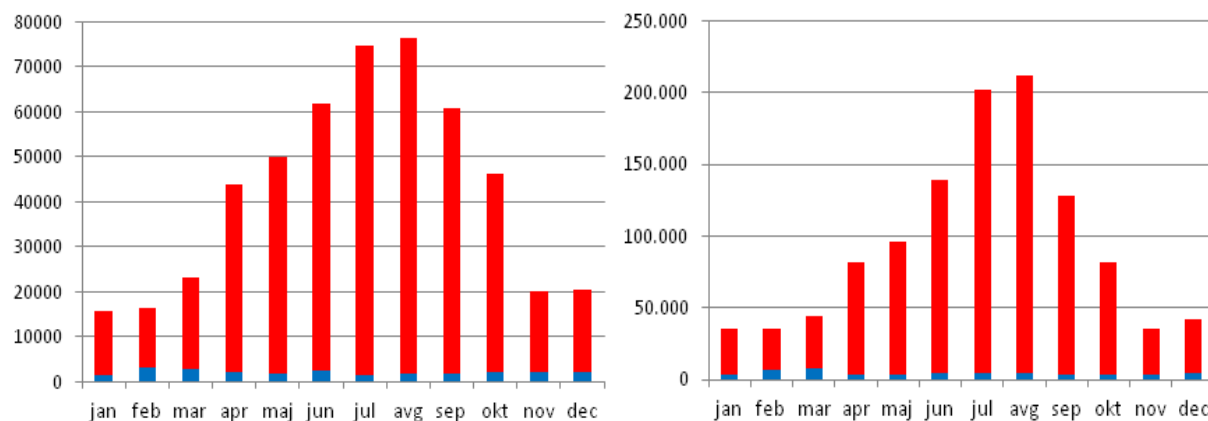
Grafikona št. 25 in 26: Prihodi in prenočitve turistov (domači, tuji) v občini Bled v obdobju 2010 – 2019

Prihodi in prenočitve turistov v letu 2019 (po mesecih)

	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
PRIH	15.620	16.331	23.247	43.900	50.059	61.902	74.630	76.241	60.635	46.161	20.141	20.380
PREN	35.072	35.269	44.299	81.785	96.119	138.643	201.456	211.349	128.500	82.251	35.626	42.205

Grafikona št. 27 in 28: Prihodi in prenočitve turistov (*domači, tuji*) v občini Bled v letu 2019 (po mesecih)

V turističnih nastanitvenih objektih v občini Bled je bilo v letu 2019 zabeleženih 509.247 prihodov turistov in 1.132.574 prenočitev. Izrazito prevladujejo tuji turisti, katerih delež, tako pri prihodih kot prenočitvah, presega 95 %. Število prihodov turistov in prenočitev iz leta v leto naraščata. Samo v zadnjih petih letih se je število prihodov povečalo za nekaj manj, število prenočitev pa za nekaj več kot 55 %. Pregled po mesecih nakazuje večji obisk med aprilom in oktobrom z nekoliko izrazitejšim viškom julija in avgusta (to še posebej velja za prenočitvene značilnosti). Domači gosti, ki predstavljajo manjšino, so bistveno bolj enakomerno porazdeljeni preko celega leta (višek februarja in marca).

III.2.2. Občina Bohinj

Vir fotografije: <https://www.elitepropertylovenia.com/bohinj>

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI (Vir podatkov: Statistični urad RS; Triglavski narodni park: <https://www.tnp.si>)

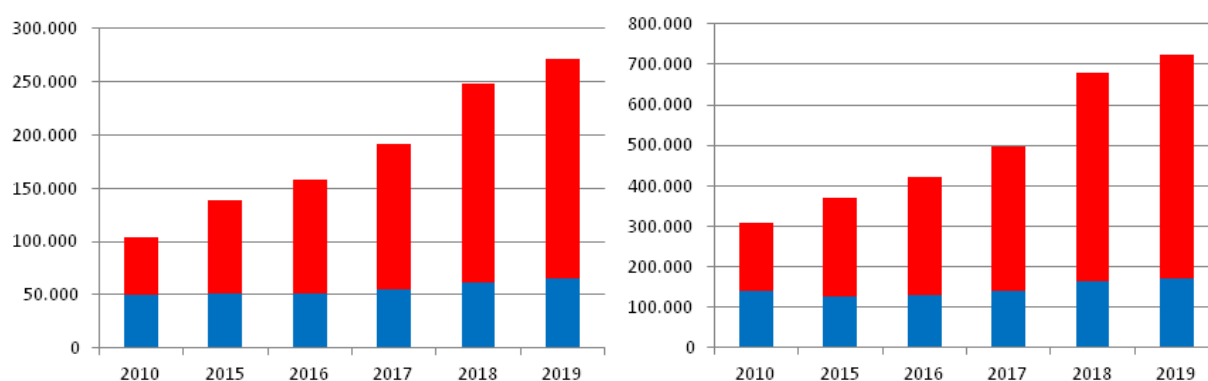
Površina ozemlja občine: 333,7 km²; **Delež ozemlja v TNP:** 26,3 %; **Število prebivalcev (2019):** 5.105; **Število naselij:** 24; **Naselja:** Bitnje, Bohinjska Bistrica, Bohinjska Češnjica, Brod, Goreljek, Gorjuše, Jereka, Kamnje, Koprivnik v Bohinju, Laški Rovt, Lepence, Nemški Rovt, Nomenj, Podjelje, Polje, Ravne v Bohinju, Ribčev Laz, Savica, Srednja vas v Bohinju, Stara Fužina, Studor v Bohinju, Ukanc, Žlan, Log v Bohinju; **Največje naselje:** Bohinjska Bistrica (1.757 preb. – 2019);

TURIZEM (Vir podatkov: Statistični urad RS)

Prihodi in prenočitve turistov (po letih)

	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	104.261	139.274	158.092	191.873	248.639	271.692
Prenočitve	308.271	370.771	420.115	495.649	677.695	724.094

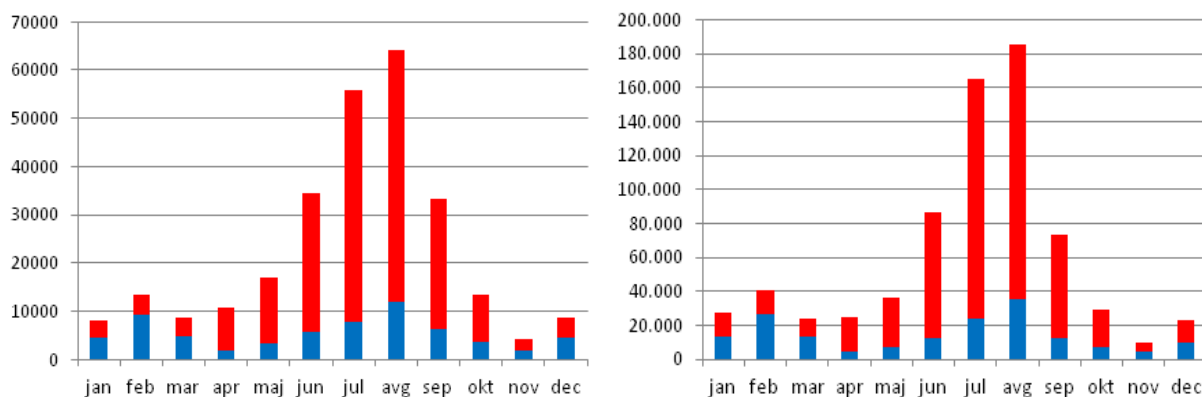
Grafikona št. 29 in 30: Prihodi in prenočitve turistov (domači, tuji) v občini Bohinj v obdobju 2010 – 2019

Prihodi in prenočitve turistov v letu 2019 (po mesecih)

	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
PRIH	8.024	13.503	8.639	10.803	17.033	34.386	55.716	64.179	33.173	13.480	4.195	8.561
PREN	27.072	40.821	23.462	24.748	35.836	86.707	164.655	185.739	73.104	28.993	9.630	23.327

Grafikona št. 31 in 32: Prihodi in prenočitve turistov (*domači, tuji*) v občini Bohinj v letu 2019 (po mesecih)

V turističnih nastanitvenih objektih v občini Bohinj je bilo v letu 2019 zabeleženih 271.692 prihodov turistov in 724.094 prenočitev; od tega je bilo 205.952 prihodov tujih turistov in 554.385 njihovih prenočitev. Delež slednjih tako pri prihodih kot prenočitvah zavzema nekaj več kot 75 % vseh turistov. Število prihodov turistov in prenočitev iz leta v leto naraščata. Samo v zadnjih petih letih sta se skoraj podvojili. Še posebej je ta trend opazen pri tujih turistih. Pregled po mesecih izkazuje izrazit višek v poletnih mesecih – samo v juliju in avgustu je bilo zabeleženih 45 % vseh letnih prihodov in skoraj polovica vseh letnih prenočitev.

III.2.3. Občina Gorje

Vir fotografije: <https://vintgar.si/die-gemeinde-gorje/>

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI (Vir podatkov: Statistični urad RS; Triglavski narodni park: <https://www.tnp.si>)

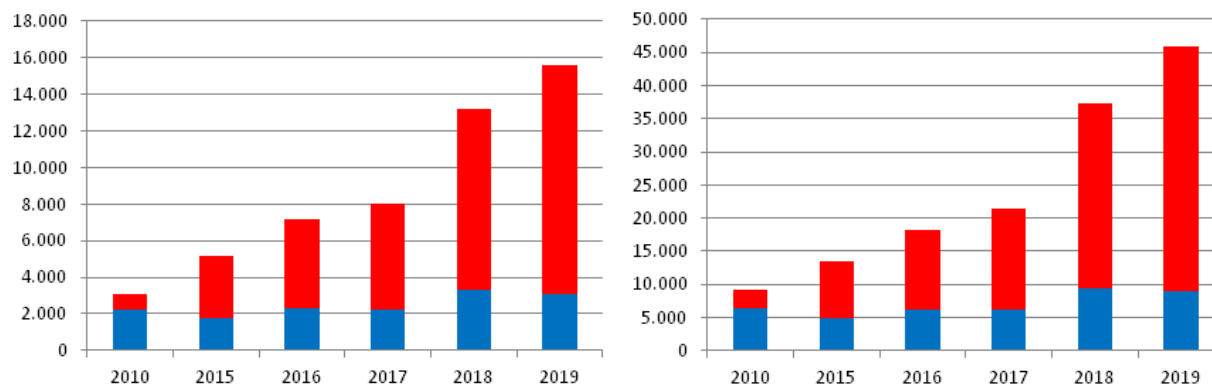
Površina ozemlja občine: 116,0 km²; **Delež ozemlja v TNP:** 12,7 %; **Število prebivalcev (2019):** 2.762; **Število naselij:** 12; **Naselja:** Grabče, Krnica, Mevkuž, Perniki, Podhom, Poljšica pri Gorjah, Radovna, Spodnje Gorje, Spodnje Laze, Višelnica, Zgornje Gorje, Zgornje Laze; **Največje naselje:** Spodnje Gorje (938 preb. – 2019);

TURIZEM (Vir podatkov: Statistični urad RS)

Prihodi in prenočitve turistov (po letih)

	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	3.082	5.183	7.189	7.984	13.180	15.612
Prenočitve	9.208	13.563	18.276	21.521	37.377	45.993

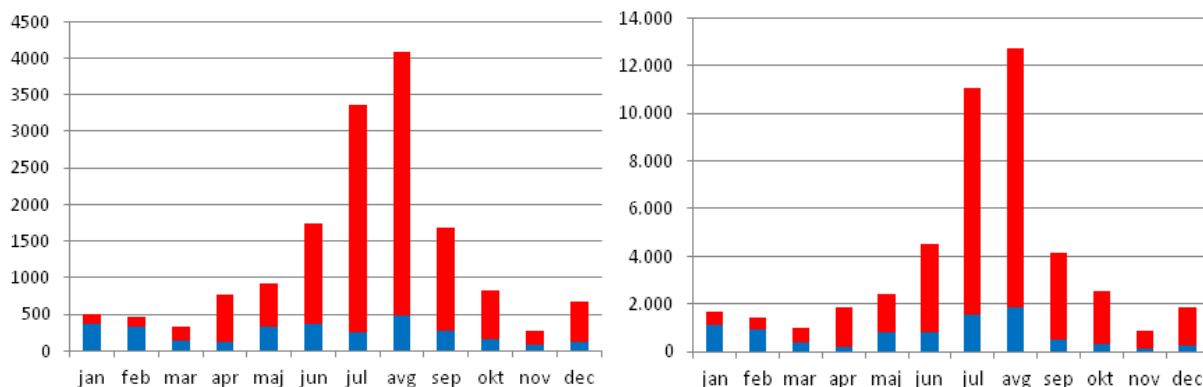
Grafikona št. 33 in 34: Prihodi in prenočitve turistov (domači, tuji) v občini Gorje v obdobju 2010 – 2019

Prihodi in prenočitve turistov v letu 2019 (po mesecih)

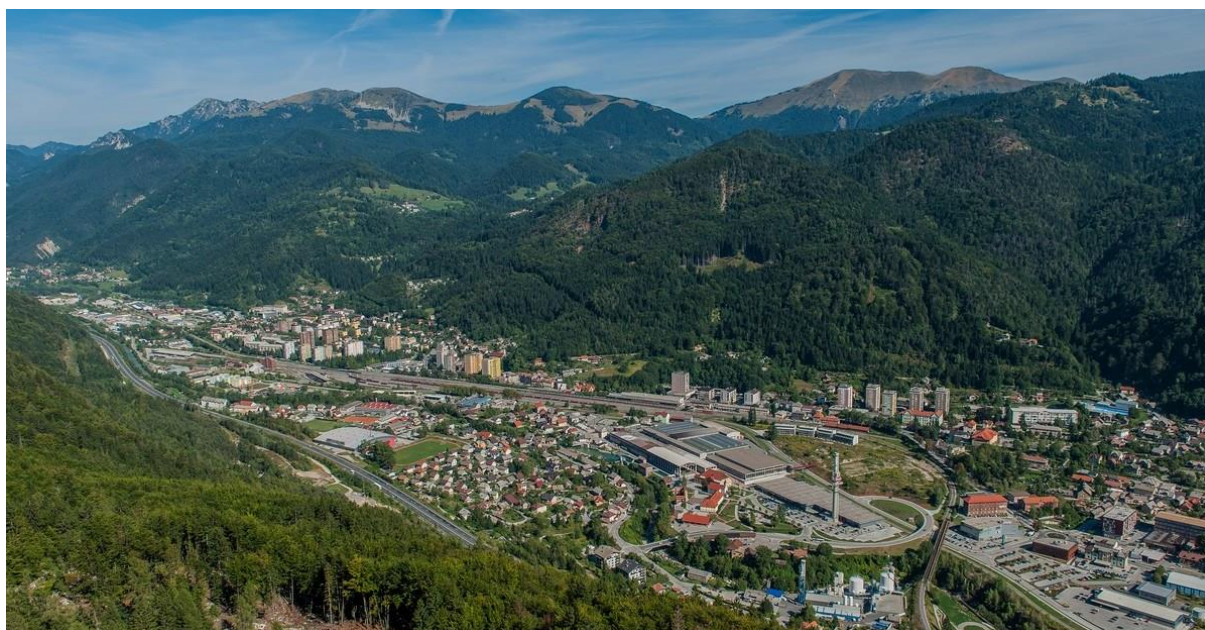
	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
PRIH	492	461	337	772	911	1.732	3.370	4.081	1.690	818	272	676
PREN	1.688	1.339	1.002	1.885	2.426	4.500	11.031	12.704	4.148	2.539	841	1.830

Grafikona št. 35 in 36: Prihodi in prenočitve turistov (*domači, tuji*) v občini Gorje v letu 2019 (po mesecih)

V turističnih nastanitvenih objektih v občini Gorje je bilo v letu 2019 zabeleženih 15.612 prihodov turistov in 45.993 prenočitev; od tega je bilo 12.571 prihodov tujih turistov in 37.053 njihovih prenočitev. Delež slednjih tako pri prihodih kot prenočitvah zavzema nekaj več kot 80 % vseh turistov. Število prihodov turistov in prenočitev iz leta v leto naraščata. Samo v zadnjih petih letih sta se več kot potrojili. Še posebej je ta trend opazen pri tujih turistih. Pregled po mesecih izkazuje izrazit višek v poletnih mesecih – samo v juliju in avgustu je bila zabeležena polovica letnih prihodov in prenočitev.

III.2.4. Občina Jesenice

Vir fotografije: <https://sloveniaalps.com/jesenice/>

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI (Vir podatkov: Statistični urad RS; Triglavski narodni park: <https://www.tnp.si>)

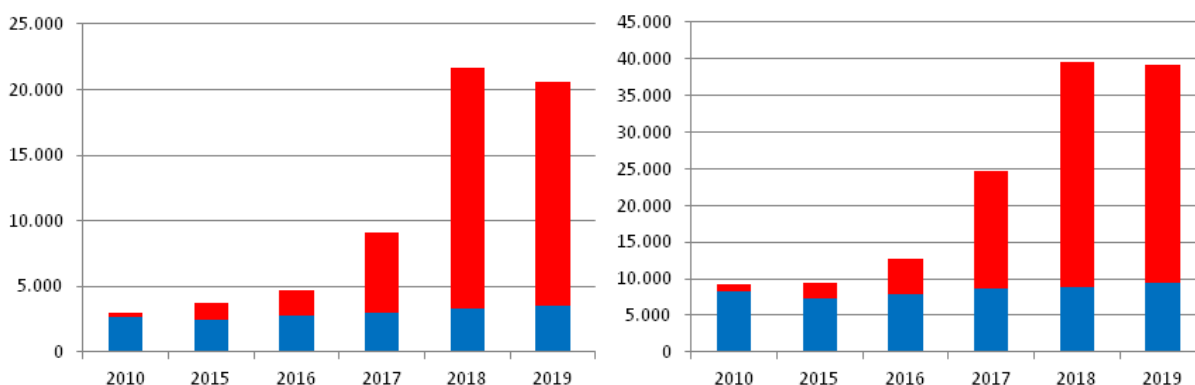
Površina ozemlja občine: 75,8 km²; **Delež ozemlja v TNP:** 0,1 %; **Število prebivalcev (2019):** 20.991; **Število naselij:** 13; **Naselja:** Blejska Dobrava, Hrušica, Javorniški Rovt, Jesenice, Kočna, Lipce, Planina pod Golico, Plavški Rovt, Podkočna, Potoki, Prihodi, Koroška Bela, Slovenski Javornik; **Največje naselje:** Jesenice (13.081 preb. – 2019);

TURIZEM (Vir podatkov: Statistični urad RS)

Prihodi in prenočitve turistov (po letih)

	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	3.024	3.708	4.717	9.064	21.653	20.591
Prenočitve	9.143	9.437	12.702	24.778	39.623	39.123

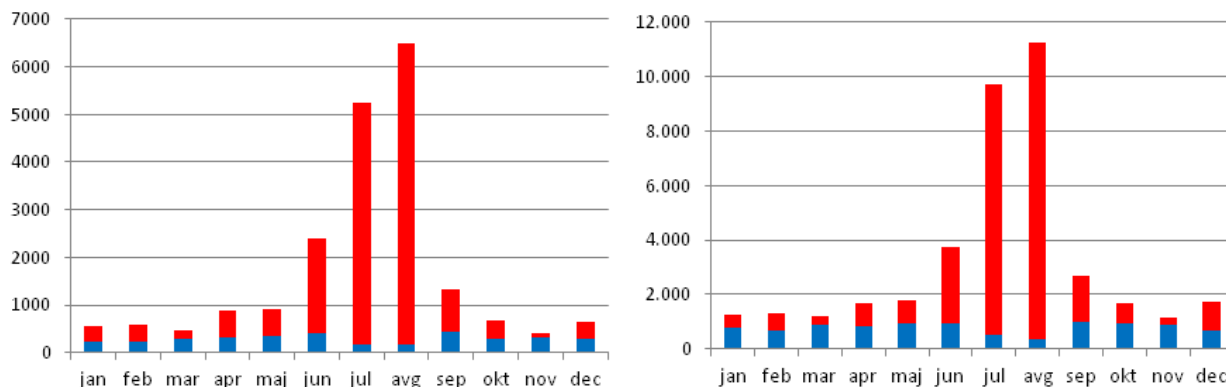
Grafikona št. 37 in 38: Prihodi in prenočitve turistov (*domači, tuji*) v občini Gorje v obdobju 2010 – 2019

Prihodi in prenočitve turistov v letu 2019 (po mesecih)

	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
PRIH	549	589	462	890	925	2.399	5.231	6.481	1.342	664	409	650
PREN	1.262	1.314	1.176	1.675	1.766	3.741	9.744	11.264	2.669	1.656	1.153	1.703

Grafikona št. 39 in 40: Prihodi in prenočitve turistov (*domači, tuji*) v občini Jesenice v letu 2019 (po mesecih)

V turističnih nastanitvenih objektih v občini Jesenice je bilo v letu 2019 zabeleženih 20.591 prihodov turistov in 39.120 prenočitev; od tega je bilo 17.044 prihodov tujih turistov in 29.762 njihovih prenočitev. Delež slednjih pri prihodih zavzema 83 %, pri prenočitvah pa 76 % vseh turistov. Število prihodov turistov in prenočitev iz leta v leto naraščata. Še posebej očitna je bila rast med letoma 2017 in 2018 medtem ko se je število v zadnjem letu nekoliko zmanjšalo. Pregled po mesecih izkazuje izrazit višek v poletnih mesecih – samo v juliju in avgustu je bila zabeleženih 57 % letnih prihodov in 54 % prenočitev.

III.2.5. Občina Kranjska Gora

Vir fotografije: <https://sloveniaalps.com/kranjska-gora/>

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI (Vir podatkov: Statistični urad RS; Triglavski narodni park: <https://www.tnp.si>)

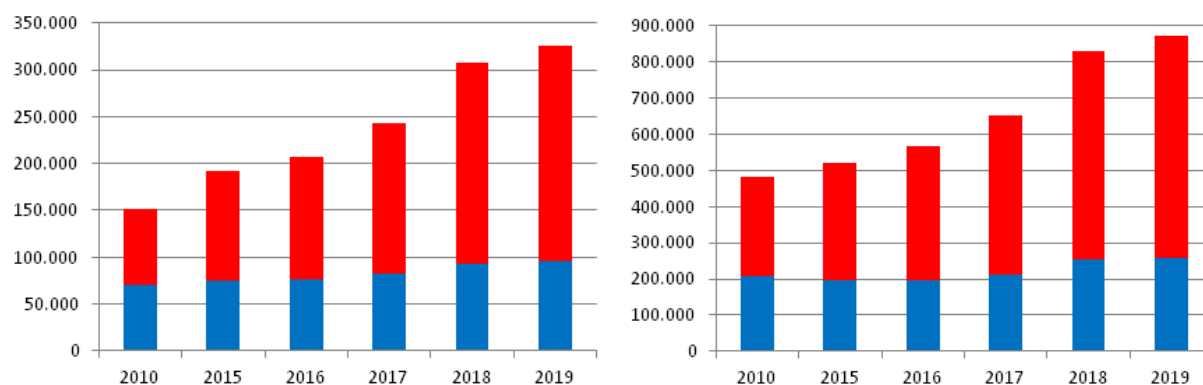
Površina ozemlja občine: 44,68 km²; **Delež ozemlja v TNP:** 16,9 %; **Število prebivalcev (2019):** 5.208; **Število naselij:** 10; **Naselja:** Belca, Dovje, Gozd Martuljek, Kranjska Gora, Log, Mojstrana, Podkoren, Rateče, Srednji Vrh, Zgornja Radovna; **Največje naselje:** Kranjska Gora (1.484 preb. – 2019);

TURIZEM (Vir podatkov: Statistični urad RS)

Prihodi in prenočitve turistov (po letih)

	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	150.999	191.400	206.983	243.415	308.193	325.955
Prenočitve	483.074	520.265	565.590	652.561	828.763	870.949

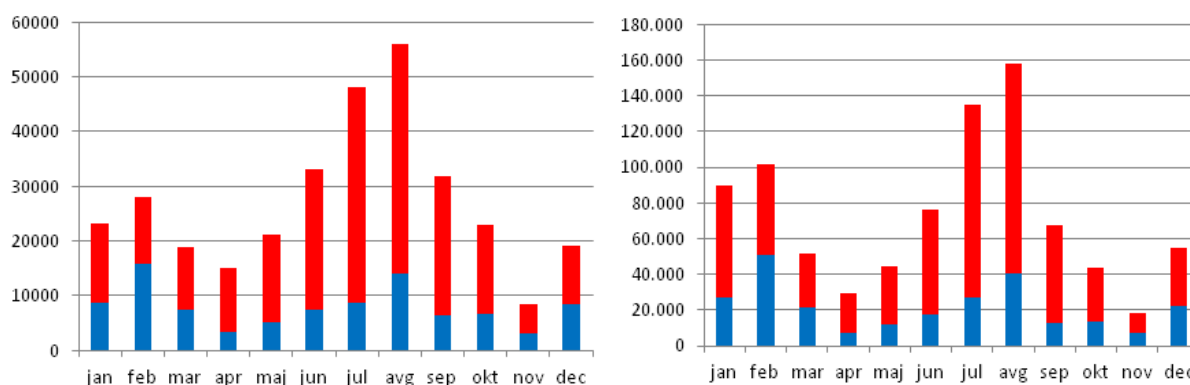
Grafikona št. 41 in 42: Prihodi in prenočitve turistov (*domači*, *tuji*) v občini Kranjska Gora v obdobju 2010 – 2019

Prihodi in prenočitve turistov v letu 2019 (po mesecih)

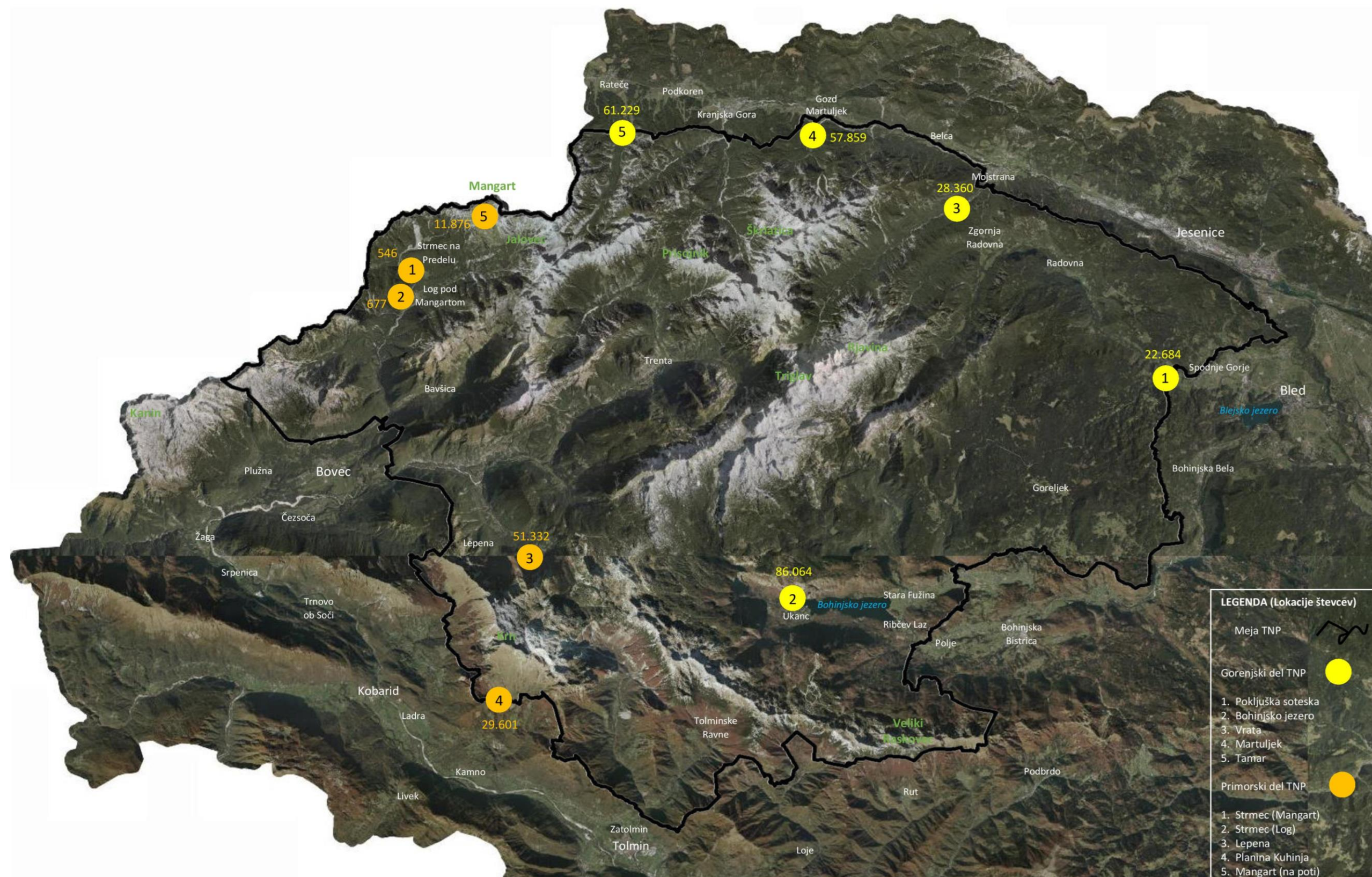
	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
PRIH	23.724	27.947	18.969	15.119	21.072	33.153	48.091	55.962	31.900	22.920	8.454	19.094
PREN	89.654	101.841	51.997	29.772	44.546	76.524	134.854	157.158	67.230	43.990	18.425	54.958

Grafikona št. 43 in 44: Prihodi in prenočitve turistov (*domači, tuji*) v občini Kranjska Gora v letu 2019 (po mesecih)

V turističnih nastanitvenih objektih v občini Kranjska Gora je bilo v letu 2019 zabeleženih 325.955 prihodov turistov in 870.949 prenočitev; od tega je bilo 230.593 prihodov tujih turistov in 611.427 njihovih prenočitev. Delež slednjih tako pri prihodih kot prenočitvah zavzema nekaj več kot 70 % vseh turistov. Število prihodov turistov in prenočitev iz leta v leto naraščata. Samo v zadnjih petih letih se je število prihodov povečalo za 70 %, število prenočitev pa le za nekaj odstotkov manj. Še posebej je ta trend opazen pri tujih turistih. Pregled po mesecih nakazuje dva viška in sicer primarnega (poletnega) – samo v juliju in avgustu sta zabeleženi skoraj tretjina vseh letnih prihodov in več kot tretjina vseh letnih prenočitev ter sekundarnega (zimskega) – med decembrom in marcem.

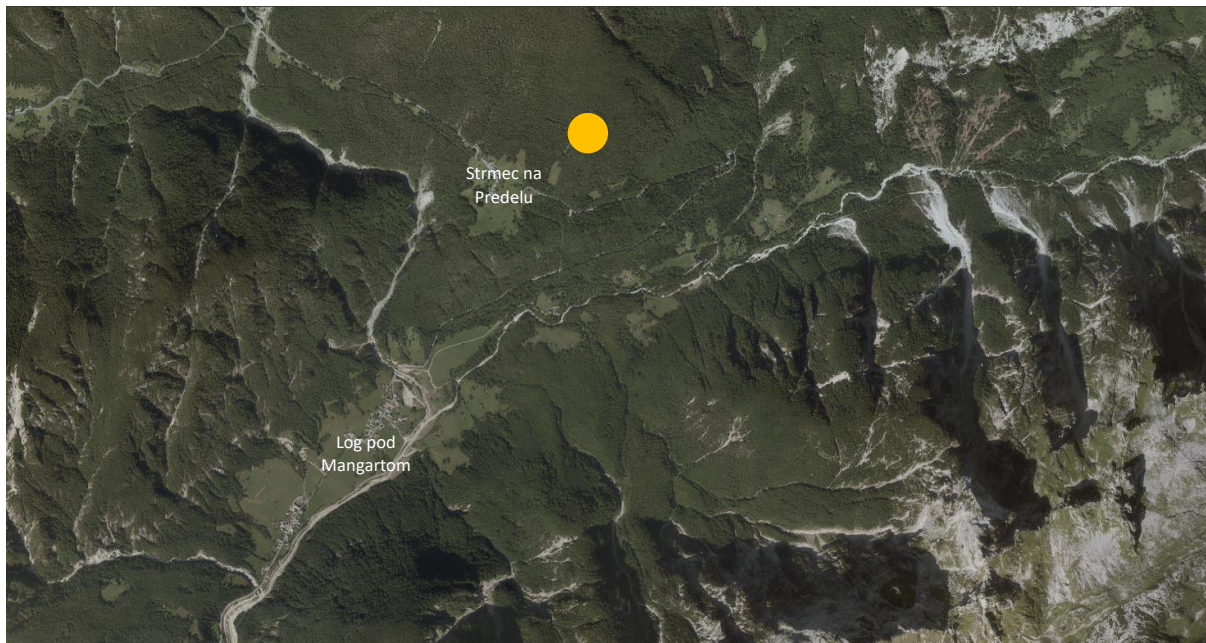
III.3. Štetje obiskovalcev – števci

Slika št. 3: Lokacije števcov in skupno število obiskovalcev na obravnavanem območju v poletnem delu leta 2019 (maj – november)

III.3.1. Pregled lokacij (primorski del)

Števno mesto 1: Strmec (Mangart)

Slika št. 4: Prikaz mikrolokacije števnege mesta 1

Naziv števnege mesta: Strmec (Mangart)

Občina: Bovec

Naselje: Strmec na Predelu

Lokacija (koordinate merilnega mesta):

46°25'05.1«N

13°36'56.2«E

Datum postavitve:

16. 5. 2019

Trajanje štetja:

16. 5. 2019 do 6. 12. 2019

Število obiskovalcev:

Skupaj: 546

Vstop: 253

Izstop: 293

Povprečni mesečni obisk:

80 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

Oktober: 101 obiskovalec

Povprečni dnevni obisk:

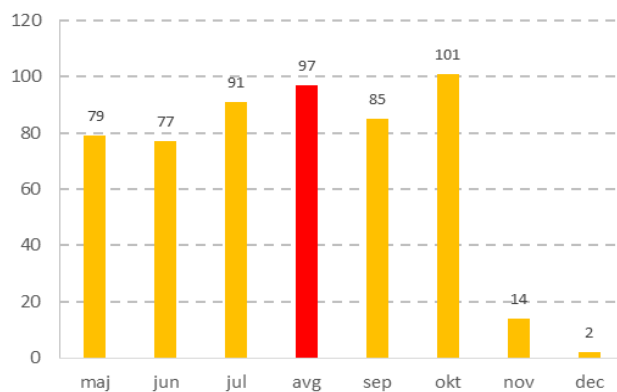
2,7 obiskovalcev

Dan z največjim obiskom:

16. maj – 58* obiskovalcev (postavitev števca)

12. oktober – 45 obiskovalcev

Grafikon št. 45: Število obiskovalcev na števnem mestu 1 v obdobju maj – december 2019

POLETNA SEZONA 2020

Trajanje štetja:

23.6.2020 do 9.10.2020

Število obiskovalcev:

Skupaj: 363

Vstop: 196

Izstop: 167

Povprečni mesečni obisk:

73 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

September: 99 obiskovalcev

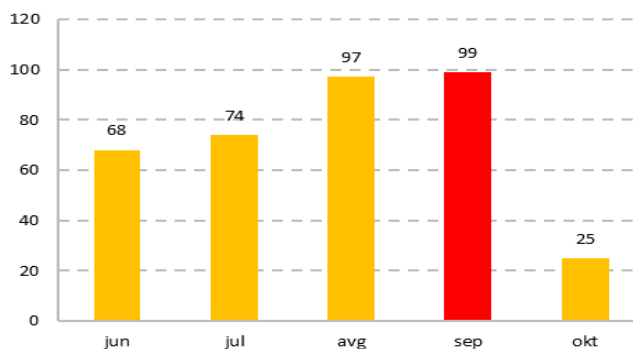
Povprečni dnevni obisk:

3 obiskovalcev

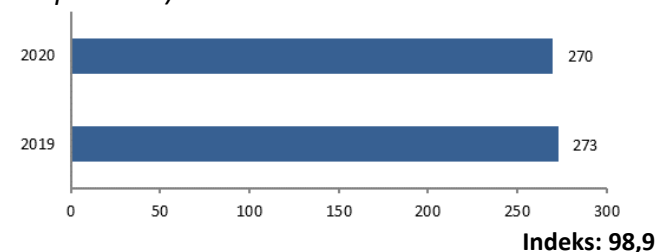
Dan z največjim obiskom:

23. junij – 46 obiskovalcev

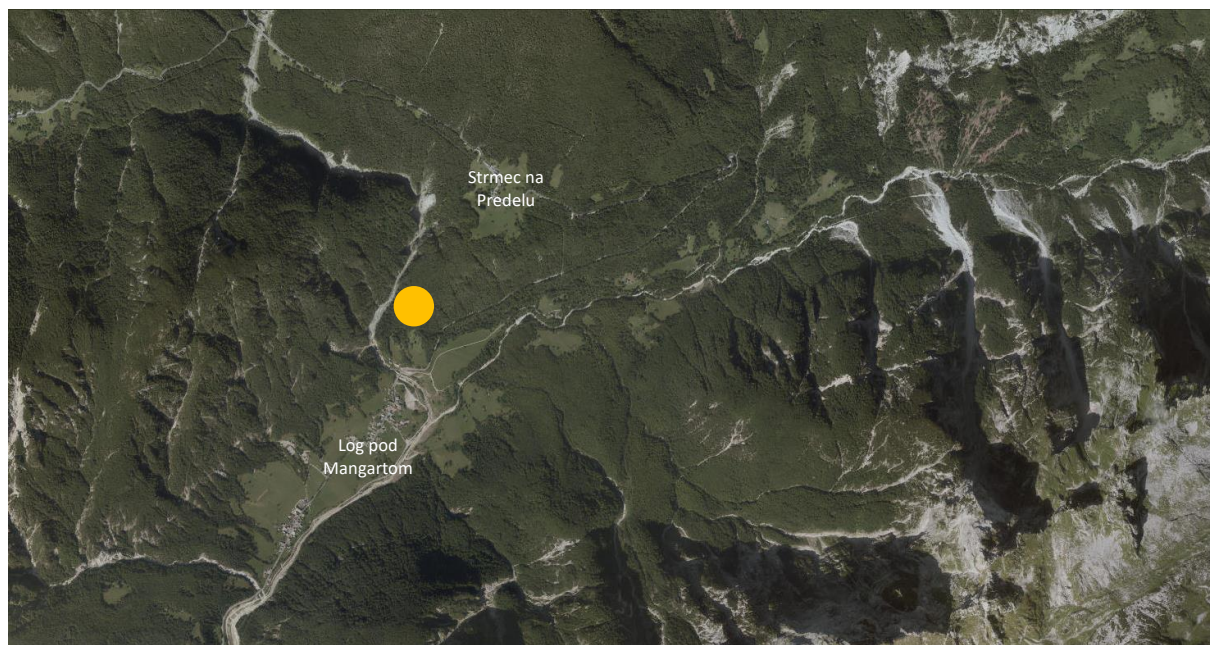
Grafikon št. 46: Število obiskovalcev na števnem mestu 1 v obdobju junij – oktober 2020

Grafikon št. 47: Primerjava poletnega obiska (julij – september) med letoma 2019 in 2020

Števno mesto 2: Strmec (Log)

Slika št. 5: Prikaz mikrolokacije števnege mesta 2

Naziv števnege mesta: Strmec (Log)

Občina: Bovec

Naselje: Log pod Mangartom

Lokacija (koordinate merilnega mesta):

46°24'39.0«N

13°36'18.0«E

Datum postavitve:

16. 5. 2019

Trajanje štetja:

16. 5. 2019 do 6. 12. 2019

Število obiskovalcev:

Skupaj: 677

Vstop: 403

Izstop: 274

Povprečni mesečni obisk:

100 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

Julij: 310 obiskovalcev

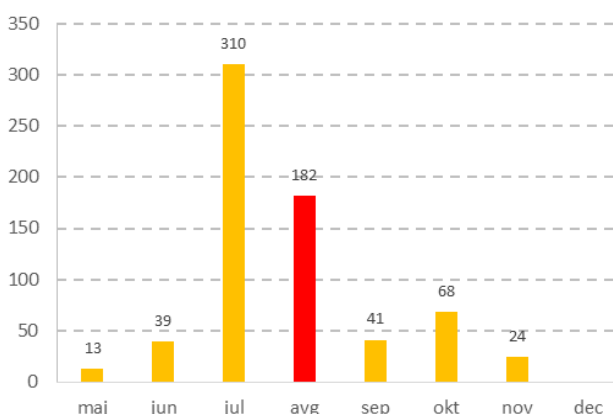
Povprečni dnevni obisk:

3,3 obiskovalca

Dan z največjim obiskom:

6. julij – 141 obiskovalcev

Grafikon št. 48: Število obiskovalcev na števnem mestu 2 v obdobju maj – december 2019

POLETNA SEZONA 2020

Trajanje štetja:

1.7. 2020 do 9.10.2020

Število obiskovalcev:

Skupaj: 654

Vstop: 477

Izstop: 177

Povprečni mesečni obisk:

164 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

Avgust: 279 obiskovalcev

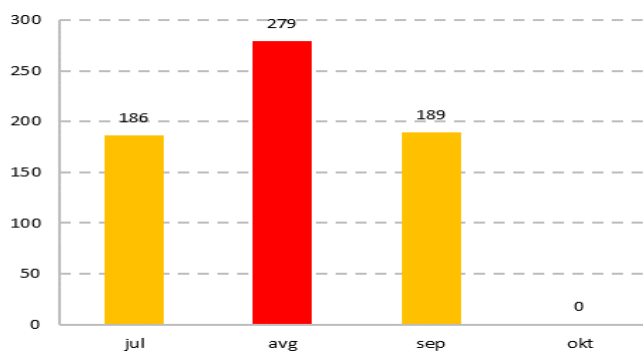
Povprečni dnevni obisk:

7 obiskovalcev

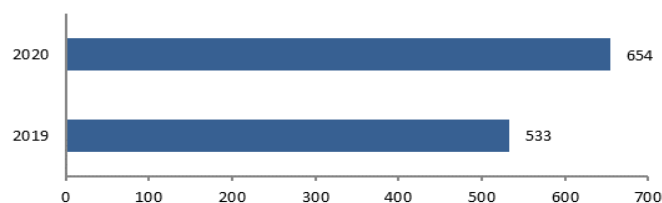
Dan z največjim obiskom:

27. avgust – 49 obiskovalcev

Grafikon št. 49: Število obiskovalcev na števnem mestu 2 v obdobju julij – oktober 2020

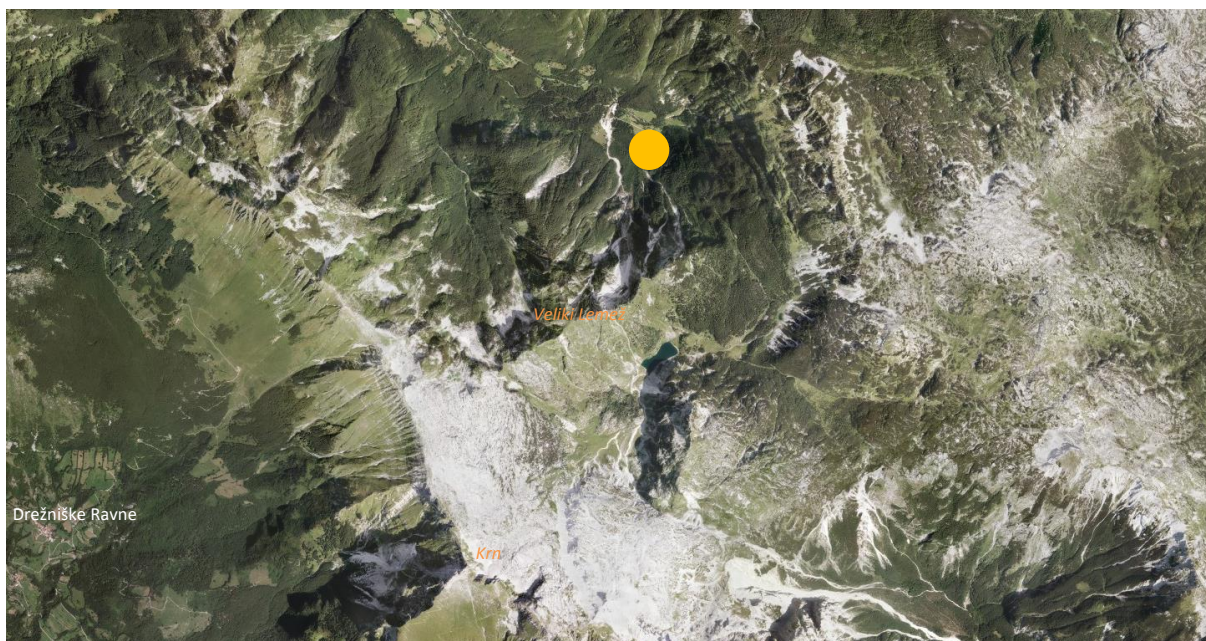

Grafikon št. 50: Primerjava poletnega obiska (julij – september) med letoma 2019 in 2020

Indeks: 123,4

Števno mesto 3: Lepena

Slika št. 6: Prikaz mikrolokacije števnege mesta 3

Naziv števnege mesta: Lepena

Občina: Bovec

Naselje: Lepena

Lokacija (koordinate merilnega mesta):

46°18'08.6«N

13°40'52.5«E

Datum postavitve:

16. 5. 2019

Trajanje štetja:

16. 5. 2019 do 11. 12. 2019

Število obiskovalcev:

Skupaj: 51.332

Vstop: 27.120

Izstop: 24.212

Povprečni mesečni obisk:

7.390 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

Avgust: 20.337 obiskovalcev

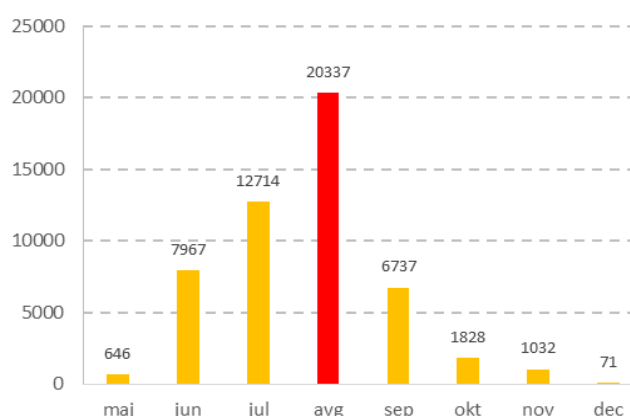
Povprečni dnevni obisk:

244 obiskovalcev

Dan z največjim obiskom:

15. avgust – 1.760 obiskovalcev

Grafikon št. 51: Število obiskovalcev na števnem mestu 3 v obdobju maj – december 2019

POLETNA SEZONA 2020

Trajanje štetja:

1.5. 2020 do 9. 10. 2020

Število obiskovalcev:

Skupaj: 61.829

Vstop: 35.539

Izstop: 26.290

Povprečni mesečni obisk:

10.305 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

Avgust: 20.843 obiskovalcev

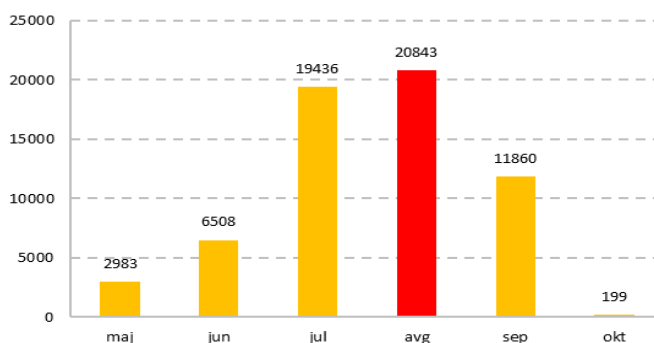
Povprečni dnevni obisk:

382 obiskovalcev

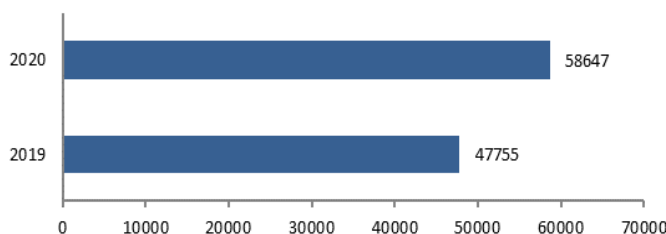
Dan z največjim obiskom:

8. avgust – 1.615 obiskovalcev

Grafikon št. 52: Število obiskovalcev na števnem mestu 3 v obdobju maj – oktober 2020

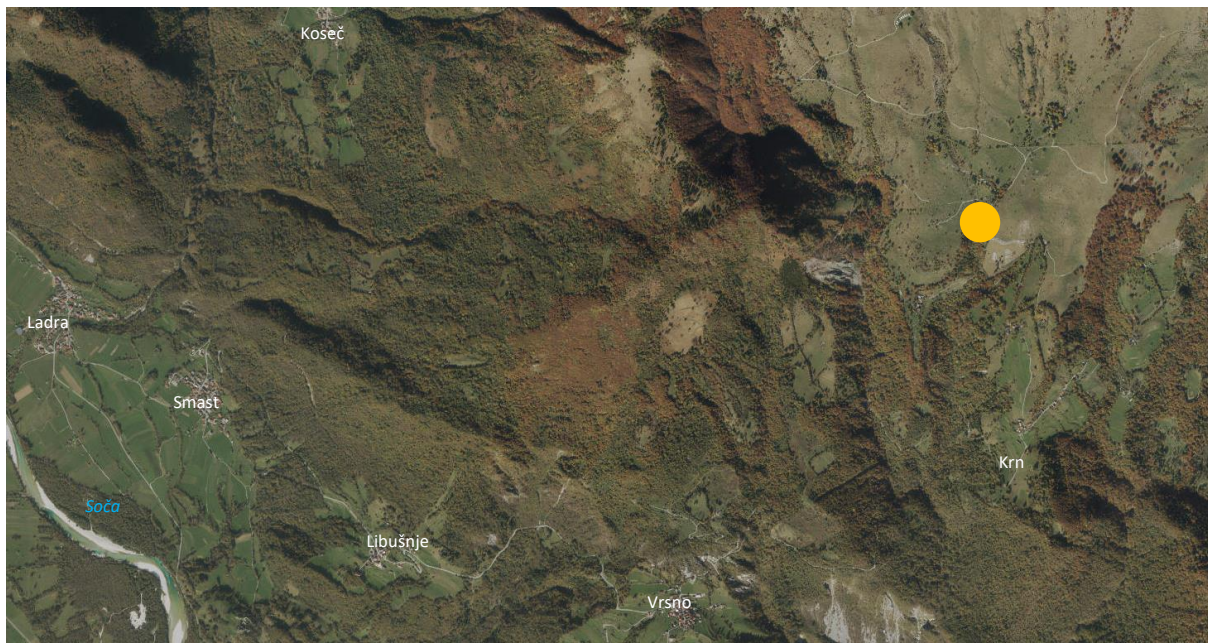

Grafikon št. 53: Primerjava poletnega obiska (junij – september) med letoma 2019 in 2020

Indeks: 122,81

Števno mesto 4: Planina Kuhinja

Slika št. 7: Prikaz mikrolokacije števne mesta 4

Naziv števne mesta: Planina Kuhinja

Občina: Kobarid

Naselje: Krn

Lokacija (koordinate merilnega mesta):

46°14'29.7«N

13°39'44.8«E

Datum postavitve:

20. 5. 2019

Trajanje štetja:

20. 5. 2019 do 11. 12. 2019

Število obiskovalcev:

Skupaj: 29.601

Vstop: 15.747

Izstop: 13.854

Povprečni mesečni obisk:

4.418 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

Avgust: 8.969 obiskovalcev

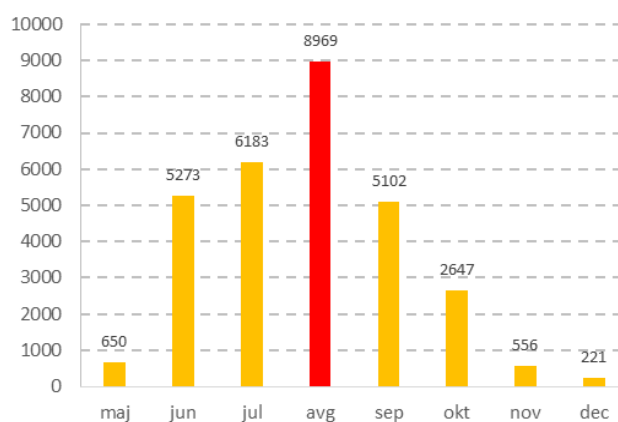
Povprečni dnevni obisk:

144 obiskovalcev

Dan z največjim obiskom:

15. avgust – 694 obiskovalcev

Grafikon št. 54: Število obiskovalcev na števnem mestu 4 v obdobju maj – december 2019

POLETNA SEZONA 2020

Trajanje štetja:

1.6. 2020 do 9. 10. 2020

Število obiskovalcev:

Skupaj: 25.345

Vstop: 13.551

Izstop: 11.794

Povprečni mesečni obisk:

5.069 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

Avgust: 8.379 obiskovalcev

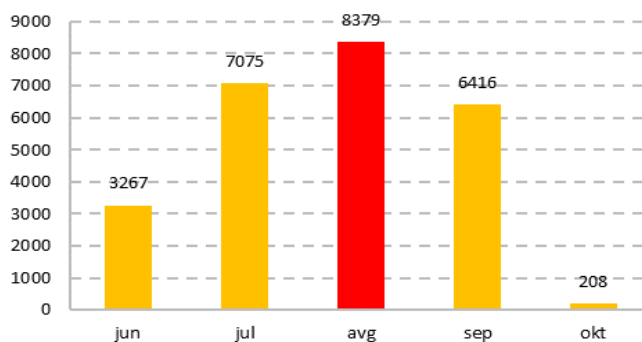
Povprečni dnevni obisk:

216 obiskovalcev

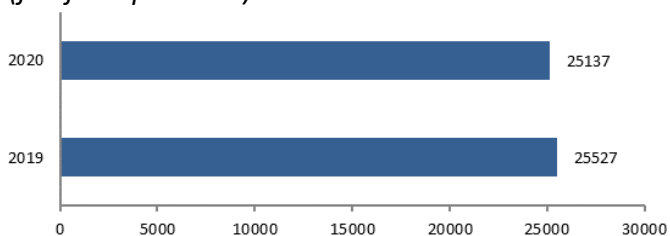
Dan z največjim obiskom:

5. september – 757 obiskovalcev

Grafikon št. 55: Število obiskovalcev na števni mestu 4 v obdobju junij – oktober 2020

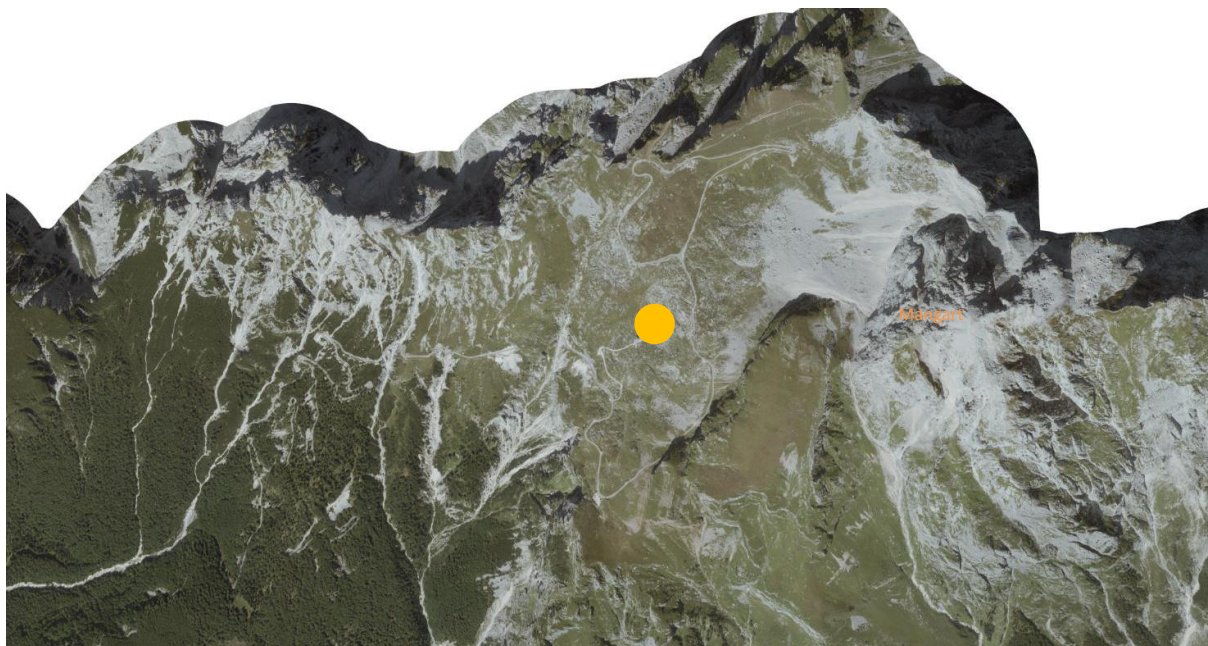

Grafikon št. 56: Primerjava poletnega obiska (junij – september) med letoma 2019 in 2020

Indeks: 98,47

Števno mesto 5: Mangart (na poti)

Slika št. 8: Prikaz mikrolokacije števnege mesta 5

Naziv števnege mesta: Mangart (na poti)

Občina: Bovec

Naselje: Strmec na Predelu

Lokacija (koordinate merilnega mesta):

46°26'21.0«N

13°38'27.9«E

Datum postavitve:

18. 6. 2019

Trajanje štetja:

18. 6. 2019 do 18. 10. 2019

Število obiskovalcev:

Skupaj: 11.876

Vstop: 6.493

Izstop: 5.383

Povprečni mesečni obisk:

3.210 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

Avgust: 4.582 obiskovalcev

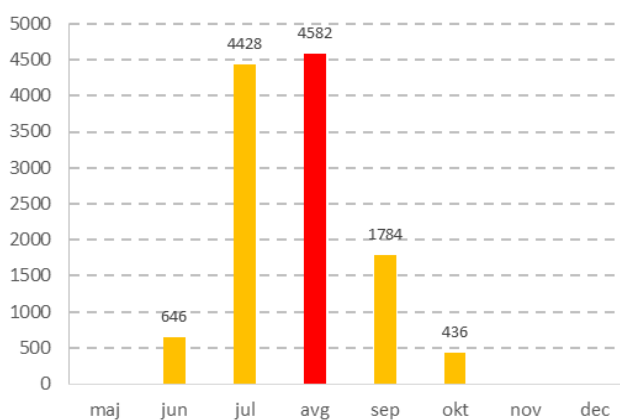
Povprečni dnevni obisk:

105 obiskovalcev

Dan z največjim obiskom:

6. julij – 477 obiskovalcev

Grafikon št. 57: Število obiskovalcev na števnem mestu 5 v obdobju maj – december 2019

POLETNA SEZONA 2020

Trajanje štetja:

23.6. 2020 do 9. 10. 2020

Število obiskovalcev:

Skupaj: 20.090

Vstop: 8.473

Izstop: 11.618

Povprečni mesečni obisk:

4.018 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

Avgust: 8.678 obiskovalcev

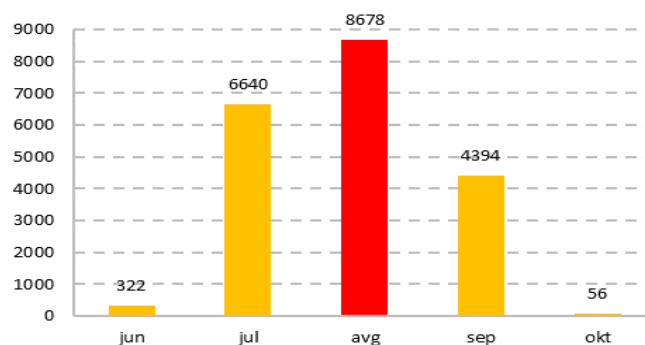
Povprečni dnevni obisk:

184 obiskovalcev

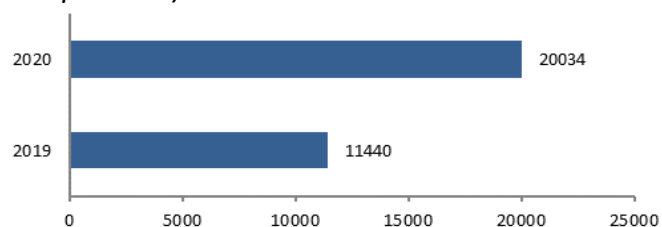
Dan z največjim obiskom:

8. avgust – 646 obiskovalcev

Grafikon št. 58: Število obiskovalcev na števnem mestu 5 v obdobju junij – oktober 2020

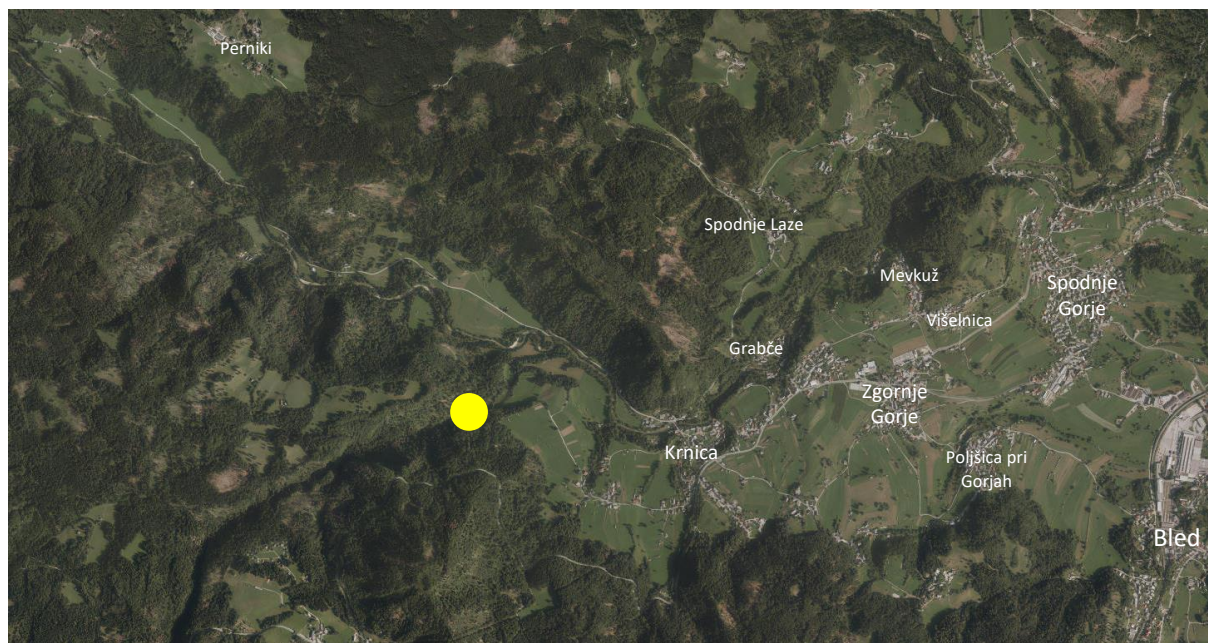
Grafikon št. 59: Primerjava poletnega obiska (junij – september) med letoma 2019 in 2020

Indeks: 175,12

III.3.2. Pregled lokacij (gorenjski del)

Števno mesto 1: Pokljuška soteska

Slika št. 9: Prikaz mikrolokacije števne mesta 1

Naziv števne mesta: Pokljuška soteska

Občina: Gorje

Naselje: Krnica

Lokacija (koordinate merilnega mesta):

46°22'26.9«N

14°02'27.1«E

Datum postavitve:

14. 5. 2019

Trajanje štetja:

14. 5. 2019 do 9. 11. 2019

Število obiskovalcev:

Skupaj: 22.684

Vstop: 11.740

Izstop: 10.944

Povprečni mesečni obisk:

Mesec z največjim obiskom:

Avgust: 7.672 obiskovalcev

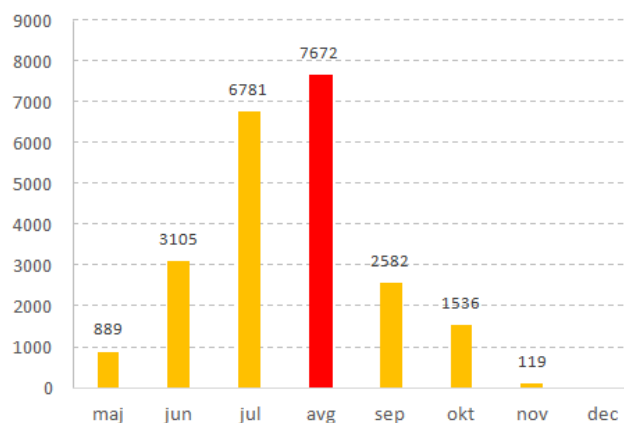
Povprečni dnevni obisk:

126 obiskovalcev

Dan z največjim obiskom:

14. julij – 387 obiskovalcev

Grafikon št. 60: Število obiskovalcev na števnem mestu 1 v obdobju maj – december 2019

3.241 obiskovalcev

SEZONA 2020

Trajanje štetja:

12. 6. 2020 do 19. 10. 2020

Število obiskovalcev:

Skupaj: 16.015

Vstop: 8.404

Izstop: 7.611

Povprečni mesečni obisk:

3.203 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

Avgust: 7.773 obiskovalcev

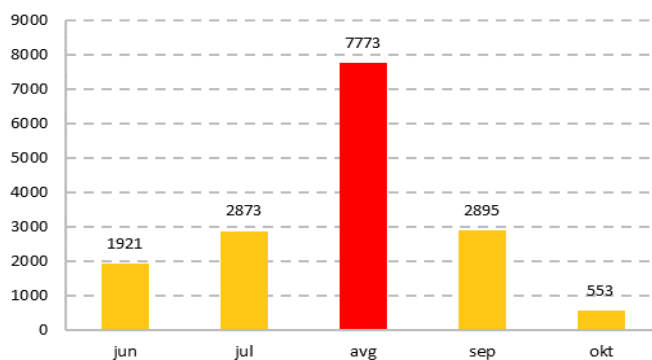
Povprečni dnevni obisk:

121 obiskovalcev

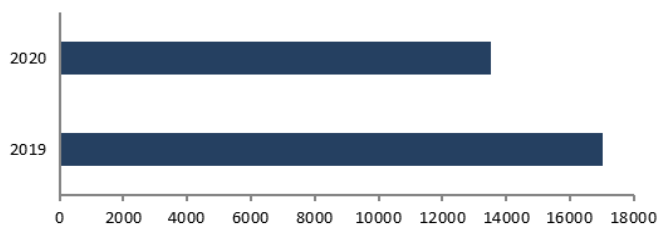
Dan z največjim obiskom:

22. avgust – 495 obiskovalcev

Grafikon št. 61: Število obiskovalcev na števnem mestu 1 v obdobju junij – oktober 2020 2019

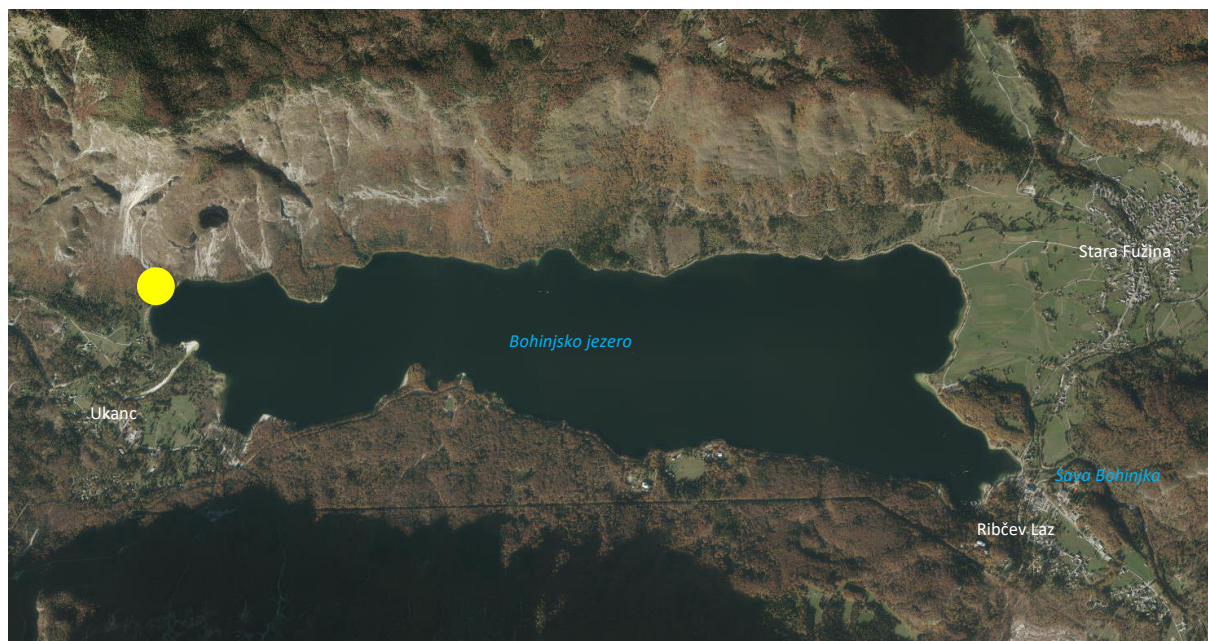

Grafikon št. 62: Primerjava poletnega obiska (julij – september) med letoma 2019 in 2020

Indeks: 79,49

Števno mesto 2: Bohinjsko jezero_Ukanc

Slika št. 10: Prikaz mikrolokacije števnege mesta 2

Naziv števnege mesta: Bohinjsko jezero
Ukanc

Občina: Bohinj

Naselje: Ukanc

Lokacija (koordinate merilnega mesta):
46°17'07.9«N
13°49'56.6«E

Datum postavitve:
14. 5. 2019

Trajanje štetja:
14. 5. 2019 do 5. 12. 2019

Število obiskovalcev:
Skupaj: 86.064
Vstop: 44.931
Izstop: 41.133

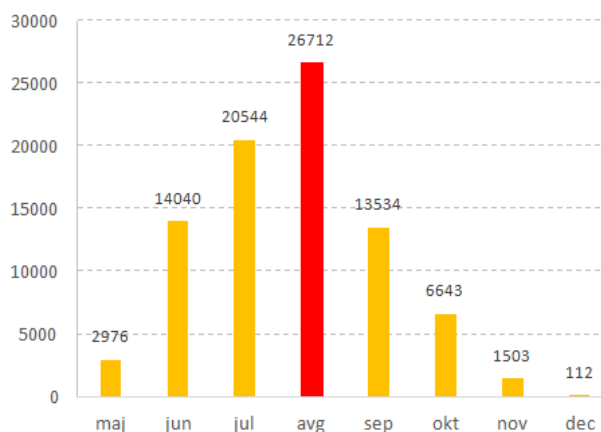
Povprečni mesečni obisk:
12.295 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:
Avgust: 26.712 obiskovalcev

Povprečni dnevni obisk:
418 obiskovalcev

Dan z največjim obiskom:
17. avgust – 1.314 obiskovalcev

Grafikon št. 63: Število obiskovalcev na števnem mestu 2 v obdobju maj – december 2019

SEZONA 2020

Trajanje štetja v poletnem času:

1. 5. 2020 do 19. 10. 2020

Število obiskovalcev:

Skupaj: 62.209

Vstop: 33.399

Izstop: 28.810

Povprečni mesečni obisk:

10.368 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

Avgust: 20.147 obiskovalcev

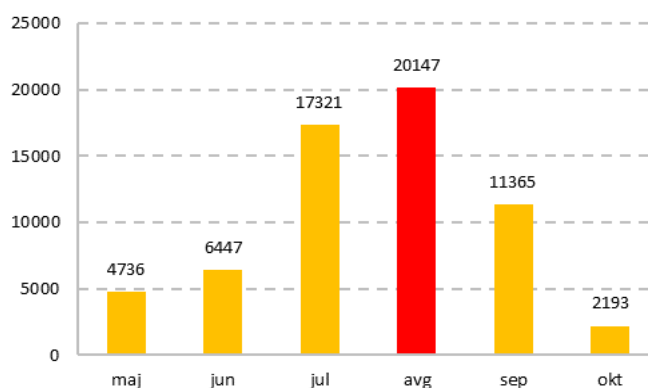
Povprečni dnevni obisk:

355 obiskovalcev

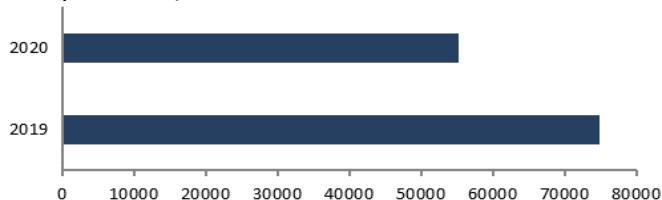
Dan z največjim obiskom:

22. avgust – 1.301 obiskovalcev

Grafikon št. 64: Število obiskovalcev na števnem mestu 1 v obdobju maj – oktober 2020

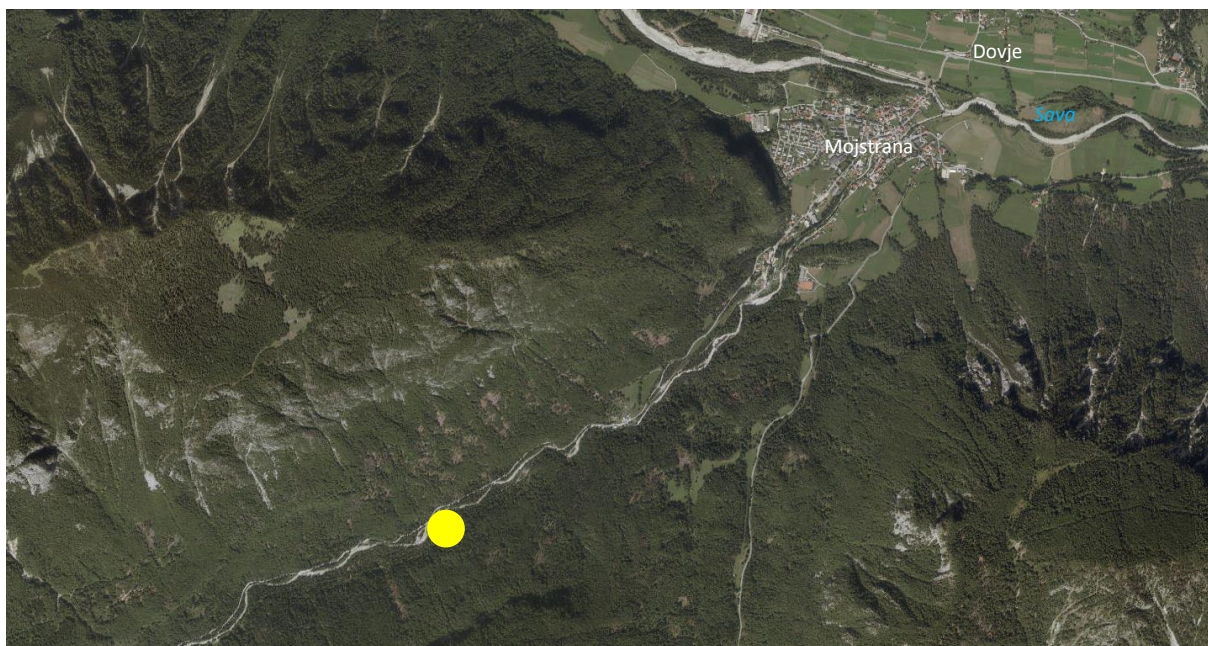

Grafikon št. 65: Primerjava poletnega obiska (junij – september) med letoma 2019 in 2020

Indeks: 73,87

Števno mesto 3: Vrata – Pot Triglavске Bistrice

Slika št. 11: Prikaz mikrolokacije števnege mesta 3

Naziv števnege mesta: Vrata - Pot Triglavске Bistrice

Občina: Kranjska Gora

Naselje: Mojstrana

Lokacija (koordinate merilnega mesta)
 46°26'40.5«N
 13°54'51.6«E

Datum postavitve
 20. 5. 2019

Trajanje štetja:
 20. 5. 2019 do 20. 11. 2019

Število obiskovalcev
 Skupaj: 28.360
 Vstop: 15.659
 Izstop: 12.701

Mesec z največjim obiskom

Avgust: 26.712 obiskovalcev

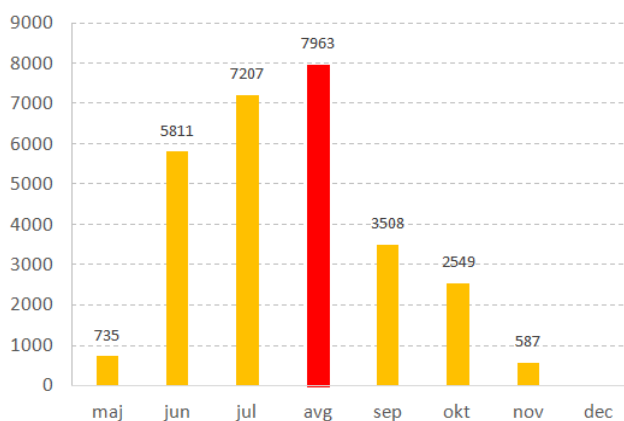
Povprečni dnevni obisk

153 obiskovalcev

Dan z največjim obiskom

15. avgust – 574 obiskovalcev

Grafikon št. 66: Število obiskovalcev na števnem mestu 3 v obdobju maj – december 2019

Povprečni mesečni obisk

4.727 obiskovalcev

SEZONA 2020
Trajanje štetja v poletnem času

12. 6. 2020 do 19. 10. 2020

Število obiskovalcev

Skupaj: 24.577

Vstop: 13.544

Izstop: 11.033

Povprečni mesečni obisk

5.178 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom

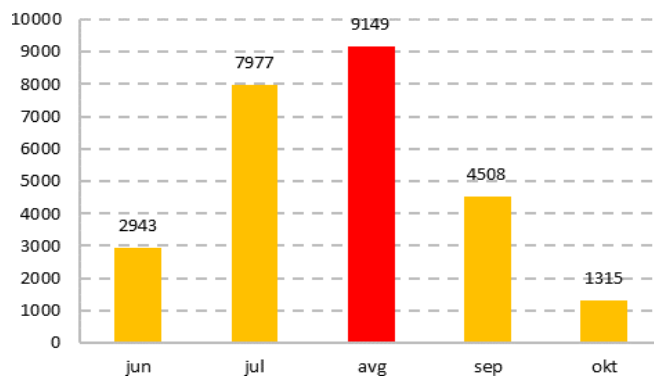
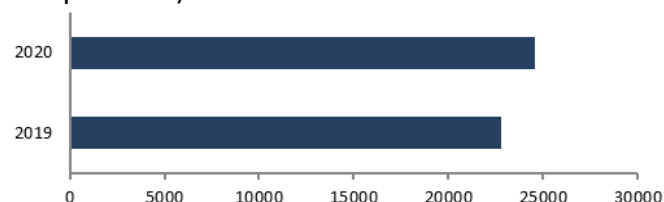
Avgust: 9.149 obiskovalcev

Povprečni dnevni obisk

198 obiskovalcev

Dan z največjim obiskom

9. avgust – 601 obiskovalcev

Grafikon št. 67: Število obiskovalcev na števnem mestu 3 v obdobju junij – oktober 2020

Grafikon št. 68: Primerjava poletnega obiska (junij – september) med letoma 2019 in 2020

Indeks: 100,05

Števno mesto 4: Martuljek – Soteska

Slika št. 12: Prikaz mikrolokacije števne mesta 4

Naziv števne mesta: Martuljek -Soteska

Občina: Kranjska Gora

Naselje: Gozd Martuljek

Lokacija (koordinate merilnega mesta):

46°28'32.1«N

13°50'00.1«E

Datum postavitve:

20. 5. 2019

Trajanje štetja:

20. 5. 2019 do 22. 11. 2019

Število obiskovalcev:

Skupaj: 57.859

Vstop: 38.892

Izstop: 18.967

Povprečni mesečni obisk:

Mesec z največjim obiskom:

Avgust: 18.691 obiskovalcev

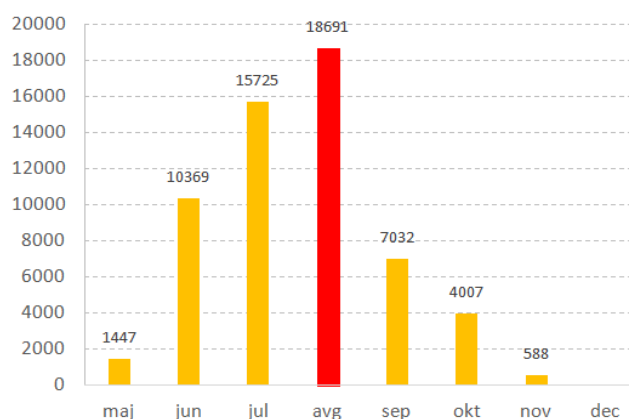
Povprečni dnevni obisk:

309 obiskovalcev

Dan z največjim obiskom:

15. avgust – 1.509 obiskovalcev

Grafikon št. 69: Število obiskovalcev na števnem mestu 4 v obdobju maj – december 2019

9.643 obiskovalcev

SEZONA 2020 (menjava števca – GIS)

Trajanje štetja v poletnem času:

1.7. 2020 do 19. 10. 2020

Število obiskovalcev:

Skupaj: 25.776

Vstop: 13.5643

Izstop: 12.133

Povprečni mesečni obisk:

6.444 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

Avgust: 12.970 obiskovalcev

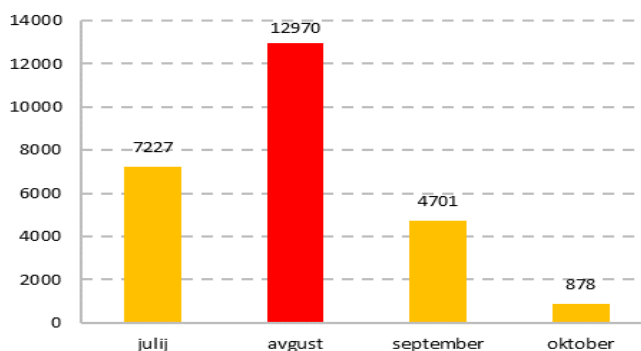
Povprečni dnevni obisk:

232 obiskovalcev

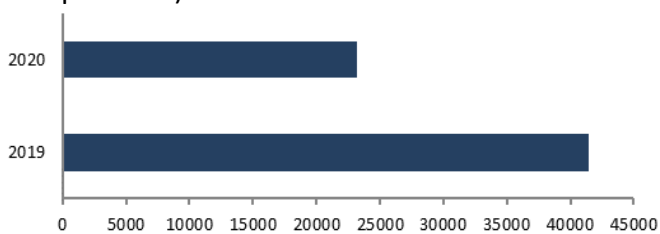
Dan z največjim obiskom:

8. avgust – 716 obiskovalcev

Grafikon št. 70: Število obiskovalcev na števnem mestu 4 v obdobju julij – oktober 2020

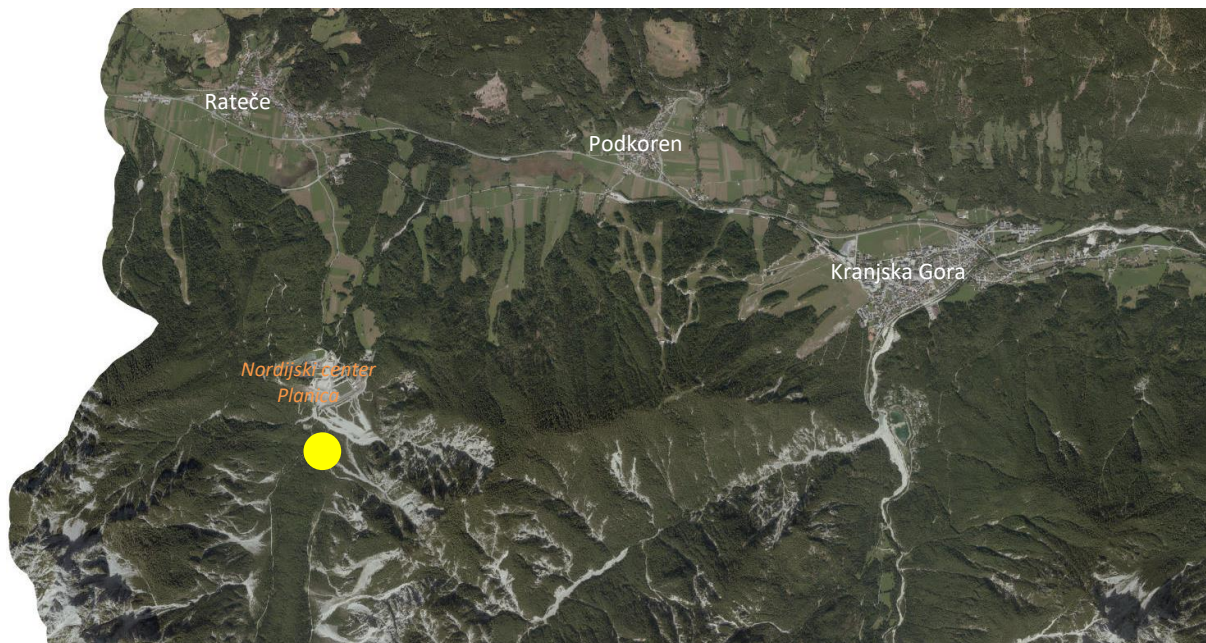

Grafikon št. 71: Primerjava poletnega obiska (julij – september) med letoma 2019 in 2020

Indeks: 55,88

Števno mesto 5: Tamar

Slika št. 13: Prikaz mikrolokacije števnege mesta 5

Naziv števnege mesta: Tamar

Občina: Kranjska Gora

Naselje: Gozd Martuljek

Lokacija (koordinate merilnega mesta):

46°28'21.7«N

13°43'27.8«E

Datum postavitve:

20. 5. 2019

Trajanje štetja:

20. 5. 2019 do 11. 12. 2019

Število obiskovalcev:

Skupaj: 61.229

Vstop: 29.556

Izstop: 31.673

Mesec z največjim obiskom:

Avgust: 17.667 obiskovalcev

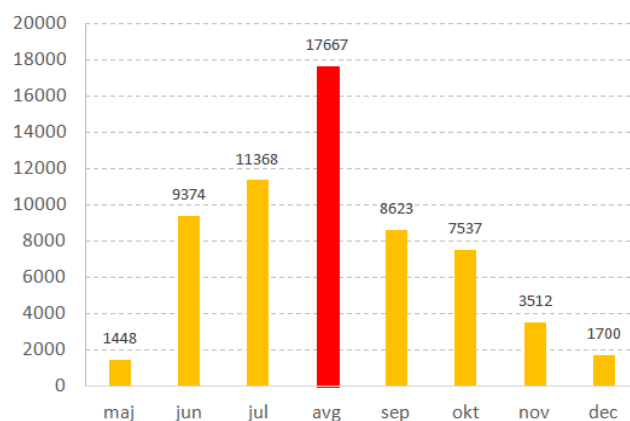
Povprečni dnevni obisk:

297 obiskovalcev

Dan z največjim obiskom:

15. avgust – 1.444 obiskovalcev

Grafikon št. 72: Število obiskovalcev na števnem mestu 5 v obdobju maj – december 2019

Povprečni mesečni obisk:

8.747 obiskovalcev

SEZONA 2020
Trajanje štetja v poletnem času:

1. 5. 2020 do 19. 10. 2020

Število obiskovalcev:

Skupaj: 65.745

Vstop: 31.748

Izstop: 33.997

Povprečni mesečni obisk:

10.958 obiskovalcev

Mesec z največjim obiskom:

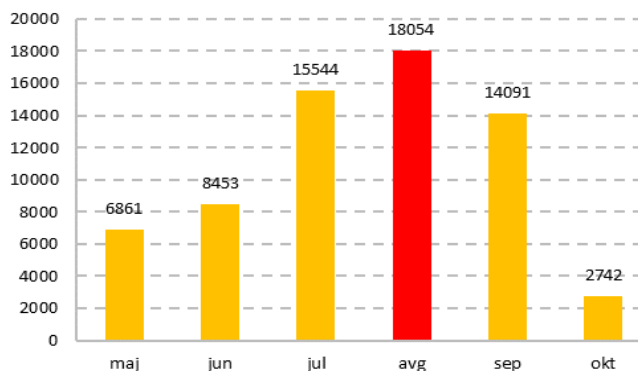
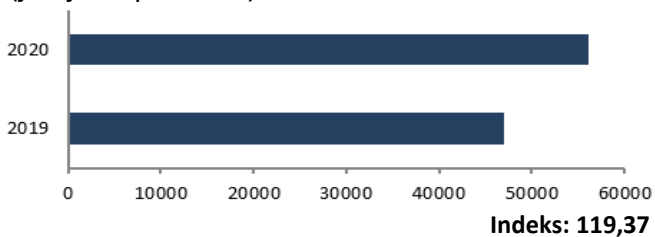
Avgust: 18.054 obiskovalcev

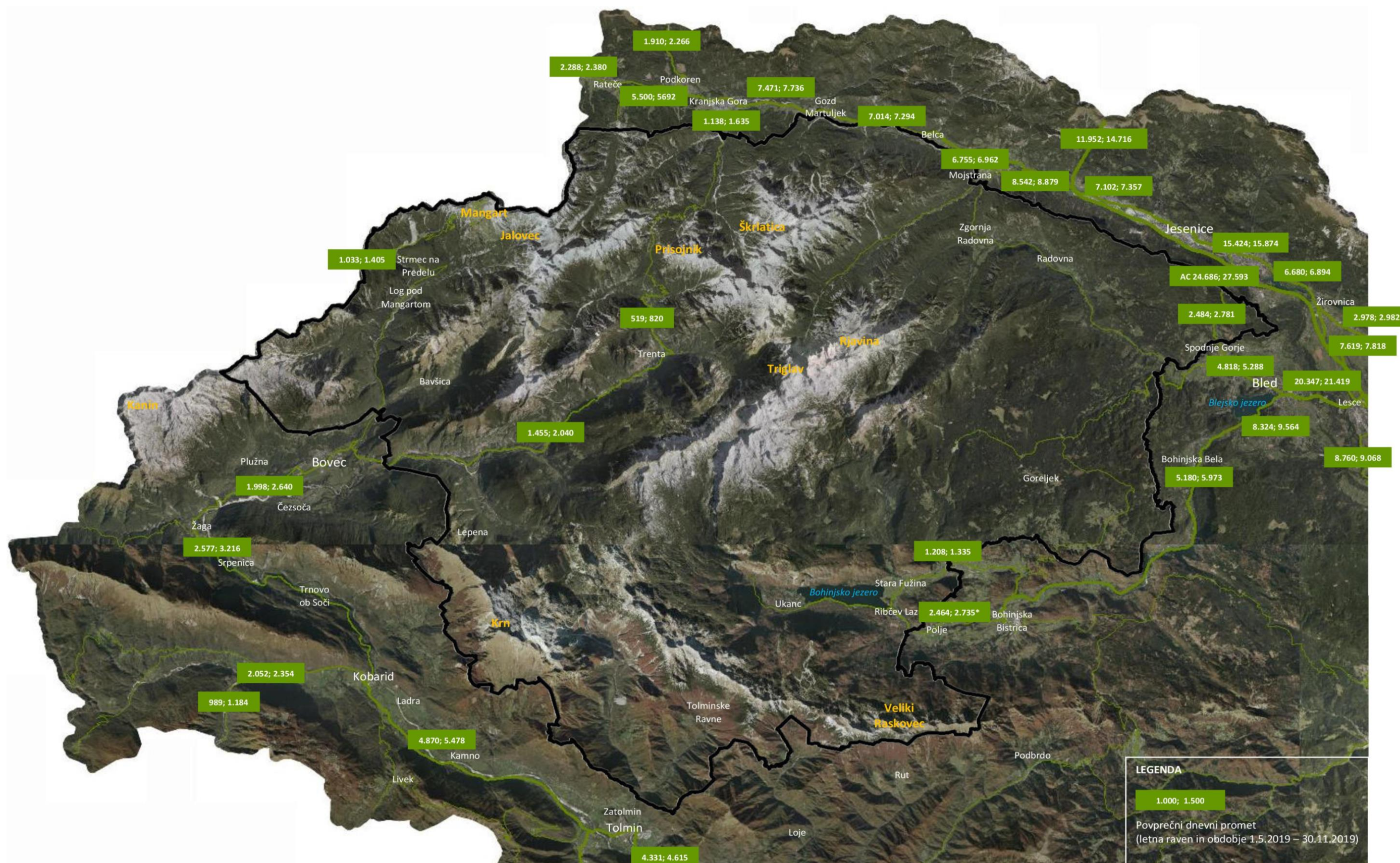
Povprečni dnevni obisk:

384 obiskovalcev

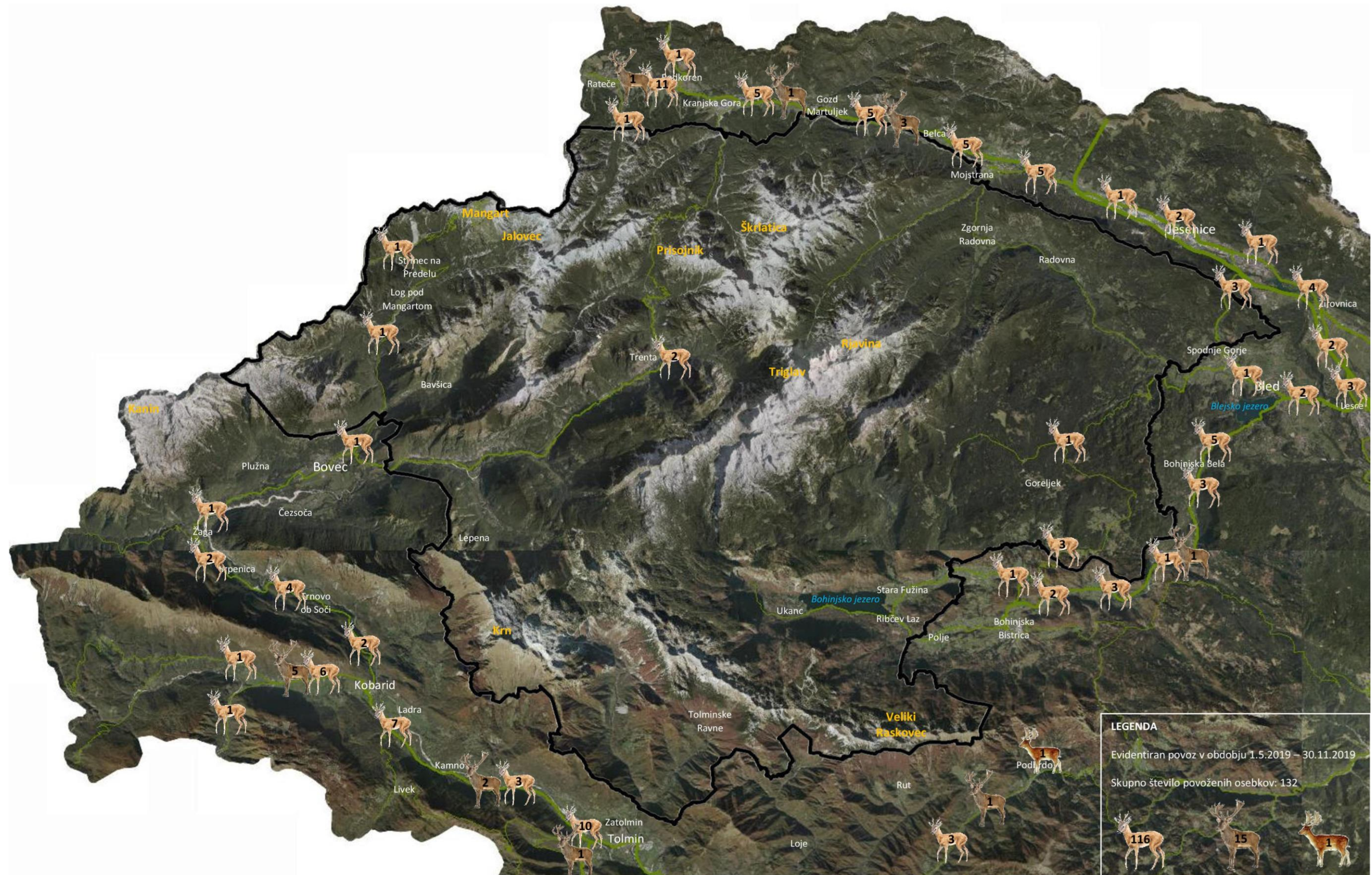
Dan z največjim obiskom:

5. september – 1.491 obiskovalcev

Grafikon št. 73: Število obiskovalcev na števni mestu 5 v obdobju maj – oktober 2020

Grafikon št. 74: Primerjava poletnega obiska (junij – september) med letoma 2019 in 2020

Slika št. 14: Povprečni letni dnevni promet na cestah obravnavanega območja (Vir podatkov: Direkcija RS za ceste)

Slika št. 15: Povozi divjadi na cestah obravnavanega območja (Vir podatkov: OSLIS – Osrednji Slovenski Lovsko Informacijski Sistem)

IV. Metodologija spremljanja in usmerjanja obiska v TNP

Na območju TNP je z vidika razmerja ohranjanja »narave : obiskovanje« potrebna:

- določitev oz. opredelitev vročih točk in opredelitev argumentov za morebitne omejitve
- učinkovito upravljanje z obiskom z namenom zaščite občutljivih območij in nudenje boljše kakovosti »turistične izkušnje«
- učinkovitejše vključevanje pridobljenih podatkov v sistem delovanja in upravljanja
- boljše načrtovanje ter upravljanje turistične infrastrukture in posledično zagotavljanje boljše kakovosti storitev
- ozaveščanje o pomenu zavarovanih območij
- iskanje, pridobivanje novih ponudnikov storitev, ki lahko nudijo strokovno in še kakšno pomoč pri zagotavljanju sonaravnega in trajnostnega razvoja območja
- pridobitev dodatnih sredstev za razvoj turistične in ostale infrastrukture
- skrbno načrtovanje nadaljnjega razvoja – omejitve v določenih območjih, spodbujanje razvoja na drugih (primarno skladno z varovanjem narave in kulturne dediščine ter povpraševanjem)

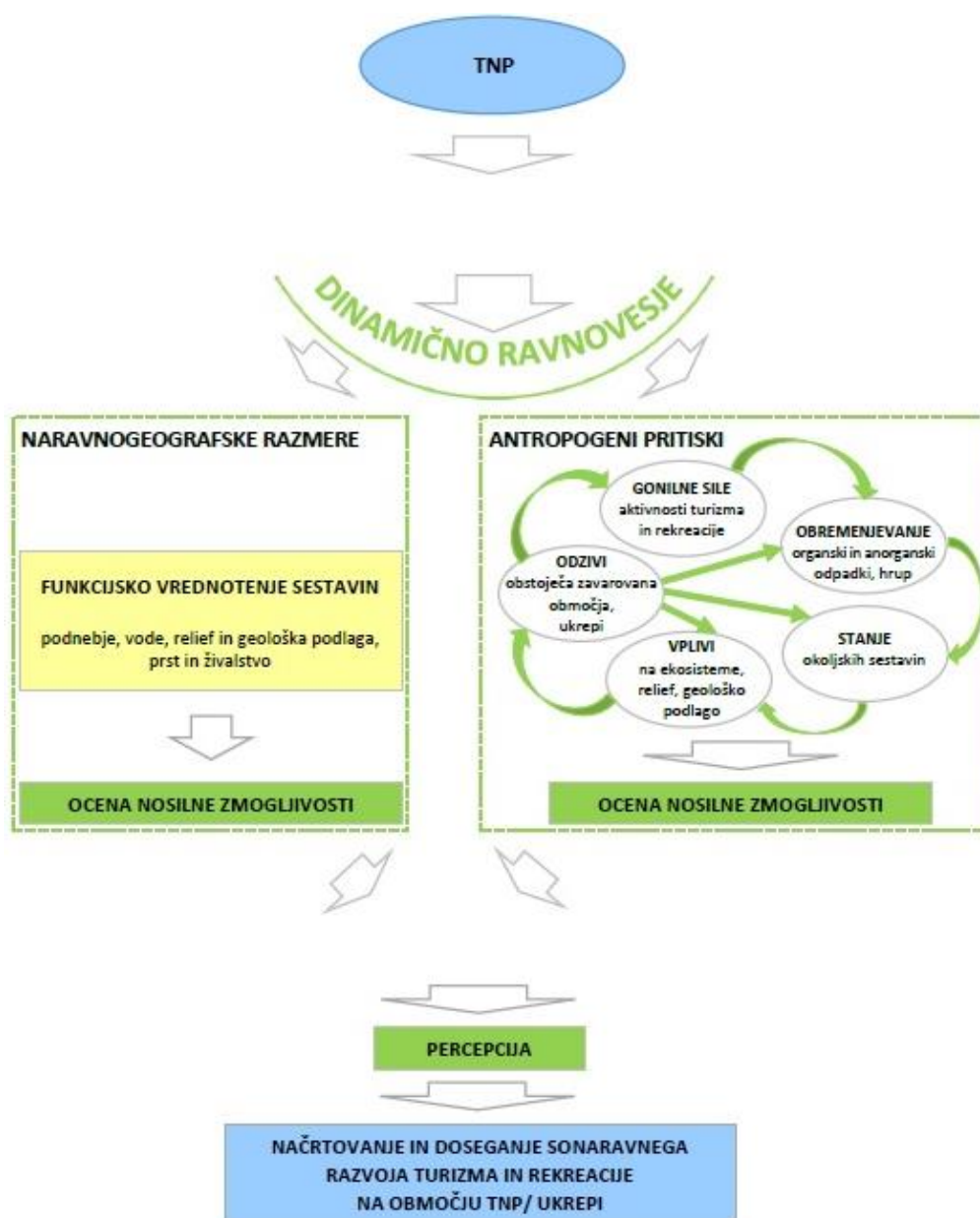
Osnovna pričakovanja vezana na način (metode) spremljanja

- štetje prometa, obiskovalcev, kolesarjev ...
- (vsaj) oceniti število obiskovalcev
- štetje obiskovalcev na čim več mestih
- štetje, ocena števila obiskovalcev na podlagi zasedenosti turističnih kapacitet, obiskov znamenitosti ...
- pridobitev kvantitativne in v nadaljevanju kvalitativne baze podatkov kot osnovo za strateško načrtovanje nadaljnjih korakov
- rezultati (analiza) morajo biti dovolj kakovostni, da omogočajo kolikor toliko realno oceno dogajanja na terenu
- primerjava rezultatov z ostalimi »primerljivimi območji«

IV.1. Načini spremljanja, viri podatkov

- štetje obiskovalcev (pohodniki, kolesarji ...)
 - števci za obiskovalce;
 - števci za kolesarje;
 - kamere (stacionarne, droni, helikopterski preleti ...);
 - (samo) registracija obiskovalcev na določenih točkah;
 - uradni, neuradni podatki zasedenosti nastanitvenih kapacitet;
 - podatki obiskov znamenitosti;
 - podatki turističnih agencij;

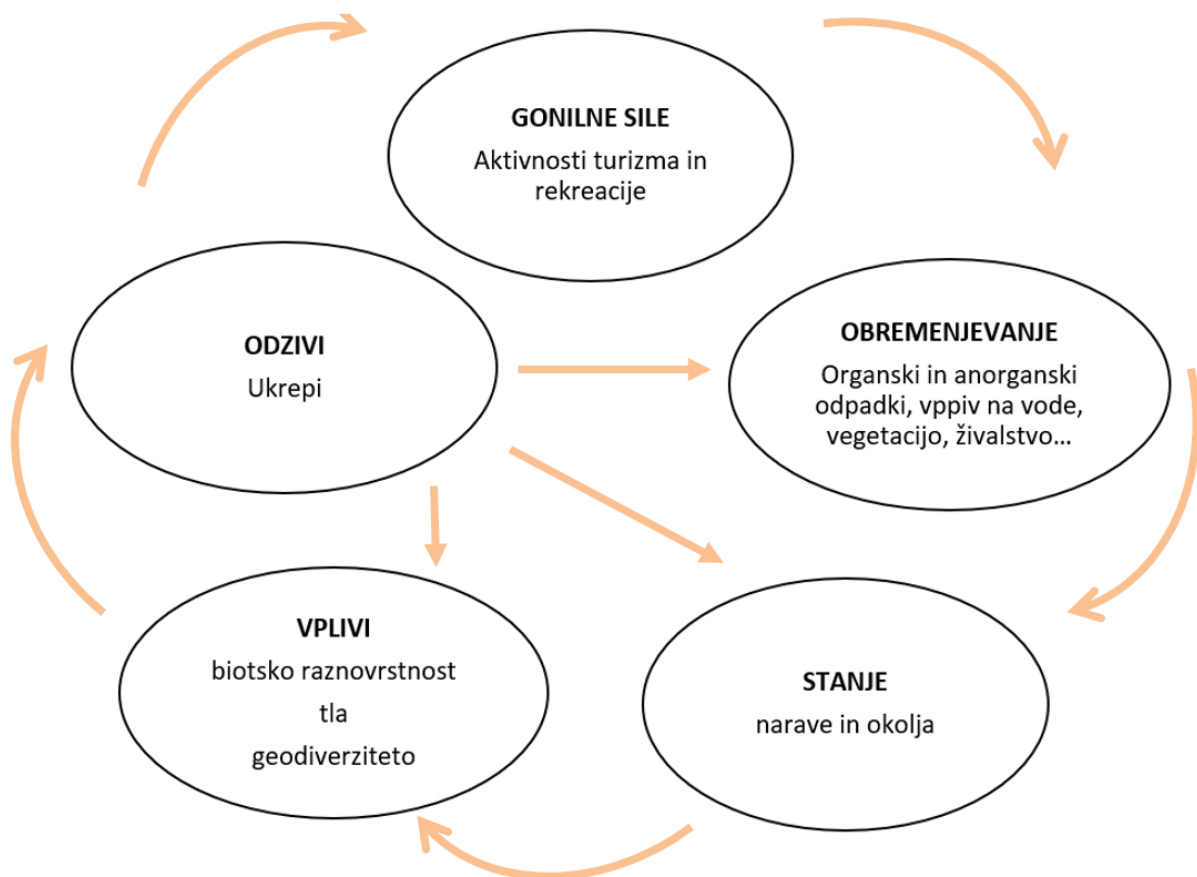
- prijave obiskov preko spleta;
 - spremljanje in analiza spleta (socialnih omrežij);
 - štetje (ocena) nadzornikov na terenu;
 - podatki o nesrečah, reševanjih
- štetje prometa (spremljanje prometnih tokov)
 - uradni podatki (DRSC);
 - namensko (priložnostno) štetje;
 - podatki o zasedenosti parkirišč.

Slika št. 16: Vidiki ohranjanja ravnovesja med ključnimi segmenti na območju TNP

Zavarovana območja, predvsem gorska, zaradi svojih specifičnih geografskih značilnosti potrebujejo poseben pristop pri načrtovanju sonaravnega razvoja turizma in rekreacije. V sonaravnem razvoju imajo prednost okoljski parametri, kljub temu pa je potrebno do določene mere, v skladu z geografskimi značilnostmi različnih pokrajin, upoštevati in obravnavati tudi socialne in ekonomske. V visokogorju so okoljski parametri izrazito v ospredju, človekovi pritiski nanje pa so v današnjem času omejeni večinoma na aktivnosti pustolovskega turizma in rekreacije. Do določene mere lahko opredelimo tudi socialne in ekonomske parametre, ki se sicer intenzivneje odražajo v območjih, od koder prihajajo obiskovalci visokogorja. Le-ti vplivajo na visokogorsko pokrajino v skladu s svojimi vrednotami, znanjem in stopnjo ekološke zavesti.

Najpomembnejši cilj sonaravnega razvoja turizma in rekreacije v visokogorju je ohranjanje dinamičnega ravnovesja, med naravnogeografskimi razmerami in procesi na eni strani ter človekovimi pritiski na drugi. Slednji ob tem nikakor ne smejo biti preveč intenzivni, saj visokogorsko okolje potrebuje več časa za nevtralizacijo pritiskov in se težje obnavlja, kar je posledica predvsem visokih nadmorskih višin in zato ostrih podnebnih razmer.

Slika št. 17: DPSIR model spremljanja človekovih obremenjevanj narave in okoljskih virov

DPSIR okvir v TNP: med gonilne sile vključujemo aktivnosti pustolovskega turizma in rekreacije; obremenjevanje predstavljajo udeleženci aktivnosti, ki okolje obremenjujejo predvsem z odpadki in

hrupom; stanje je onesnaženje in degradacija okoljskih sestavin, kar je potrebno potrditi s terenskim delom in na podlagi tega ugotoviti in sklepati o vplivih na visokogorske ekosisteme, relief in geološko podlago. Prav tako opredelimo tudi prisotnost morebitnih odzivov na stanje v okolju, ki so prisotni v obliki že obstoječih zavarovanih območij in v različnih ukrepih za izboljšanje okoljskega stanja.

S terenskim delom in delno s pomočjo pregleda virov in literature se ciljno osredotočimo na opredelitev vplivov in učinkov **gonilnih sil** (aktivnosti turizma in rekreacije) v visokogorju. Tako ugotavljamo predvsem **obremenjevanje** (npr. število obiskovalcev, količine in vrste odpadkov) stopnjo onesnaženja in spremenjenosti naravnogeografskih razmer, torej **stanje** znotraj okvira DPSIR. Stanje opredelimo s pomočjo **ocene obremenjenosti**, ki jo uvrstimo v naslednje štiri razrede:

1. obremenjenost okolja je **majhna**, neznatna;
2. okolje je **zmerno** obremenjeno;
3. dosežena stopnja obremenjenosti okolja je **visoka**, pokrajnotvorne sestavine so obremenjene;
4. dosežena stopnja obremenjenosti okolja je **zelo visoka**, sestavine okolja so zelo ali kritično obremenjene (prirejeno po Špes in drugi, 2002).

Ocena obremenjenosti deloma upošteva tudi prepoznane **vplive** aktivnosti turizma in rekreacije v visokogorskem okolju. Ti so omejeni na vplive na ekosisteme, ter relief in geološko podlago, pogojno tudi na vplive na človekovo zdravje, v primeru, da gre za izjemno onesnaženo okoljsko sestavino, ki jo človek pri svojih aktivnostih v visokogorju mora uporabljati (npr. voda).

Pomemben doprinos uporabe DPSIR okvirja k modelu sonaravnega razvoja turizma in rekreacije v visokogorju pa je del, ki je namenjen opredelitvi **odzivov**. Le ti odražajo zaznavanje okoljskega stanja in stopnjo ekološke zavesti udeležencev in ponudnikov aktivnosti na nekem visokogorskem območju ter tudi odzive lokalnih, regionalnih in državnih organov, ki so kakorkoli vpleteni v razvoj določenega zavarovanega območja. T.i. percepcija se v modelu sonaravnega razvoja turizma in rekreacije pojavlja na dveh mestih – prvič je vpeta v sam DPSIR okvir, torej med odzivi, drugič pa je vključena pred segment načrtovanja in doseganja sonaravnega razvoja turizma in rekreacije v visokogorskih pokrajinah, saj je ključnega pomena prav v sklepem delu modela.

V uveljavljeni DPSIR okvir percepcija posebej ni vključena, vendar se na primeru analize človekovih vplivov in učinkov v zavarovanih območjih kaže, da jo je nujno potrebno upoštevati, saj neposredno in posredno vpliva na vse segmente okvirja.

V. Priporočeni ukrepi

Spremembe zakonodaje, uredbe, pravilniki

- omejitve, prepovedi, sistem kazni ... potreben širši konsenz (stroka, politika, javnost)

Izobraževanje, ozaveščanje

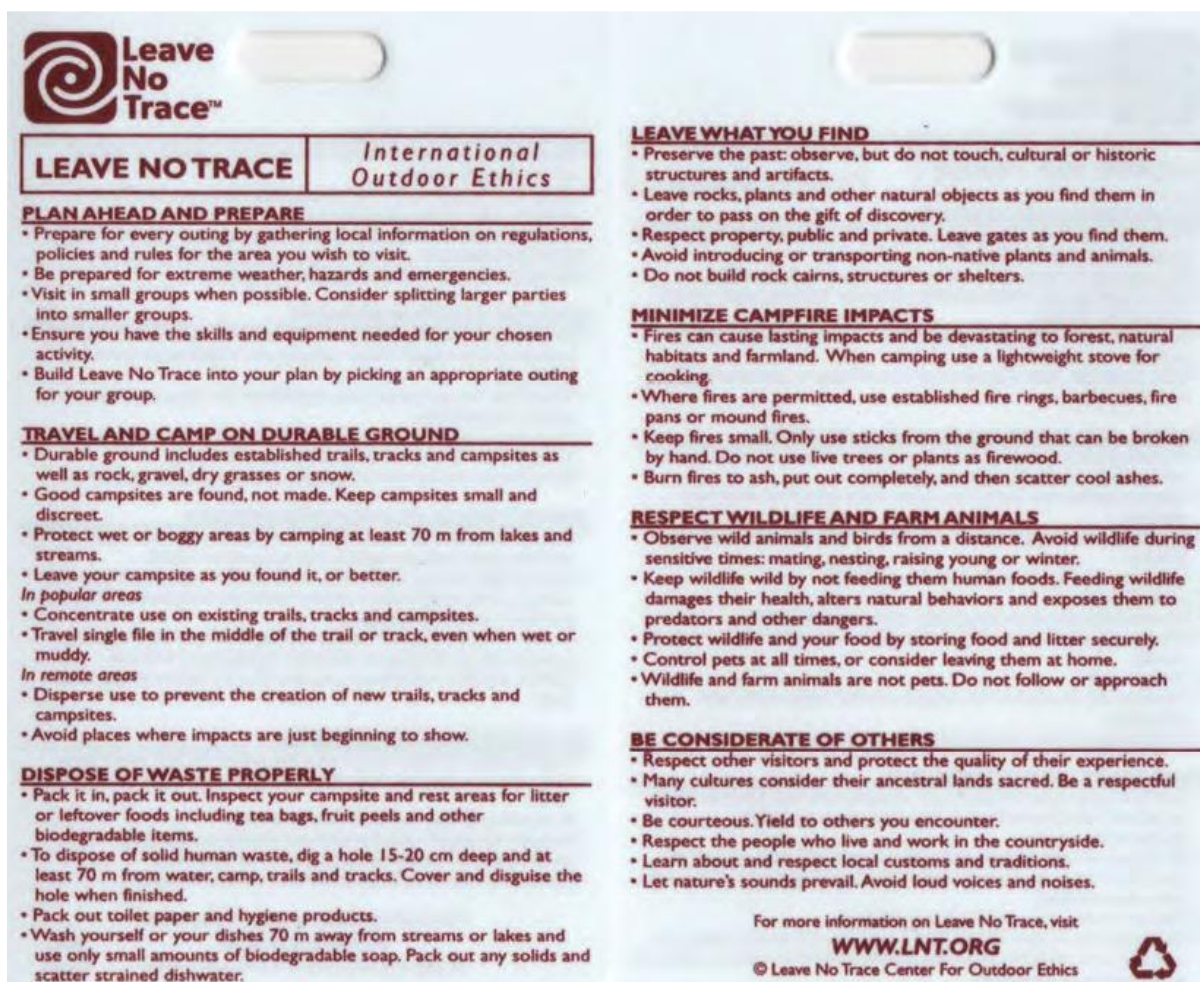
- vse ciljne skupine (od najmlajših naprej)

Topogledno usmerjen marketinški pristop (vse sledi istemu cilju)

Dosledno izvajanje zastavljenih ciljev (pravil, nalog ...) v praksi

Iskanje, usmerjanje k alternativnim turističnim, športno-rekreacijskim destinacijam (širše dobro)

Osnovno vodilo pri obiskovanju TNP naj bo v čim večji meri v smeri »Leave no Trace« pristopa – torej »Ne puščaj sledi«, prilagojeno slovenskim pravnim in družbenim razmeram, pri čemer je potrebno upoštevati pravico do prostega dostopa do narave, ki ga vsem omogoča Ustava Republike Slovenije.

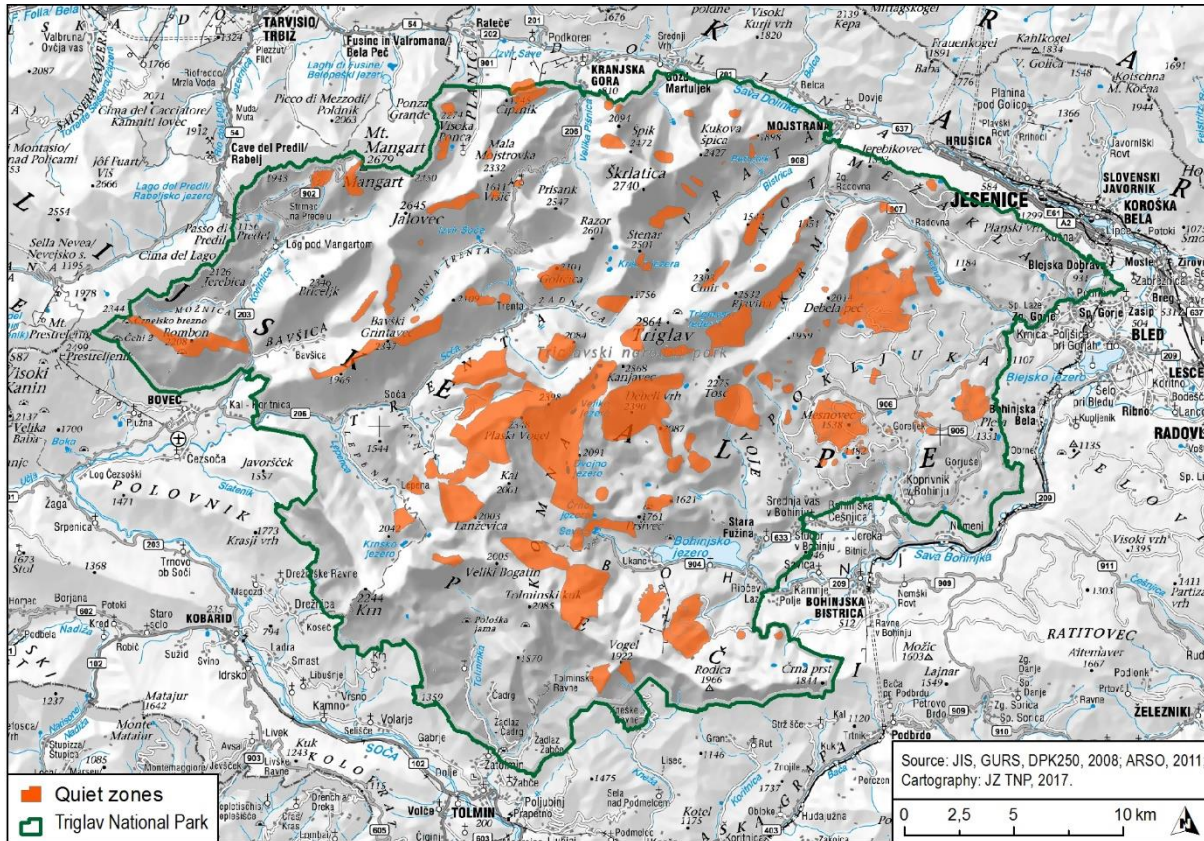
Slika št. 18: Leave No Trace/Ne puščaj sledi

TRDI UKREPI

- prepoved obiska – na izbranih območjih (npr. mirna območja), lahko v celoti ali pa v predvidenih časovnih obdobjih; vsaka prepoved mora biti predhodno strokovno primerno opredeljena, usklajena s področnimi predpisi ter ustrezno predstavljena v javnosti;
- omejitev obiska: enako kot pri prepovedi – glej prejšnjo alinejo;
- omejitev vrst aktivnosti: glede na specifične značilnosti posameznih območij znotraj parka velja presoditi, katere dejavnosti (predvsem različne oblike rekreacije) v določeno območje sodijo, katere pa za neko območje niso primerne, ker predstavljajo grožnjo z vidika ohranjanja narave nasploh oz. dela nje;
- vstopnine in takse: po Ustavi RS vstopnine za obisk narave niso predvidene – dostop do naravnega okolja je ena temeljnih pravic vseh državljanov in državljanek RS. Ne glede na to pa povečan obisk naravnega okolja in posledično tudi TNP terja premislek o tem, kako obisk številčno kontrolirati ter posledično tudi usmerjati;
- nadzor in denarne kazni: slednje je smiselno izvajati glede na poznavanje stanja v okolju (npr. izvajanje različnih dejavnosti, ki potencialno lahko pomenijo grožnjo primarnim ciljem delovanja/obstoja narodnega parka).

MEHKI UKREPI

- izobraževanje vseh deležnikov v sistemu delovanja narodnega parka: slednje JZ TNP že dobro opravlja (sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami ter drugimi deležniki);
- osveščanje javnosti – mediji, socialna omrežja, osveščanje splošne javnosti prek različnih dogodkov;
- preprečevanje množičnosti – slednje je lahko zaveza, je pa težje dosegljiv cilj, saj prav objave v medijih in na socialnih omrežjih posledično lahko vodijo do večjega obiska določenih lokacij;
- spodbujanje trajnostnih oblik dostopa do in na območju TNP.

Slika št. 19: Soočanje obiska z mirnimi območji

Prav mirna območja zahtevajo dobre utemeljitve v povezavi z režimi (ne)obiskovanja. Pri tem so nam lahko v pomoč tudi izkušnje iz tujine ter priporočila IUCN. Slednja temeljijo na ozaveščanju in posledično bolj odgovornem ravnanju obiskovalcev ZO (slika 10). Poznavanje naravnih razmer lahko ključno pripomore k upoštevanju omejitev, ki jih upravljalet narodnega parka želi vzpostaviti na območjih, ki so z vidika varovanja narave posebej občutljiva.

Včasih je najboljši odnos

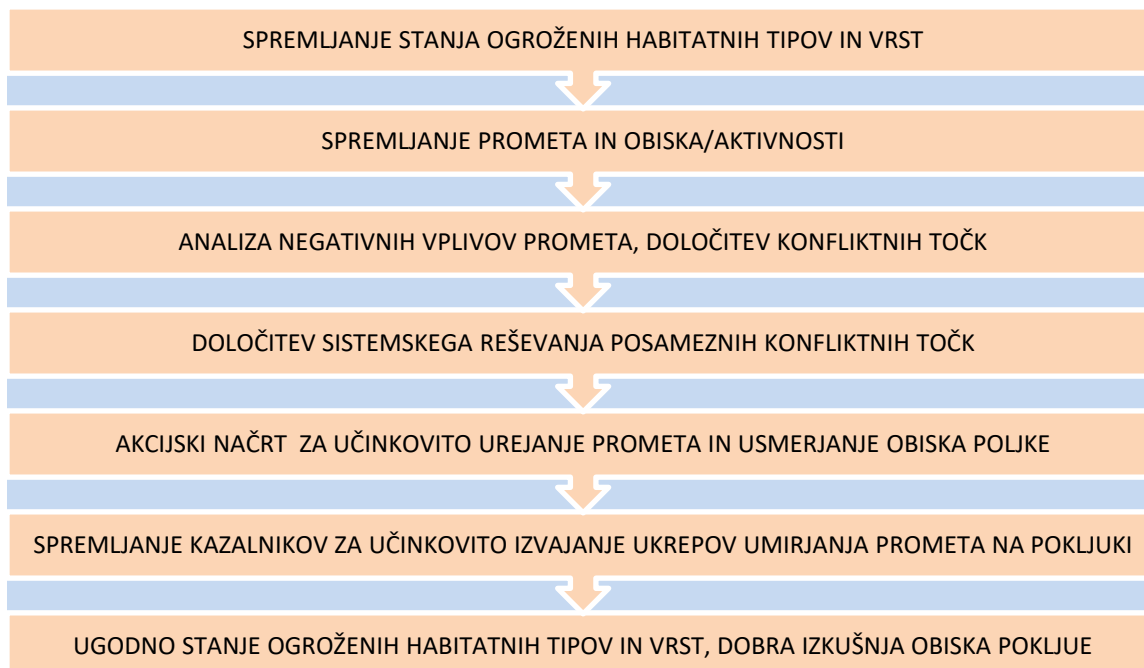
odnos na daljavo

Slika št. 20: Na primeru razmerja mirna območja – obiskovalci je pomembno ohranjanje oddaljenosti od živali

Kot primer nujnega ukrepanja zaradi množičnega obiska navajamo primer Pokljuke. Območje se sooča z množičnim obiskom, tako posameznikov, značilne pa so tudi množične prireditve. Stanje kaže, da je resna zavezanost k vzpostavitvi trajnostnega dostopa na to kraško planoto nujna.

Metodologija spremljanja in usmerjanja obiska

Slika 21: Priporočeno spremljanje stanja narave ter vplivov in učinkov prometa na območju Pokljuke

Izpostaviti velja tudi vidik okoljskih sprememb, ki jih najbolj generirajo podnebne spremembe. Tako višanje temperatur, ko tudi pogostejše vremenske ujem vplivajo na stanje okolja v parku, prav tako pa vplivajo tudi na obisk, njegovo časovno dinamiko, lokacije ter na dejavnosti, ki jih obiskovalci izvajajo. Posledično je potrebno ob oblikovanju in izvajanju ukrepov imeti v mislih tudi ta vidik. Več raziskav kaže, da obiskovalci parka zaznavajo spremembe v okolju, predvsem višje temperature v poletnem času pa vplivajo tudi na večji obisk visokogorja. Posledično to pomeni tudi večjo obremenitev naravnih vro teh območij.

VI. Zaključek

Prijetna izkušnja ob obisku narodnega parka je s strani obiskovalcev ne le zaželena, ampak tudi pričakovana. Upravitelj pa se soočajo z vse večjimi izzivi, kako zagotavljati ugodno stanje okolja, na drugi strani pa prav to dobro izkušnjo obiskovalcev.

Spremljanje stanja obiska je več kot nujno in to sprotno. Kot je bilo izpostavljeno v poročilu – potrebno je sprotno spremljanje podatkov na mesečni ravni, na nekaj let pa tudi preverjanje kvalitativnih podatkov, preko anket in intervjujev. Slednje je smiselno preverjati na pet let, oziroma, glede na splošne razmere v parku in sicer v družbi, pogosteje.

Nabor virov spremljanja obiska kaže, da je le teh relativno veliko, bolj vprašljivo pa je dejansko sistematično spremljanje, ki ga bo treba institucionalizirati. JZ TNP je v tej raziskavi in v monitoringu obiska leta 2016 uspel zbrati večino podatkov o obisku parka, vendar pa bi bilo potrebno v bodoče doreči sprotno zbiranje in poročanje o obisku s strani vseh deležnikov upravi TNP.

Kvalitativni podatki so nujni za poznavanje motivov obiska, lokacij obiska, trajanja le tega itd. Torej prek anketiranj in intervjujev lahko prav tako dokaj ažurno spremljamo navade obiskovalcev, ki posledično vplivajo na segmente okolja, ki jih v narodnem parku varujemo. Interakcija vseh podatkov in informacij pa je ključna za delovanje narodnega parka.

NABOR VIROV ZA SPREMLJANJE OBISKA V TNP

VSEBINA IN VIR PODATKOV	DINAMIKA SPREMLJANJA	INSTITUCIJA SPREMLJANJA
Statistični podatki o turističnih prihodih po občinah (območje TNP) Vir: SURS	redno (dan, mesec, leto)	JZ TNP
Statistični podatki o turističnih nočitvah po občinah (območje TNP) Vir: SURS	redno (dan, mesec, leto)	JZ TNP
Podatki o nočitvah v planinskih kočah na območju TNP Vir: Planinska društva	redno (dan, mesec, leto)	JZ TNP v sodelovanju s PD na območju parka
Podatki o razpoložljivih ležiščih na območju TNP Vir: SURS	Redno (letna raven)	JZ TNP
Podatki o obisku plačljivih naravnih in kulturnih vrednot na območju TNP. Vir: Upravitelj plačljivih	redno (dan, mesec, leto)	JZ TNP v sodelovanju z upravitelji plačljivih lokacij v parku

lokacij v TNP		
Podatki o obisku plačljivih cest na območju TNP Vir: Upravljalci plačljivih lokacij v TNP	redno (dan, mesec, leto)	JZ TNP
Podatki o posredovanjih GRZS na območju TNP Vir: GRZS	Letna raven	JZ TNP v sodelovanju z GRZS
Podatki o obisku info središč TNP. Vir: JZ TNP	redno (dan, mesec, leto)	JZ TNP
Podatki o nočitvah v kapacitetah JZ TNP Vir: JZ TNP	redno (dan, mesec, leto)	JZ TNP
Podatki o prometu na območju TNP Vir: DRSC	redno (dan, mesec, leto)	JZ TNP
Sistematično štetje – vzpostavljena mreža števecov za prehode pešcev in kolesarjev Vir: JZ TNP	redno (dan, mesec, leto)	JZ TNP
Kvalitativno spremljanje obiska	na 5 let oz. po presoji glede na razmere pogosteje	JZ TNP

Smiselno je, da se podatki, ki so na voljo, spremljajo sprotno, prav tako jih je treba med seboj primerjati na različnih časovnih ravneh. V zgornji preglednici smo kot ključnega spremljevalca podatkov navedli JZ TNP, ki s svojimi kompetentnimi kadri tovrstne naloge lahko zelo dobro opravlja, seveda pa so tovrstne naloge finančno odvisne od obsega sredstev in siceršnjega dela zaposlenih.

In ob koncu – ne velja zanemariti formalnih in neformalnih izobraževanj tako v okviru delovanja JZ TNP, kot tudi različnih nevladnih organizacij, združenj, društev, ki posredno prispevajo k ohranjanju narave in kulturne dediščine našega edinega narodnega parka.

VII. Viri in literatura

1. Alparc – Together for the Alps: <http://www.alparc.org>
2. Alpine Tourism/WWF: <https://wwf.panda.org>
3. Alps - Swiss National Park: <https://www.nationalpark.ch>
4. Arnberger, A., Brandenburg C., Muhar A. 2002. *Monitoring and Management of Visitor Flows in Recreational and Protected Areas*. Institute for Landscape Architecture and Landscape Management Bodenkultur University Vienna [<http://mmv.boku.ac.at/downloads/mmv1-proceedings.pdf>]
5. Cessford, Cockburn, Douglas, Arnberger, A., Brandenburg C., Muhar A. 2002. *Monitoring and Management of Visitor Flows in Recreational and Protected Areas*. Institute for Landscape Architecture and Landscape Management Bodenkultur University Vienna [<http://mmv.boku.ac.at/downloads/mmv1-proceedings.pdf>]
6. Direkcija RS za ceste (DRSC), <https://www.cestes.si>
7. Guide to sustainable tourism in protected areas: https://www.europarc.org/wp-content/uploads/2015/05/2012_Parks_and_Benefits_Guide_to_sustainable_tourism_in_Protected_Areas.pdf
8. IUCN, 2016. Protected Areas Categories. <https://www.iucn.org/theme/protected-areas/about/protected-areas-categories>
9. IUCN, 2018. Tourism and visitor management in protected areas. <https://portals.iucn.org/library/node/47918>
10. Karim, R., Mrak, I., et al. 2014 Assessment of tourism potentials and future prospects in the Karakoram range of Pakistan using Delphi panel swot analysis. *Journal of biodiversity and environmental sciences*. 2014, vol. 5, no. 3, str. 133-143, ilustr. ISSN 2220-6663. <http://www.innspub.net/wp-content/uploads/2014/09/IBES-Vol5No3-p133-143.pdf>. [COBISS.SI-ID [55273058](#)]
11. Kohler T., Maselli D. (ur.) 2009: *Mountains and Climate Change - From Understanding to Action*. Published by Geographica Bernensia with the support of the Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC), and an international team of contributors. Bern.
12. Lampič, B., Mrak, I., Plut, D., 2011. Geographical identification of development potential for the sustainable development of protected areas in Slovenia. *Hrvatski geografski glasnik*, ISSN 1331-5854, 2011, vol. 73, br. 2, str. 49-65, ilustr. http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=117525. [COBISS.SI-ID [48586338](#)], [SNIP, Scopus]
13. Mrak, I., 2009. Sonaravni razvoj turizma in rekreacije v visokogorju. Doktorska disertacija, Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. Ljubljana.
14. Mrak, I., 2014. Ocena ranljivosti visokogorja kot osnova sonaravnemu razvoju turizma in rekreacije. V: CIGALE, Dejan (ur.), et al. *Geografsko raziskovanje turizma in rekreacije v Sloveniji*, (GeograFF, 15). 1. izd. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2014, str. 137-154, ilustr., fotogr. [COBISS.SI-ID [56834402](#)]

15. Muhar et al., 2002. Methods for visitor monitoring in recreational and protected areas: an overview. Conference Proceedings ed by A. Arnberger, C. Brandenburg, A. Muhar 2002, p.1-6.
16. Načrt upravljanja Triglavskega narodnega parka 2016-2025,
http://www.tnp.si/images/uploads/NUTNP_3-05-2016.pdf
17. Nastran, M., 2015. Vključevanje deležnikov pri nastajanju in upravljanju v zavarovanih območjih narave: doktorska disertacija = Stakeholder participation in establishment and management in protected natural areas: doctoral dissertation. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, 2015, 124 pp.
 URL: http://www.digitalna-knjiznica.bf.uni-lj.si/gozdarstvo/dd_nastran_mojca.pdf
18. Osrednji Slovenski Lovski Informacijski Sistem (OSLIS), <https://www.oslis.gozdis.si>
19. Overtourism - Switzerland Tourism - STnet.ch: <https://report.stnet.ch/en/2018/overtourism>
20. Purdie, H., Hughes Hutton, J., Stewart, E., Espine, S. 2020: Implications of a changing alpine environment for geotourism: A case study from Aoraki/Mount Cook, New Zealand. Journal of Outdoor Recreation and Tourism 29 (29) 100235. Elsevier. DOI : [10.1016/j.jort.2019.100235](https://doi.org/10.1016/j.jort.2019.100235)
21. Ritter, F., Fiebig, M., Muhar, A. 2012: Impacts of Global Warming on Mountaineering: A Classification of Phenomena Affecting the Alpine Trail Network. Mountain Research and Development, 32(1):4-15 (2012). <https://doi.org/10.1659/MRD-JOURNAL-D-11-00036.1>
22. Research for TRAN Committee - Overtourism: impact and possible policy responses Overtourism – European Parliament
23. Responsible Travel: <https://www.responsibletravel.com/>; *Overtourism solutions*
24. Sustainable Tourism in Protected Areas - ECEAT, European Centre for ...:
www.eceat.org/images/Practical,%20profitable,%20protected%20%20MB.pdf
25. Sustainable Tourism: Monitoring & Managing visitors in Protected Areas
26. Statistični urad Republike Slovenije, <https://www.stat.si/statweb>
27. Triglavski narodni park, <https://www.tnp.si/sl/spoznajte/>
28. Zechner, L. 2007. *Visitor Management in the National Park Gesaeuse. A Mixed Method Approach Including a Checklist*. Thesis, Klagenfurt
[\[http://www.nationalpark.co.at/images/Forschung/2848/Dokumente//Zechner_2007_Visitor_Management_in_the_National_Park_Gesaeuse.pdf\]](http://www.nationalpark.co.at/images/Forschung/2848/Dokumente//Zechner_2007_Visitor_Management_in_the_National_Park_Gesaeuse.pdf)

VIII. Priloge

Priloga 1

1. Delavnica: Razvoj metodologije za spremljanje obiska na območju TNP – gorenjski del

Kraj in datum izvedbe: Bled (sedež Javnega zavoda TNP), 19. april 2019

Udeleženci: Miha Marolt, Florjan Tišler, Jernej Legat, Žiga Marenk, Andrej Arih, Klemen Kotnik, Irena Mrak, Renata Cerkovnik, Sanja Behrič, Sašo Živkovič, Aleš Zdešar

Vsebina delavnice: Uvodna delavnica, ki je potekala 19. 4. 2019, v prostorih TNP na Bledu, je bila namenjena spoznavanju problematike (vezane na obravnavano vsebino). S pomočjo udeležencev, ki so tako neposredno kot posredno vpeti v vsakodnevno dogajanje smo identificirali ključne probleme.

Rezultati, ki so predstavljeni v nadaljevanju predstavljajo enega temeljev pri razvoju metodologije za spremljanje obiska v Triglavskem narodnem parku.

Ključni cilji delavnice

- **določitev vstopnih točk / lokacij na območju Triglavskega narodnega parka z vidika pohodništva** - ločeno glede na stopnjo varstvenega območja (prvo, drugo in tretje) poudarek bo na prvem in drugem varstvenem območju, kjer je predvidena namestitvev avtomatskih števcov za spremljanje obiska;
- **določitev vstopnih točk / lokacij na območju Triglavskega narodnega parka z vidika prometne obremenjenosti;**
- **določitev točk / lokacij, potrebnih za spremljanje obiska na območju Triglavskega narodnega parka s poudarkom na mirnih območjih;**

Izkušnje, ugotovitve v zvezi s postavitvijo števcov v letu 2018

- parcele, kjer so predvidne lokacije števcov imajo pridobljene služnosti, potrebno pa bo najti optimalne mikro lokacije, kjer bi zajeli čim več obiskovalcev - pot, kjer štejemo prehode naj bo ozka, tako, da števec lahko zazna vsakega pohodnika; npr. mesto števca v Vratih za zimsko sobo se ni izkazala kot dobra lokacija, saj je števec beležil enega pohodnika, ob tem, da sta šla vzporedno mimo vsaj dva;
- postavitvev števcov na predvidenih lokacijah mora biti preiščljena tudi z vidika možnosti namernega ali nenamernega poškodovanja s strani obiskovalcev - topogledno so se najbolj obnesli t.i. pirolitični števci;
- pomembno je, da podatki prihajajo dnevno in se jih lahko odčitava "na daljavo";

- izpostavljen je bil pomen štetja obiskovalcev tudi v zimskem času, saj se obisk v tem obdobju povečuje; gledano tehnično so lahko lokacije nameščenih števcov poleti in pozimi iste, vendar pa je treba števce pozimi po višini prilagajati glede na višino snežne odeje;
- glede na osnovni cilj štetja, to je pridobiti podatke o številu obiskovalcev in posledično obremenitvah poti je bilo s strani udeležencev izpostavljeno vprašanje o sistemu oz. načinu delovanja števcov (ali bodo šteli v obe strani, ali samo v eno).

Problemi zaradi večanja števila obiskovalcev

V nadaljevanju so po alinejah in področjih predstavljeni najbolj pereči problemi, ki so bili izpostavljeni s strani udeležencev delavnice. Kljub dejstvu, da jih je zaradi kompleksnosti pogostokrat težko uvrstiti v področja, smo to poskušali storiti zaradi boljšega pregleda.

Splošno

- ko govorimo o usmerjanju obiska, se postavlja vprašanje, kam in kako ga usmerjati? Ni problem le število ljudi, ampak tudi promet, parkirišča, nastanitvene zmogljivosti...
- razlikovati je potrebno med dvema osnovnima skupinama obiskovalcev – »planinci« in "običajnimi turisti" (v TNP pridejo npr. za nekaj ur iz popolnoma drugačnih vzgibov);
- varstveni režimi: štetje obiska je namenjeno predvsem temu, kje se dejansko obiskovalci najpogosteje nahajajo, zadržujejo; varstvena območja so bila določena brez povezave z obiskom (npr. Vršič je v prvem varstvenem območju) – kjer so vredni deli narave, tam so temu primerni varstveni režimi;
- vzporedno s štetjem je nujno določiti t.i. socialno nosilno zmogljivost – kdaj je dejansko obiskovalcev preveč, kdaj se med seboj »motijo« in ne zagotavljajo dobre izkušnje obiska...;
- na nekaj konkretnih primerih je bilo izpostavljeno vprašanje vloge nadzornikov: obiskovalci, ki npr. kampirajo na nedovoljenih mestih bi raje plačali kazen, kot pa se premestili v kamp; ti so običajno polno zasedeni in nočitve so večji strošek kot pa kazni za nedovoljeno kampiranje/prenočevanje; problem je promet, če bi se resno lotili problema prometa in ga omejili, bi lahko imeli tudi manj obiska, posledično tudi v planinskih kočah – kočje bi se morale držati števila ležišč in se izogibati spanja na tleh in po mizah...;
- pri ukrepih vezanih na omejevanje obiska je potrebno biti premišljen in previden saj lahko hitro pride do kolizije z ustavnimi pravicami posameznika (prost dostop do narave Ustava RS);
- aplikacija STRAVA – Global HeatMap - je opcija za nadzor nad obiskovalci; to seveda ne vključuje vse obiskovalce, veliko pa, pokaže nam npr. obisk tudi tistih območij, kjer si obiska s strani TNP ne želimo – to je izven planinskih poti, tudi v mirnih conah;
- lokalna skupnost (občine) pogostokrat igrajo dvojno igro. na načelni ravni se sicer vključujejo (sicer premalo) v reševanje obravnavane problematike, vzporedno pa na najrazličnejše načine spodbujajo razvoj turizma, kot edinstvene poslovne priložnosti;
- domačini in turizem: tisti, katerim turistična dejavnost prinaša neposreden ali posreden vir dohodka oz. so vanj kakorkoli vključeni so mu naklonjeni, ostali manj;
- velik problem predstavlja, tako kot marsikje drugod, miselnost obiskovalcev; do določene mere se lahko tega lotimo z ozaveščanjem različnih ciljnih skupin (primeri dobre prakse npr.

Švica, Slovaška - kjer obiskovalci na določenih območjih (narodni parki) uporabljajo le označene poti. Pri nas je stanje pogostokrat ravno nasprotno - obiskovalci iščejo nove poti (brezpotja), promocijska gradiva pa jih "paradoksalno" celo propagirajo; najbolj trivialna rešitev je v povečanem nadzoru in višjih kaznih za kršitelje;

- večplastna problematika objav na socialnih omrežjih - generiranje množičnega obiska (potrebno redno spremljanje objav in sankcioniranje skladno z možnostmi);
- problem nabiralništva – gobe in drugi gozdni sadeži, kjer trendi naraščajo in bo to dejavnost nujno potrebno nadzorovati res odločno in striktno.

Ceste, parkirišča, promet

- ključno bo reševanje prometa - fizična zmogljivost prostora, ki se povečuje preko celega leta (ne le v poletnih mesecih ampak tudi izven glavne sezone);
- na celotnem območju se kaže problem pomanjkanja oz. fizične zmogljivosti parkirišč na eni ter njihova slaba opremljenost z osnovno infrastrukturo na drugi strani (npr. stranišča);
- zaradi prenapolnjenosti parkirišč obiskovalci pogosto parkirajo tudi ob dovoznih cestah in s tem blokirajo poti intervencijskim vozilom - v takih primerih je npr. reševalna akcija možna zgolj s helikopterjem;
- v zadnjem obdobju je zaznati velik porast v številu avtomobov in pomanjkanje primerne infrastrukture zanje: posledično bi bilo na občinski ravni nujno potrebno urediti oz. vzpostaviti primeren režim za parkiranje teh vozil (npr. s prometnimi znaki urediti parkirišča in določiti katera vozila lahko kje parkirajo);

Športne in rekreacijske dejavnosti

- problemi povezani z rekreacijo se odražajo na dveh ravneh in sicer: na eni gre za "poplavo" novih oblik rekreacije, ki se (vsaj nekatere) tako hitro razvijajo, razvijejo in uveljavijo, da o njih niti ne moremo govoriti kot o novih (zaradi tega tudi Zakon o TNP ne zaznava novejših oblik rekreacije - potrebno bi ga bilo pogostejše "odpirati"), na drugi pa za stalno prisotnost (dan, noč, preko celega leta); to predstavlja veliko obremenitev predvsem za prstoživeče živali in hkrati dodatna tveganja za GRS;
- med vrstami rekreacije posebej izstopa gorsko kolesarjenje, ki se pojavlja praktično povsod in je zaradi relativne vsestranske promocije marsikje že ušlo izpod nadzora. potrebno bi bilo določiti na katerih poteh je kolesarjenje dovoljeno in kje ne in pa kolesarjem ponuditi alternative (npr. bike parki);
- v času trajanja snežne odeje se povečuje turno smučanje;
- droni – problematična, nepredvidljiva in moteča je predvsem rekreacijska raba.

Mirna območja, živalstvo, rastlinstvo

- mirna območja: določena so glede na živalske vrste ali habitatne tipe; režimi pa odvisni prav od tega – popolna prepoved, časovna prepoved, omejitev gibanja le na planinske poti itd.
- rešitev - obisk mirnih območij naj bo nadzorovan, v spremstvu strokovnjakov (nadzorniki, lovci...);

- mirna območja: dejansko potrebujemo podatke o obisku na in okoli mirnih območij, zato bo tam potrebno začeti izvajati ukrepe. Eden od projektov TNP se posebej nanaša tudi na mirna območja v povezavi z obiskom. Pri obravnavanju mirnih območij z vidika obiska se bo potrebno osredotočiti tako na 5 ključnih živalskih vrst, kot tudi na dinamiko obiska;
- mirna območja: problem omejevanja zračne rekreacije; vprašanje je, ali bi mirne območja sploh označevali, saj lahko prav to še bolj spodbudi obisk;
- Geodiverziteta: ključni problem je erozija in nastajanje novih poti, sicer bistvene ogroženosti geodiverzitete ni mogoče zaznati;
- kljub večanju populacije velikih zveri slednje zaenkrat še ne predstavljajo problema, se pa lahko z nadaljevanjem trenda to hitro spremeni;
- vpliv turizma in rekreacije na prostoživeče živali in rastline: brez konkretnih raziskav je težko presojati oz. govoriti o vplivih in učinkih različnih oblik rekreacije na naravo.

2. Delavnica: Razvoj metodologije za spremljanje obiska na območju TNP – primorski del

Kraj in datum izvedbe: Trenta (Dom v Trenti), 25. april 2019

Udeleženci:

Vsebina delavnice: Uvodna delavnica, ki je potekala 25. 4. 2019, v prostorih Doma v Trenti, je bila namenjena spoznavanju problematike (vezane na obravnavano vsebino). S pomočjo udeležencev, ki so tako neposredno kot posredno vpeti v vsakodnevno dogajanje smo identificirali ključne probleme.

Rezultati, ki so predstavljeni v nadaljevanju predstavljajo enega temeljev pri razvoju metodologije za spremljanje obiska v Triglavskem narodnem parku.

Ključni cilji delavnice

- **določitev vstopnih točk / lokacij na območju Triglavskega narodnega parka z vidika pohodništva** - ločeno glede na stopnjo varstvenega območja (prvo, drugo in tretje) poudarek bo na prvem in drugem varstvenem območju, kjer je predvidena namestitvev avtomatskih števecov za spremljanje obiska;
- **določitev vstopnih točk / lokacij na območju Triglavskega narodnega parka z vidika prometne obremenjenosti;**
- **določitev točk / lokacij, potrebnih za spremljanje obiska na območju Triglavskega narodnega parka s poudarkom na mirnih območjih;**

Izkušnje, ugotovitve v zvezi s postavitvijo števecov v letu 2018

- v letu 2018 sta bila postavljena dva števca, eden dolini Zadnjice, drugi na poti proti Prehodavcem;
- izpostavljen je bil pomen štetja obiskovalcev tudi v zimskem času, saj se obisk v tem obdobju povečuje; gledano tehnično so lahko lokacije nameščenih števecov poleti in pozimi iste, vendar pa je treba števce pozimi po višini prilagajati glede na višino snežne odeje;
- obisk v zimskem času se (vsaj do določene mere) že spremlja. V sodelovanju z Gozdarskim Inštitutom je bil na območju Plazi (gre za mirno cono rastišča ruševca in gamsa) postavljen en števec, ki bo deloval cca 2 leti, kolikor je življenjska doba baterije. Podatki prihajajo dnevno in se jih lahko odčitava "na daljavo";
- z vidika zajema čim bolj realnega števila obiskovalcev je poleg makro lokacije pomembna tudi mikrolokacija (npr. kot postavitve števca);
- glede na osnovni cilj štetja, to je pridobiti podatke o številu obiskovalcev in posledično obremenitvah poti, je bilo s strani udeležencev izpostavljeno vprašanje o sistemu oz. načinu delovanja števecov (ali bodo šteli v obe strani, ali samo v eno).

Problemi zaradi večanja števila obiskovalcev

V nadaljevanju so po alinejah in področjih predstavljeni najbolj pereči problemi, ki so bili izpostavljeni s strani udeležencev delavnice. Kljub dejstvu, da jih je zaradi kompleksnosti pogostokrat težko uvrstiti v področja smo to poskušali storiti zaradi boljšega pregleda.

Splošno

- ko govorimo o usmerjanju obiska, se postavlja vprašanje, kam in kako ga usmerjati? Ni problem le število ljudi, ampak tudi promet, parkirišča, nastanitvene zmogljivosti...
- pri ukrepih vezanih na omejevanje obiska je potrebno biti premišljen in previden saj lahko hitro pride do kolizije z ustavnimi pravicami posameznika;
- lokalna skupnost (občine) pogostokrat igrajo dvojno igro. na načelni ravni se sicer vključujejo (sicer premalo) v reševanje obravnavane problematike, vzporedno pa na najrazličnejše načine spodbujajo razvoj turizma, kot edinstvene poslovne priložnosti;
- domačini in turizem: tisti, katerim turistična dejavnost prinaša neposreden ali posreden vir dohodka oz. so vanj kakorkoli vključeni so mu naklonjeni, ostali manj, se pa nekateri ponudniki že zavedajo pasti in negativnih posledic pretirane množičnosti; domačini odreagirajo predvsem takrat, ko turizem in rekreacija ogrožata naravne vire (npr. pitna voda)
- velik problem predstavlja, tako kot marsikje drugod, miselnost obiskovalcev; do določene mere se lahko tega lotimo z ozaveščanjem različnih ciljnih skupin (primeri dobre prakse npr. Švica, Slovaška - kjer obiskovalci na določenih območjih (narodni parki) uporabljajo le označene poti. Pri nas je stanje pogostokrat ravno nasprotno - obiskovalci iščejo nove poti (brezpotja), promocijska gradiva pa jih "paradoksalno" celo propagirajo; najbolj trivialna rešitev je v povečanem nadzoru in višjih kaznih za kršitelje;
- večplastna problematika objav na socialnih omrežjih (potrebno redno spremljanje objav in sankcioniranje skladno z možnostmi)
- nabiralništvo je na primorski strani parka manj prisotno in je manjši problem, kot na gorenjski strani

Ceste, parkirišča, promet

- promet se povečuje preko celega leta (ne le v poletnih mesecih ampak tudi izven glavne sezone);
- na celotnem območju se kaže problem pomanjkanja oz. fizične zmogljivosti parkirišč na eni ter njihova slaba opremljenost z osnovno infrastrukturo na drugi strani (npr. stranišča);
- zaradi prenapolnjenosti parkirišč obiskovalci pogosto parkirajo tudi ob dovoznih cestah in s tem blokirajo poti intervencijskim vozilom - v takih primerih je npr. reševalna akcija možna zgolj s helikopterjem;
- možnost za prevoz v Trento bi lahko bila vzpostavitev javnega prevoza npr. z letališča v Bovcu, kjer je zaenkrat dovolj prostora;
- kljub težavam s sofinanciranjem na občinski ravni je avtobusna povezava prek prelaza Vršič nujna;

- v zadnjem obdobju je zaznati velik porast v številu avtomobov in pomanjkanje primerne infrastrukture zanje: posledično bi bilo na občinski ravni nujno potrebno urediti oz. vzpostaviti primeren režim za parkiranje teh vozil (npr. s prometnimi znaki urediti parkirišča in določiti katera vozila lahko kje parkirajo);
- cesta na Mangartsko sedlo: mnogi vozniki jo z najrazličnejšimi izgovori (utrujenost, pitje alkohola...) uporabljajo za parkirišče (npr. preko noči) in s tem otežujejo ali celo onemogočajo normalno pretočnost;
- v zvezi z Mangartskim sedlom je bil v negativni konotaciji izpostavljen načrt novogradnje ceste - in vprašanje zakaj tudi TNP teh načrtov ne prepreči.

Športne in rekreacijske dejavnosti

- problemi povezani z rekreacijo se odražajo na dveh ravneh in sicer: na eni gre za "poplavo" novih oblik rekreacije, ki se (vsaj nekatere) tako hitro razvijajo, razvijejo in uveljavijo, da o njih niti ne moremo govoriti kot o novih (zaradi tega tudi Zakon o TNP ne zaznava novejših oblik rekreacije - potrebno bi ga bilo pogostejše "odpirati"), na drugi pa za stalno prisotnost (dan, noč, preko celega leta); to predstavlja veliko obremenitev predvsem za prostoživeče živali in hkrati dodatna tveganja za GRS;
- med vrstami rekreacije posebej izstopa gorsko kolesarjenje, ki se pojavlja praktično povsod in je zaradi relativne vsestranske promocije marsikje že ušlo izpod nadzora. potrebno bi bilo določiti na katerih poteh je kolesarjenje dovoljeno in kje ne in pa kolesarjem ponuditi alternative (npr. bike parki);
- pot proti Krnskim jezerom: zaradi vse večjega števila kolesarjev bi bilo nujno postaviti tudi števec za kolesarje;
- v času trajanja snežne odeje se povečuje turno smučanje;
- med novejšimi oblikami rekreacije izstopajo BASE skoki;
- problem je tudi prevelika množičnost pri vodnih športih (npr. kanjoning); agencije imajo za to dovoljenja, a ker je obiska preveč, se agencije prepirajo med seboj; spet je tudi v tem primeru neprimeren pristop občin, ki spodbujajo samo masovnost in ne kakovosti; že obiskovalci se pritožujejo, da je v preveliki množičnosti okrnjeno njihovo doživetje;
- v hitrem vzponu je jadrarno padalstvo - ne oziraje se na mirna območja;
- motorizirana rekreacija (motorji, štirikolesniki, motorne sani...) - najbolj so prisotni motorji;
- droni – problematična, nepredvidljiva in moteča je predvsem rekreacijska raba;
- Nejc Žnidaršič se je posnel od izvira do izliva Soče, kar pa je problem, saj je svetovni prvak, ki se je posnel z dronom in ob tem kršil vsa pravila TNP – ti ljudje bi morali biti ambasadorji varovanja narave, parka ne pa prvi kršitelji...

Mirna območja, živalstvo, rastlinstvo

- mirna območja, 1. in 2. varstveno območje: nadzorniki so preobremenjeni z delom v dolini, morali pa bi biti prisotni tudi v višjih predelih parka; problem je tudi, ker delajo sami in si včasih niti ne upajo posredovati, če je kršitelj več (skupina);

- mirna območja: problem omejevanja zračne rekreacije; vprašanje je, ali bi mirna območja sploh označevali, saj lahko prav to še bolj spodbudi obisk;
- za mirna območja so problem tudi jadralna letala (ocene so tudi do 1.000 vzletov na dan), ki povzročajo hrup in predstavljajo neposredni vpliv na prostoživeče živali, pa tudi domačine (primer vasi Čezsoča);
- med živalskimi vrstami je bil kot najobčutljivejši izpostavljen gams (manjši primerki, večja dovzetnost za bolezni ...);
- kljub večanju populacije velikih zveri slednje zaenkrat še ne predstavljajo problema, se pa lahko z nadaljevanjem trenda to hitro spremeni;

Lokacije in postavitve števecov

- Parcele, kjer so predvidne lokacije števecov imajo pridobljene služnosti, potrebno pa bo najti optimalne mikro lokacije, kjer bi zajeli čim več obiskovalcev;
- Postavitve števecov na predvidenih lokacijah mora biti preiščena tudi z vidika možnosti namernega ali nenamernega poškodovanja s strani obiskovalcev;
- Izpostavljene so bile še nekatere lokacije, kjer bi bilo obisk potrebno spremljati: Kriški podi, Dolina Sedmerih jezer, Bogatinska vratca, Krn;
- Nujno bi bilo postaviti tudi števec kolesarjev – npr. Ecocounter, izvir Soče, korita Tolminke, Soška pot, Možnica, Pot miru (pred 30 leti poti skoraj ni bilo vidne, danes je široka uhojena pot), Bavšica, Vogel (kolesarji gredo z gondolo gor, nato pa nazaj na bohinjsko in posoško stran)

3. Delavnica: Razvoj metodologije za spremljanje obiska na območju TNP – gorenjski del

Kraj in datum izvedbe: Sedež javnega zavoda TNP (Bled), 1. marec 2020

Lokacije števecv:

- večina lokacij je bila dobro izbranih, tudi tisti, ki so npr. na novoustanovljeni pohodniški poti Juliana (npr. Strmec)
- nekaj tehničnih težav je bilo zaradi »mišjega leta«, saj so uničile kable, ki povezujejo števec z napravo, ki zbira podatke

Težave povezane z različnimi oblikami rekreacije:

- opazno je povečanje števila motoristov, ki za vožnjo uporabljajo predvsem gozdnata območja in brezpotja

Ukrepi

- skozi projekt VrH Julijcev se bodo vzpostavila nekatera mirne območja
- ideja o novi gondoli na Vitranc je presojana tudi z vidika mirnega območja rastišča divjega petelina
- pri novi trasi dela Mangartske ceste je treba upoštevati mirno območje, ki je določeno zaradi belke
- pri »aktiviranju« mirnih območij bo potrebno sodelovanje z gozdarji, PZS, ponudniki v turizmu, lastniki zemljišč, prebivalstvom in drugimi uporabniki prostora
- pri zbiranju podatkov o kršitvah – gibanje v mirnih conah bi lahko vključili tudi lovce
- mirna območja bo potrebno označiti na terenu in določiti režim prehodov – od popolne prepovedi do določitve časovnih (urnih, dnevnih, mesečnih) režimov prehodov
- nujno bo vzporedno delo z različnimi ciljnim skupinami na področju osveščanja

4. Delavnica: Razvoj metodologije za spremljanje obiska na območju TNP – gorenjski del

USMERJANJE OBISKA V TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU – SMER TNP

Četrtek, 12. marca 2020, ob 9:00

sedež Javnega zavoda TNP

Spremljanje obiska v TNP – gorenjski del

Izobraževanje za zaposlene bo potekalo v sklopu projekta SMER TNP na aktivnosti monitoring. Namen izobraževanja je seznanitev z zbranimi podatki o obisku Triglavskega narodnega parka v letu 2019. Predstavljen bo osnutek Metodologije spremljanja obiska v Triglavskem narodnem parku. Skozi razpravo o tej tematiki bi radi pridobili različna mnenja in poglede na možnosti ukrepov za spremljanje in usmerjanje obiska v parku.

Program:

9.00 – 9.15: Predstavitev rezultatov delavnice iz aprila 2019

9. 15 – 9.45: Analiza zbranih primarnih in sekundarnih podatkov o obiskovanju območja Triglavskega narodnega parka oz Biosfernega območja Julijske Alpe

9. 45 – 10.15: Predstavitev osnutka Metodologije spremljanja obiska v Triglavskem narodnem parku na podlagi zbranih primarnih in sekundarnih podatkov ter s poudarkom na vročih/konfliktnih točkah oz območjih, izhajajočih/izpostavljenih iz predhodno izvedenih delavnic

10. 15 – 11.00: Razprava na temo metodologije spremljanja in metodologije za vzpostavitev ukrepov za učinkovito usmerjanje obiska

Delavnice so se udeležili zaposleni JZ TNP. Irena Mrak in Klemen Kotnik sta predstavila osnutek metodologije spremljanja obiska, nakar je sledila vsebinska razprava z navzočimi.

5. Javna predstavitev: Metodologija spremljanja obiska na območju TNP

Poročilo z javne predstavitve o celovitem spremljanju obiska na območju Triglavskega narodnega

parka (TNP)

v sklopu projekta

USMERJANJE OBISKA V TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU – POT JULIJSKE ALPE / JA TRAIL

Datum izvedbe: 24. 9. 2020: 10.00 – 12.00, prek spletne platforme ZOOM

Ciljna skupina: vabljeni deležniki

Prisotnih na javni predstavitvi: 27

Spremljanje obiska v Triglavskem narodnem parku

Redno sistematično in načrtovano spremljanje stanja, posegov, dejavnosti in procesa obiskovanja je nujno za celostno upravljanje območja Triglavskega narodnega parka. Z vami bi radi delili analize podatkov za leti 2019 in 2020, ki smo jih na temo obiskovanja zbrali od številnih različnih deležnikov iz Triglavskega narodnega parka in biosfernega območja Julijske Alpe. Predstavili vam bomo osnutek Metodologije spremljanja obiska v Triglavskem narodnem parku, s podanimi predlogi za nadaljnje upravljanje in usmerjanje obiskovanja in rekreacije na način in v obsegu, ki ne ogrožata prednostnih ciljev zavarovanega območja in kot taka odločilno prispevata k trajnostnemu razvoju območja.

Program:

10.00 - Predstavitev osnutka Metodologije spremljanja obiska v Triglavskem narodnem parku na podlagi zbranih primarnih in sekundarnih podatkov ter s poudarkom na vročih/konfliktnih točkah oz. območjih

- Predstavitev analize zbranih primarnih in sekundarnih podatkov o obiskovanju območja Triglavskega narodnega parka oz. biosfernega območja Julijske Alpe za leti 2019-2020

- Predstavitev predlaganih ukrepov na področju usmerjanja obiska glede na posamezne zaznane probleme / izzive in cilje v Triglavskem narodnem parku

11.00 - 12.00 - Razprava na temo spremljanja obiska::

V razpravi je bilo izpostavljeno:

- nujnost razvoja trajnostnih oblik mobilnosti do izhodišč za ogled naravnih vrednosti in planinskih tur
- opredelitev nosilne zmogljivosti posameznih lokacij v parku

Več o predstavitvi ključnih poudarkov in razprave je mogoče preveriti na spletni povezavi:

https://www.youtube.com/watch?v=yP_U6GDawBg&feature=youtu.be

Priloga 2

Preverjanja kakovostnih (kvalitativnih) podatkov o obisku parka

Smiselno je, da je del vprašanj stalen in kot tak primerljiv ob vsakem preverjanju. Del vprašanj je lahko

prilagojen glede na to, kaj z anketiranjem želimo izvedeti, slednje pa je povezano z razmerami v parku in sicer v družbi.

Primer vprašalnika:

VPRAŠALNIK O OBISKOVANJU izbranega območja

Spoštovani obiskovalec/obiskovalka XY območja! V letu xy izvajamo spremljanje obiska, zato Vas prosimo, da si vzamete nekaj časa in odgovorite na naša vprašanja. Vaši odgovori so izjemno pomembni za izboljšanje izkušenj pri obisku, zato se Vam za sodelovanje vnaprej najlepše zahvaljujemo!

Prvi del: kdaj, kako, s kom in zakaj v xy?

Q2 - V xy sem:

- ☐ obiskovalec
- ☐ domačin (velja za naselja v parku)
- ☐ lastnik počitniške hišice (velja za naselja v parku)

Q3 - Ali je to Vaš prvi obisk xy?

- ☐ Da
- ☐ Ne

Q4 - Kje ste dobili informacije o xy?

- ☐ Od prijateljev in znancev
- ☐ Na spletu
- ☐ Iz knjig in brošur
- ☐ Drugo (prosimo, navedite):

Q5 - Kako ste prišli v xy?

- ☐ Peš iz ... ali drugega kraja
- ☐ S kolesom iz ... ali drugega kraja
- ☐ Z motornim vozilom (avtobus, kombi, avto, motor...)
- ☐ Drugo (prosimo, navedite):

Q6 - Ocenite, kako pogosto obiskujete xy

- ☐ enkrat na več let
- ☐ enkrat letno
- ☐ enkrat mesečno
- ☐ enkrat tedensko
- ☐ večkrat na teden
- ☐ tukaj živim
- ☐ tukaj sem prvič

Q7 - S kom običajno obiskujete xy? (če ste prvič, velja za ta obisk)

- ☐ Sam

- ☐ Z družino
☐ S prijatelji
☐ Z organizirano skupino
☐ Drugo (prosimo, navedite):

Q8 - V katerem letnem času (bi/ali) najpogosteje obiščete xy?

- ☐ Spomladi
☐ Poleti
☐ Jeseni
☐ Pozimi
☐ xy obiskujem skozi vso leto

Q9 - Kako dolgo se običajno zadržite v xy?

- ☐ Eno uro
☐ Več ur
☐ Ves dan
☐ Drugo (prosimo, navedite):

Q10 - Kako boste preživeli (običajno preživite) čas v xy? (možnih več odgovorov)

Možnih je več odgovorov

- ☐ sprehod po urejenih poteh v xy
☐ plezanje v plezališču xy
☐ opazovanje in spoznavanje naravne dediščine (geologija, površje, rastlinstvo...)
☐ spoznavanje kulturne dediščine/zgodovine območja
☐ voden ogled xy pod vodstvom lokalnega turističnega vodnika
☐ kolesarjenje
☐ kopanje
☐ nabiranje gob in drugih gozdnih sadežev
☐ ribolov
☐ vožnja z motorjem in terenskimi vozili
☐ Drugo (prosimo, navedite):

Drugi del: motivi za obisk in predlogi za izboljšanje kakovosti obiska xy

Q12 - Kaj Vas v xy najbolj privlači/katere so za Vas glavne kakovosti DS? (obkrožite do 3)

Možnih je več odgovorov

- ☐ mir in možnost uživanja v samoti
☐ geološke posebnosti in zanimive oblike površja
☐ pestrost rastlinskih vrst
☐ možnost izvajanja različnih oblik rekreacije
☐ spoznavanje kulturne dediščine
☐ lepa pokrajina
☐ Drugo (prosimo, navedite):

Q13 - Kaj od spodaj navedenega bi bilo po Vašem mnenju potrebno v xy izboljšati?

	Zelo potrebno izboljšati	Je treba izboljšati	Niti-niti	Ni treba izboljšati	Sploh ni potrebno izboljšati
Varovanje narave	☐	☐	☐	☐	☐
Varovanje kulturne dediščine	☐	☐	☐	☐	☐
Infrastrukturo in urejenost območja (dostop do DS, poti, parkirišča, sanitarije, razgledne točke,...)	☐	☐	☐	☐	☐
Dostopnost in kakovost strokovnega vodenja po DS	☐	☐	☐	☐	☐
Gostinsko ponudbo	☐	☐	☐	☐	☐
Možnosti nastanitve (Čadovlje, Dolina, Jelendol...)	☐	☐	☐	☐	☐
Informacijsko točko in trgovino s spominki o DS	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo (prosimo, navedite):	☐	☐	☐	☐	☐

Q14 - Kakšen se Vam zdi varovalni režim v xy?

- ☐ Premalo strog
☐ Primeren
☐ Preveč strog
☐ Varovalnega režima ne poznam

Q15 - Ali ste že obiskali Turistično promocijski in informacijski center xy

- ☐ Da
☐ Ne

Če je odgovor Q15 'Da'
Q16 - Ali ste bili zadovoljni z informacijo/obiskom/storitvijo?

- ☐ Da
☐ Ne

Če je odgovor Q15 'Da' in Q16 'Ne'
Q17 - Zakaj?**Q18 - Ali ste zadovoljni z razpoložljivostjo informacij o xy?**

- ☐ Da
☐ Ne

Če je odgovor Q18 'Ne'
Q19 - Kateri medij pogrešate?

Možnih je več odgovorov

- ☐ Informacijske/interpretacijske table na terenu
☐ Tiskovine, publikacije
☐ Digitalni medij – spletna stran, mobilne aplikacije, digitalni časopis itd.
☐ Drugo (prosimo, navedite):

Tretji del: obiskovanje xy v prihodnje

Q21 - Ali bi še obiskali xy, če bi bilo potrebno plačati vstopnino, ki bi veljala tudi za voden strokovni ogled in uporabo infrastrukture v xy?

- ☐ Da
☐ Ne

Če je odgovor Q18 'Da'

Q22 - Koliko se Vam zdi primerna vrednost vstopnine (v evrih)?

Če je odgovor Q18 'Ne'

Q23 - Zakaj?

Q24 - Kateri način dostopa v xy bi bili pripravljeni uporabiti v bodoče?

- ☐ Urejeno pešpot iz središča mesta
☐ Kolesarjenje
☐ Javni transport (avtobus, kombi)
☐ Osebnno motorizirano vozilo (avto, motor, avtodom,...)
☐ Drugo (prosimo, navedite):

Q25 - Ali ob obiskovanju xy v zadnjih letih/desetletjih opazate katere od naštetih naravnih sprememb v okolju? (označite katere)

Možnih je več odgovorov

- ☐ Bolj spremenljivo vreme
☐ Več padavin
☐ Manj padavin
☐ Višje temperature
☐ Več neurij
☐ Spremenjen čas cvetenja
☐ Spremenjeno vedenje prostoživečih živali
☐ Drugo (prosimo, navedite):
☐ Ne vem, v DS sem prvič

Če odgovor na Q25 ni 'Ne vem, v xy sem prvič'

Q26 - Ali te spremembe vplivajo na vaš obisk xy?

- ☐ Da
☐ Ne

Če odgovor na Q25 ni 'Ne vem, v xy sem prvič' in je odgovor na Q26 'Da'

Q27 - Kako?

Q28 - V primeru, da bodo temperature zlasti v poletnem času vse višje, ali boste xy obiskali pogosteje?

- ☐ Da

- ☐ Ne
☐ Ne vem

Četrty del: podatki o anketirancu

SPOL - Spol:

- ☐ Moški
☐ Ženski

LETNICA1 - Zapišite letnico rojstva:

IZ5a7 - Kakšna je vaša najvišja dosežena formalna izobrazba?

- ☐ osnovna šola ali manj
☐ poklicna šola (2 ali 3 letna strokovna šola)
☐ štiriletna srednja šola
☐ višja šola
☐ visoka šola - prva stopnja
☐ univerzitetna izobrazba ali bolonjska druga stopnja (bolonjski magisterij)
☐ znanstveni magisterij ali doktorat

Q30 - Kje je Vaše stalno prebivališče (občina):

Anketar:

Lokacija:

Datum:

Vreme: